

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ

72'nci Birleşim
14 Mart 2023 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek'in, 18 Mart Çanakkale Zaferi ve Şehitleri Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, İstiklal Marşı'nın kabulü ile Erzurum'un düşman işgalinden kurtuluşunun 105'inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, Doktor Abdülkadir Sezgin'in vefatına ilişkin açıklaması
- 2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, depremde hayatını kaybeden eczacı meslektaşlarına, vatandaşlara ve Mehmetçik'in deprem enkazına müdahalesine ilişkin açıklaması
- 3.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Tıp Bayramı'na ve depremde hayatını kaybeden meslektaşlarına ilişkin açıklaması
- 4.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 14 Mart Tıp Bayramı'na, depremde hayatını kaybeden vatandaşlara, meslektaşlarına ve sağlık eğitimindeki sorunlara ilişkin açıklaması
- 5.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 14 Mayıs'ta tüm Türkiye'nin 16'ncı defa "Bay bay Kemal!" diyeceğine ilişkin açıklaması
- 6.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması
- 7.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, depremde hayatını kaybeden sağlık çalışanlarına ve AK PARTİ iktidarında sağlık alanında yapılanlara ilişkin açıklaması
- 8.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması
- 9.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Düzce İl Seçim Kurulunun sandık toplanma alanı olarak 18 Temmuz Spor Salonu'nu seçmesine ilişkin açıklaması
- 10.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, 14 Mart Tıp Bayramı'na, depremde hayatını kaybeden sağlıkçılara ve yapılacak seçimlere ilişkin açıklaması
- 11.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, mesleğini icra ederken ebediyete uğurlanan hekimlere ve sağlık çalışanlarına ilişkin açıklaması
- 12.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, AK PARTİ iktidarının sağlık çalışanlarının yanında olduğuna ve Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması
- 13.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, gıda enflasyonuna ve depremde çiftçilerin desteklenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 14.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kaya'nın, 18 Martta Tahıl Koridoru Anlaşması'nın bitiyor olmasına ilişkin açıklaması
- 15.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, hayvan ithalatı nedeniyle görülmeye başlanan şap hastalığının yayıldığına ve Tarım Bakanlığına sorduğu soruya ilişkin açıklaması
- 16.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, depremde çiftçilere ve esnaflara ilişkin açıklaması
- 17.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Tıp Bayramı'na, depremde vefat eden meslektaşlarına ve seçime giderken ülkenin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 18.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Erciyes Anadolu Holdinge ve işçileri zorla AKP mitingine taşıyan sendikaya ilişkin açıklaması
- 19.- Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, halktan helallik beklenmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

20.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması

21.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Uşak merkezin üzerinden her beş dakikada bir inişe geçen uçakların tehlike saçtığına ve Uşak Havalimanı'na ilişkin açıklaması

22.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması

23.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, AK PARTİ'ye kapatma davası açılan 14 Mart 2008 tarihine ilişkin açıklaması

24.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, 3203 sayılı Afet Kanunu ile 2935 sayılı OHAL Kanunu kapsamında devletin sorumluluklarına ilişkin açıklaması

25.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ili Emirdağ ilçesinde 8 Mart 2023 tarihinde İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi kapsamında çekilen TOKİ kuralarına ilişkin açıklaması

26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, sağlıkta şiddete, atama bekleyen sağlıkçılara, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun Kahramanmaraş'ta AFAD Lojistik Merkezini gezerken yaptığı açıklamaya, depremi felakete dönüştürenin iktidarın beceriksizliği olduğuna, AK PARTİ hükümetleri döneminde toplanan deprem vergilerine, Kızılayın çadır fabrikasının AK PARTİ'li bir meclis üyesine kiralandığına, Diyanet İşleri Başkanlığının 2023 yılı için açıkladığı fitreye ve Hükümetin kötü yönetiminin milleti açlıkla baş başa bıraktığına ilişkin açıklaması

27.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstiklal Marşı'nın kabulünün 102'nci yıl dönümüne, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Milliyetçi Hareket Partisi olarak sağlık çalışanlarının özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda atılan her adımın yanında olmaya devam edeceklerine, 13 Mart 2016'da terör örgütü PKK tarafından Ankara Güvenpark'ta düzenlenen bombalı saldırıya ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın babası Ali Haydar Varank'ın vefatına ilişkin açıklaması

28.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Talia Semra'nın evlatlık yoluyla hak kazandığı vatandaşlık hakkının derhâl verilmesi gerektiğine, Resmî Gazete'de yayımlanan 7440 sayılı yapılandırma yasasıyla BAĞ-KUR prim borcu olanların mağdur edildiğine, Türkiye'de kadına yönelik şiddete, Yeniden Refah Partisinin Cumhuriyet İttifakı'na katılmak için 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un kaldırılmasını öngören şartına AKP'nin verdiği cevaba ve İçişleri Bakanının depremden etkilenen iller için açıkladığı yardım listesine ilişkin açıklaması

29.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, depremlerde hayatını kaybeden Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekili Yakup Taş'a, kardeşi Adıyaman Eczacılar Odası Başkanı Kemal Taş'a ve vatandaşlara, Tıp Bayramı'na, 109. Dönem Devlet Hizmeti Yüklümlülüğü Kurası'yla deprem bölgesine atanan sağlıkçıların sorunlarına, deprem sonrası AFAD'a ve Kızılaya, Süleyman Soylu'nun depremedelerin ihtiyaçlarıyla ilgili açıklamasına, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde ek ders ücretli çalışanların sorunlarına, staj mağdurlarına, deprem bölgesinde canla başla çalışan koruculara verdiği sözlere, bir yıl önce öldürülen Kıbrıslı iş insanı Halil Falyalı'nın Türkiye'de dikkat çeken ilişkilerine ve Yeniden Refah Partisinin AK PARTİ'den 6284 sayılı Kanun'un kaldırılmasına yönelik talebine ilişkin açıklaması

30.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, 12 Mart 1921 tarihinde kabul edilen İstiklal Marşı'na, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın babası Ali Haydar Varank'ın vefatına, yerli otomobil Togg'un ön satışlarının başladığına ve Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

31.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

32.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

33.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilmesi gerektiğine ve Başkanlığın tutumunun bu yönde olmaması hâlinde usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

34.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

35.- İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Tezkereler

1.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 116'ncı maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçiminin ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verildiğine ve mezkûr kararın Resmî Gazete'de yayımlanarak ilan olduğuna ilişkin tezkeresi (3/2310)

2.- Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması, Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Geçici Başkanlığının, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/2311)

B) Önergeler

1.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, (2/4859) esas numaralı Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/204)

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremden etkilenen vatandaşlarımızın günlük hayatlarına dönmelerini kolaylaştırmak, gelecek kaygılarını giderip planlama yapmalarını kolaylaştırmak ve bir nebze olsun acılarını hafifletmek amacıyla yapılacak olan destek ödemelerinin kamuoyuna netlikle ifade edilmesi, açıklanan desteklerin ivedilikle ve tam anlamıyla uygulamaya konulması amacıyla 14/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mart 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, olası depremlere karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla 14/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mart 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, arama kurtarma faaliyetleri başta olmak üzere deprem sonrası yaşanan aksaklıkların tespiti amacıyla 14/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mart 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- AK PARTİ Grubunun, gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun 17 Mart 2023 Cuma günü birleşiminde 406 sıra sayılı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu'nun gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmına alınarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılmasına, aynı birleşiminde 326 ile 326'ya 1'inci ek sıra sayılı Karma Komisyon Raporlarının görüşmelerinin tamamlanmasına, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ve 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç'ın, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

2.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç ile Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmaları sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413)

X.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında

14 Mart 2023 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), Rümeysa KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 14 Mart Tıp Bayramı münasebetiyle söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'a aittir.

Buyurun Sayın Aycan.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin gündem dışı konuşması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; 14 Mart Tıp Bayramı nedeniyle gündem dışı söz almış bulunuyorum. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

14 Mart 1827, ülkemizde tıp eğitiminin başlangıcıdır; bu nedenle, bayram olarak kutlanılan bir gündür ama ayrı bir özelliği de vardır; ilk defa 14 Mart 1919'da anılmış bir etkinliktir. O gün, tıbbiyeliler; emperyalist, işgalci İngiliz ordusuna karşı fakültelerinde bayrak açarak işgali protesto etmişlerdir. Bu, aynı zamanda, Tıbbiyelilerin, ülkemizin işgaline karşı direnişinin sembolüdür. O yüzden, 14 Mart önemli bir gündür, hakikaten, bayram olarak kutlanmaya değer bir gündür; tıp eğitiminin başlangıcı olduğu için. Bu nedenle, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak tüm tabiplerin ve sağlık çalışanlarının Tıp Bayramı'nı kutluyoruz.

Tabii, bugün biraz buruk bir bayram yapıyoruz deprem nedeniyle. Sağlık personeli depremde de ve öncesinde de büyük bir özveriyle çalışmıştır. Deprem sırasında da -kendileri de depremde olmasına rağmen- afet bölgesinde canla, başla özveriyle çalışan tüm tabiplere, tüm kamu personeline, tüm gönüllülere bir kez daha teşekkür ediyoruz; onlara da saygı duyuyoruz.

Tabii, Tıbbiyeliler bu konuda duyarlıdır, hazırlıklıdır; sürekli yedi gün yirmi dört saat esasıyla çalıştıkları için olağanüstü durumlara karşı daha hazırlıklıdır; bunu salgın sırasında da gösterdiler, özveriyle çalıştılar, deprem sırasında da sağlık personeli özveriyle hizmet etti. Deprem ilk gününde acil hizmetlerde ve travma cerrahisi konusunda tüm tıp camiası üstün başarı göstermiştir. Bu başarılarından dolayı tüm hekimlerimize ve sağlık çalışanlarına yine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak teşekkür ediyoruz.

Tabii, depremle birlikte sağlık hizmetlerinin şekli de değişmiştir. Özellikle deprem bölgesinde sağlık hizmetlerinde çadırlarda ve konteynerlerde yaşayan, geçici yerleşim yerlerinde yaşayanlar öncelikli hâle gelmiştir. Bunlara yönelik özel sağlık hizmetleri vermemiz lazım. O nedenle, deprem bölgesinde sağlık hizmetlerinin sunumunda da değişiklik olması doğal bir durumdur. Özellikle çadırlara ve konteynerlere mutlaka ayrı bir sağlık birimi kurulması gerekir, buralarda aile hekimliği birimi oluşturulabilir bugünlerde, burada ayrı bir sağlık yapısı oluşturulup özellikle bulaşıcı hastalıklara, günlük kronik hastalıklara, takiplere yönelik çalışmalara hız vermemiz gerekiyor.

Aşılama bu dönemde çok önemlidir. Sağlık personelimizin bu konuda deneyimi vardır ve bu hizmetleri de çok iyi yürüttüklerini de biliyoruz. Başından beri Sağlık Bakanlığı deprem bölgesindedir, özellikle salgın hastalıklara karşı önlem almaktadır; su takibi, suda klorlama çalışması ve su örnekleri alınarak bulaşıcı hastalıklarla ilgili mücadeleyi de ayrıca yürütmektedir. Bu çalışmaların devam etmesi çok önemlidir.

Tabii, deprem bölgesinde önemli bir durum ortaya çıkmıştır, sağlık personeli açığı artmıştır. Bu nedenle, deprem bölgesine ayrı bir sağlık personeli alımı yapılmasında da bu dönemde yarar görüyoruz çünkü buradan ayrılanlar olmuştur, vefat eden sağlık personeli olmuştur, yaralanan sağlık personelimiz vardır. O yüzden, deprem bölgesinde özellikle sağlık personeli açığını gidermek için deprem bölgesine özel sağlık personeli alımı yapılmasında yarar vardır çünkü daha çok sağlık hizmetine ihtiyaç vardır ve bu yüzden de sadece gönüllülerin gelmesi yeterli olmaz, buraya özel sağlık personeli alımına da ihtiyaç vardır. Böylece, sağlık personelinin de yükünü azaltmış oluruz, yoğunluğunu da azaltmış oluruz; tüm ülkemize sağlık personeli alımı yapılabilir ama özellikle deprem bölgesine özel sağlık personeli alımı yapılmasında bu dönemde yarar görüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SEFER AYCAN (Devamla) – Depremde hayatını kaybeden tabiplere, sağlık personeline, tüm kamu personeline, vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum. Ülkemizin böyle felaketlerle bir kez daha karşılaşmamasını diliyor, hepimize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Nuhoğlu...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, Doktor Abdülkadir Sezgin'in vefatına ilişkin açıklaması

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Kocatepe Camisi'nden uğurladığımız Türk milliyetçisi Doktor Abdülkadir Sezgin'e rahmet, yakınlarına ve Türk milletine başsağlığı dilerim.

Eserleri ve konferanslarıyla ömrünü Alevi-Sünni mümin kardeşliğini pekiştirmek için geçirmiştir. Bir hac ziyaretinde Hazreti Ali soyundan gelen seyyit Profesör Doktor Abdullah Addas'tan duyarak bize aktardığı önemli sözü hatırlatmak isterim: "Dünyanın neresinde yaşarsa yaşasın dili, rengi, mezhebi ne olursa olsun herhangi bir Müslüman'ı emperyalizme karşı koruyacak tek güç 'ceşületrak' yani Türk ordusudur." Çok sevdiği destan şairi merhum Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun mısralarındaki gibi Yesevi'den bir alperen dervişti, Hakk'a yürüdü, mekânı cennet olsun.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, depremde hayatını kaybeden eczacı meslektaşlarına, vatandaşlara ve Mehmetçik'in deprem enkazına müdahalesine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün, 14 Mart Tıp Bayramı; bütün hekimlerimizin ve sağlık çalışanlarımızın Tıp Bayramı'nı kutluyorum. Bu arada başta 44 eczacı meslektaşımız olmak üzere depremde hayatını kaybeden bütün sağlık çalışanlarına da Allah'tan rahmet, yakınlarına da başsağlığı diliyorum.

Malumunuz, depremde çok sayıda vatandaşımız, 50 bine yakın vatandaşımız hayatını kaybetti. Türk Silahlı Kuvvetleri, Mehmetçik'imizin 327 vatandaşımızı enkazdan kurtardığını açıkladı; Mehmetçik'imizden, askerimizden Allah razı olsun. Ancak 99 depremine baktığımızda Mehmetçik 10.525 vatandaşı enkazdan sağ çıkarmıştı. Burada ister istemez akla bir kıyaslama ve soru geliyor: Askerimiz, Mehmetçik daha önce enkaza müdahale etseydi, depreme müdahil olsaydı çok sayıda vatandaşımız kurtarılabilirdi. Bunun hesabını, bunun sorumluluğunu kim üstlenecek ve kim verecek? Buradan bunu soruyorum.

Sağ olun.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları (Devam)

2.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek'in, 18 Mart Çanakkale Zaferi ve Şehitleri Anma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, 18 Mart Çanakkale Zaferi ve Şehitleri Anma Günü münasebetiyle söz isteyen Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek.

Buyurun Sayın Erkek. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

18 Mart haftasındayız, tarihimizin en şanlı sayfalarından biri. Bu vesileyle cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa

Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını, tüm Çanakkale şehitlerimizi ve 6 Şubatta yitirdiğimiz tüm canları bir kez daha rahmetle, saygıyla anıyorum.

Ayrıca, salgından afete en zor koşullarda dahi canı pahasına insan sağlığı için mücadele eden tüm doktorlarımızın ve sağlık çalışanlarının 14 Mart Tıp Bayramı'nı da kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, Çanakkale cephesi çok farklı bir cepheydi; memleketin her köşesinden Türk'ü, Kürt'ü, Çerkez'i, Laz'ı, Gürcü'sü, Pomak'ı, Alevi'si, Sünni'si, gayrimüslimi yüz binlerce genç, vatan savunması için Çanakkale'ye, tarihî topraklara koştu. Ben, İsviçre'den gelen bir gençten bahsetmek istiyorum size; Mehmet Raşit Efendi. Çok zengin bir ailenin çocuğu olarak 1892'de Boğaziçi'nde bir yalıda dünyaya gelmiş. Yabancı dil öğreten mürebbiyeler, dadılar, özel kasaplar, özel terziler, atlı arabalar... Tanzimat'tan sonra ilk maarif teşkilatını kuran, ilk Millî Eğitim Bakanı Abdurrahman Sami Paşa'nın torunu; öyle bir hayat sürmüş ki liseyi Paris'te okumuş, 23 yaşında İsviçre'de Lozan'da hayalini kurduğu yüksek mühendislik tahsil ederken Çanakkale Savaşı patlak vermiş. 23 yaşında İsviçre'de Lozan'da o hayatı bırakarak ve yüksek tahsilini bırakarak o da Çanakkale cephesine koşmuş, yanına kuzeni Raşit'i de alarak, kuzeni ve adaşı, o da İsviçre'de okuyor. Çanakkale'de Gelibolu Tarihî Yarımadası'nda Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün komutasına girmişler, Conkbayırı'nda, Anafartalar'da yedek subay olarak görev yapmışlar.

Çanakkale cephesinde yaşananları biz kendisinin 24 Mayıs-12 Ağustos tarihleri arasında 1915'te yazdığı günlükten okuyoruz. Öyle bir mühendis ki o dönemde gemilere atış için, top atışı için yatay mesafeyi hesaplamak çok kolay ama dikey ve açısal hesaplar yapılamıyor, onu yapan özel bir cetvel icat ediyor Çanakkale cephesinde. Sonra, savaş bitiyor, cumhuriyet kuruluyor, dönüyor, yüksek mühendislik tahsilini tamamlıyor 1924'te ve tamamladıktan sonra da ülkesine dönüp hizmetlerine devam ediyor. Yüz binlerce, binlerce kahramanlık öyküsünden biri...

Büyük bir destandı Çanakkale. Bütün vatan savunması için herkes oradaydı. Onun için 1934'te Gazi Mustafa Kemal Atatürk, dünya tarihinin en anlamlı barış mesajını Çanakkale'den vermişti. İşgal amacıyla gelip o topraklarda ölen yabancı askerleri dahi evladı olarak kabul etti Türkiye Cumhuriyeti. Dünya tarihinin en önemli mesajıdır.

Evet, Mehmet Raşit Efendi de bunlardan biriydi. Mehmet Raşit Efendi'nin -ablası Seniha Sami Moralı da Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın müzecisi- Ankara'daki mezar taşında "Çanakkale Gazisi Mehmet Raşit Moralı" yazıyor.

Değerli milletvekilleri, bu büyük destanlar neden yazıldı? Bu tarihî topraklarda cumhuriyetin ön sözünü yazan şehitlerimiz, kahramanlar cumhuriyet için, demokrasi için, eşitlik için, özgürlük için, adalet için "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." yazısı bu duvarda yazsın diye bu mücadeleyi verdiler; Türkiye Cumhuriyeti devleti bir şahıs devletine dönüşsün, egemenlik şahısleşsin diye bu mücadeleler verilmedi; bu şehitlerimiz, binlerce şehidimiz gencecik yaşında hayatını bunun için feda etmedi.

Önümüzdeki süreçte hepimize çok büyük bir görev düşüyor. Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına adım atarken, başlarken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – Çok teşekkür ederim.

Önümüzdeki dönemde cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılının başında mutlaka ve mutlaka cumhuriyetimizi demokrasiyle hep birlikte taçlandıralım.

Evet, Bülent Ecevit'in şiiriyle bitirelim, Çanakkale savaşları için yazdığı o güzel şiirle.

"Üstü cennet, altı mezar Çanakkale toprağının

Kavga bitmiş mezarlarda

Kaynaş olmuş yiten canlar.

Huzur içinde uyusun

Vuruştukları toprakta

Kavgadan, kinden uzakta

Yan yana dostça yatanlar."

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, İstiklal Marşı'mızın kabulü ile Erzurum'un düşman işgalinden kurtuluşunun 105'inci yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'e ait.

Buyurun Sayın Aydemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, İstiklal Marşı'nın kabulü ile Erzurum'un düşman işgalinden kurtuluşunun 105'inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, çok değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benden önce çok özel 2 konuşma yapıldı, konuşmacılara teşekkür ediyorum. Zaman dilimleri o kadar önemli ki bize çok şey anlatıyor, tarihimizi anlatıyor, bizi biz yapan değerleri kayda geçiriyoruz o zaman dilimleriyle beraber. Efendim, 14 Mart Tıp Bayramı, kimin emeği varsa...1919'a vurgu yaptı değerli hocam, Tıp Bayramı, özellikle Tıbbiye-i Şahanenin kurulduğu zaman dilimi ama 1919'da Millî Mücadele'ye katkı sunan Tıbbiyelerin özellikle bu işte mührü var, hepsini, rahmete göçenleri rahmetle, var olan Tıbbiyelileri şükranla anıyorum, günleri kutlu olsun.

Çanakkale şehitlerimiz, onlar şehit oldular ki biz buradayız, bu kürsüyü eğer kullanıyorsak şehitlerimiz sayesinde kullanıyoruz; onları anan kim varsa, onları yüreğine koyan kim varsa hepsi bizim başımızın tacıdır, onları da rahmetle, minnetle anıyorum.

12 Mart arkadaşlar, özel bir zaman dilimi, bu zaman dilimine denk gelen elbette yaşanmışlıklar var ama üç yaşanmışlık var ki onlar bizde çok önemli tedailer, çok önemli çağrışımlar yaptırır. Bunlardan biri İstiklal Marşı'nın kabulünün yıl dönümü; bir başkası Erzurum'un şahlanış yıl dönümü arkadaşlar. Hususen şu kürsüye geldiğimde, bu zaman diliminde "şahlanış" kavramını kullanıyorum. Ben milletvekili arkadaşlarımızdan, ilgili olanlardan da bunu özellikle istihram ediyorum. "Kurtuluş" ifadesinin çağrışımı farklıdır, esaret ifade eder, oysa biz tarihimizde hep şahlanmışız. Ara ara sükût dönemlerimiz olmuştur ama son kertede Türk milleti olarak hep şahlanmış, hep kabuğunu kırmış, zirvelere yürümüş bir milletiz.

İşte, 12 Mart 1918 de böyle bir zaman dilimidir. Bu zaman diliminde Erzurum, Türk milleti için çok önem ifade eden bir yürüyüş başlatmıştır. O yürüyüş başlamıştır ki 23 Temmuz Erzurum Kongresi yapılmıştır. 23 Temmuz Erzurum Kongresi yapılmıştır ki cumhuriyet ihdas edilmiştir arkadaşlar. Bakın, onun için de altını çizerek bir şey söylüyoruz: Erzurum, tarihin yazdığı değil, tarih yazan bir kenttir. Tarihi nasıl yazmışız, işte 12 Martta böyle yazmışız ama ondan öncesi var arkadaşlar, 1048.

Sayın Cumhurbaşkanımız yakın zamanda Erzurum'a geldi, bir toplantı esnasında halka izah etti, 1048 tarihinin önemine vurgu yaptı. 1048'de Erzurum'da Pasinler Zaferi olmasaydı, yaşanmasaydı yirmi üç sene sonra Malazgirt olmayacaktı, dolayısıyla kapı açmışız. Anadolu'yu yurt yapan kentin adıdır Erzurum. O yüzden de özeldir, o yüzden de çok çok hususi bir mana ifade etmektedir.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Memleketin sigortasıdır.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Öyledir, aynen Bayram Vekilimin dediği gibi, memleketin sigortasıdır Erzurum. Minnettarım, teşekkür ediyorum.

İnşallah, bu yürüyüş devam edecek. Bu yürüyüşe katkı sunan bir isim, arkadaşlar, bir bayrak isim Alvarlı Efe. Erzurum'da herkesin, bütün dadaşların yüreğindedir Alvarlı Efe ve Millî Mücadele'ye çok önemli katkıları olmuş bir isimdir. Onlar sayesinde bir alperen kıvamıyla yürümüşlerdir ki burca zafer bayrağını dikmişiz. 12 Mart 1956'da Alvarlı Efe hazretleri de vuslata ermiştir, o da bugüne denk gelmiş; onu da rahmetle minnetle anıyoruz.

Ve onun Erzurum'a düştüğü kayıtlar var.

"Erzurum kilidi mülki İslam'ın,

Mevla'ya emanet olsun Erzurum.

Erzurum derbendi ehlî İslam'ın,

Mevla'ya emanet olsun Erzurum." derken Erzurum'a affettiği özelliği, güzelliği kayda geçiyor; çok uzun bir tavzihnamedir. Kendisini rahmetle minnetle anıyoruz.

Diyoruz ki dadaşlar olarak, şöyle bir ahdimiz var: Dünya durdukça her dadaş, bundan sonra gelecek olanlar da milletin değerlerini hep yüksekte tutacağız, millî kıvamda yürüyüşümüzü devam ettireceğiz.

Biraz önce Muharrem Başkanım bir şeye atıfta bulundu Çanakkale savaşlarıyla ilgili. Türk'ü, Kürt'ü, Laz'ı, Çerkez'i kim varsa herkes orada katkı sundu ve bunların hepsi Türk, Kürt, Laz, Çerkez Türk milletini ifade ediyor, Türk milleti paydasında hep beraber buluşacağız ve ilanihaye milletimizi zirvelere taşıyacağız.

Sayın Cumhurbaşkanımızın bu bağlamda Erzurum özelı için düştüğü bir vurgu vardı, paylaşmak istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Şunu ifade ediyordu Sayın Cumhurbaşkanımız, Erzurum'da gene bunu yaptı: "Bu aziz şehrin insanları, Türk'üyle, Kürt'üyle, Çerkez'iyle, her kökenden, her meşrepten insanıyla, İspirlisiyle, Karayazılısıyla 'dadaş' sıfatını bileklerinin hakkı, yüreklerinin cesaretiyle almışlardır. Cumhuriyetimizin ilk asrının lokomotifı olan Erzurum, Türkiye Yüzyılı'nda kuzeyden doğuya, güneyden batıya, Karadeniz'den Kafkasya'ya tüm bölgenin parlayan yıldızı hâline gelecektir." dedi ve Sayın Cumhurbaşkanımızın yirmi yıllık serencamda kattığı değerleri zaten biliyoruz, bütün Erzurumlular biliyor; ona da burada minnettarlığımı ifade ediyorum.

Bütün dadaşları gönülden kutluyorum ve Akif'imiz için, müsaadeniz olursa Mithat Cemal Kuntay'ın bir ifadesiyle konuşmamı bitirmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Değerli Başkanım, hemen bitiriyorum.

Efendim, Akif'imiz için Mithat Cemal Kuntay şu kayıtları düşünüyor:

"Toprak, sen kol kanat ol, öyle kucakla/Bilmezsin, o gökten de adından da temizdi/Ey yeryüzü, mabet kesilip Allah'a yüksel/Koynunda yatan gölge bizim Akif'imizdi."

Rahmetle minnetle anıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın İlhan...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Tıp Bayramı'na ve depremde hayatını kaybeden meslektaşlarına ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Hekimlik mesleği, insan sağlığıyla ilgili tüm sorunlara çare olma ve insanı fiziksel ve ruhsal olarak mutlu yaşatmayı temel amacı olarak gören kutsal bir meslektir. Mensubu olduğum bu hekim camiasının ülkemizde çalışma hayatlarıyla ilgili çözülememiş sorunları ne yazık ki hâlâ devam etmektedir. Ülkemizde yaşanan deprem felaketi sonrası hekimlerimiz ivedilikle deprem bölgesinin yaralarını sarmak için harekete geçmiş ve bölgede yaşanan zorlu yaşam koşullarına rağmen görevlerini fedakârca yerine getirmişlerdir.

Meclis kürsüsünden şunu belirtmek isterim ki ülkemizde son yıllarda yaşanan pandemi, deprem ve sel gibi felaketlerde büyük özverileriyle çok büyük başarılar gösteren tüm sağlık çalışanlarımıza hak etmiş olduklarını iktidar ne yazık ki vermemiştir. Buradan hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyor ve Tıp Bayramı'nı yürekten kutluyorum. İyi ki varsınız.

Depremde hayatını kaybeden 102 meslektaşına da Allah'tan rahmet diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kabukcuoğlu...

4.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 14 Mart Tıp Bayramı'na, depremde hayatını kaybeden vatandaşlara, meslektaşlarına ve sağlık eğitimindeki sorunlara ilişkin açıklaması

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün 14 Mart Tıp Bayramı. 6 Şubat depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza ve meslektaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır dilerim.

Ülkemizin en güçlü kuruluşlarından olan sağlık teşkilatı çöküntü içindedir, eğitim diye bir şey kalmamıştır. Şimdilerde sağlık eğitim kurumları kadrosunun 4-5 misli asistana eğitim vermeye zorlanmaktadır, muhtemeldir ki yakın zamanda bunlar hizmet içi eğitime çağırılacaklar. Tıp fakültesi 5'inci sınıfta okuyan bir öğrenci "1'inci, 2'nci, 3'üncü sınıfları 'uzaktan eğitim' diyerek boş geçirdik, bazı fakültelerde laboratuvar gereçleri ve kadavra bulamıyoruz." demektedir.

Tıpta bir kural vardır: "Primum non nocere." "Hastaya önce zarar verme." Hekimlerimiz malpraktis, aşağılanmayla bu söze başka bir anlam daha kazandırdılar: "Kendini de koru."

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Karahocagil...

5.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 14 Mayıs'ta tüm Türkiye'nin 16'ncı defa "Bay bay Kemal!" diyeceğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Hiçbir zaman milletin yanında, milletle beraber, milletle hemhâl olmadılar, milletin ve değerlerinin hep karşısında oldular. Zerre kadar çekinmeden FETÖ'cülerle iç içe girdiler. HDP-PKK'lılarla olmaktan, onlara destek vermekten çekinmediler. Gezi

çapulcularını hep koruma kollama yolunu seçtiler. NATO'cu, Amerikancı, Avrupacı kesildiler. Ülkelerini bu mahfillere şikâyet ettiler. Bu milletin lehine olan hiçbir yatırımı kabul etmediler. Bu milletin yaşam standardını yükselten tüm projelere karşı çıktılar; ülke çapında da aynı zihniyetler, Meclis çalışmalarında da. Mecliste amaç Meclisi çalıştırmamak oldu, hep "Nasıl engel oluruz, nasıl Meclisi çalıştırmayız?"ın sinsi hesaplarını yaptılar, millet de defterlerini hep dürdü. Göreceksiniz 14 Mayıs'ta da yine tüm Türkiye 16'ncı defa "Bay bay Kemal." diyecek.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

6.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, ülkemizde 14 Mart 1827'de Tıbbiye Mektebi açılmış, İstanbul'un işgalini protesto için toplanan genç hekimler 14 Mart 1919'da ilk defa Tıp Bayramı'nı kutlamıştır. Tarih, Türk hekimlerinin ve sağlıkçıların başarılarıyla doludur. Aziz Atatürk "Beni Türk hekimlerine emanet ediniz." diyor. Sakarya'da, Dumlupınar'da, Kocatepe'de, Çanakkale'de, pandemide ve deprem felaketiyle verdiğimiz mücadelede en ön saflarda yer alan hekimlerimize ve sağlık çalışanlarımıza bir kez daha teşekkür ediyor, hayatını kaybedenleri rahmetle anıyorum.

Bu vesileyle, gece gündüz, bayram, tatil, salgın, afet demeden fedakârca çalışan tüm hekim meslektaşlarımın ve sağlık çalışanlarının 14 Mart Tıp Bayramı'nı kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

7.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, depremde hayatını kaybeden sağlık çalışanlarına ve AK PARTİ iktidarında sağlık alanında yapılanlara ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hayatlarını insanlığa hizmete adan, halkın sağlığını korumak, hastaları tedavi etmek için gece gündüz fedakârca çalışan doktorlarımızın, hemşirelerimizin, ilk yardım görevlilerimizin ve diğer tüm sağlık çalışanlarımızın 14 Mart Tıp Bayramı'nı en içten dileklerle kutluyorum.

Görev yerleri afet bölgesindeki iller olan ve 6 Şubat depremine yakalanan, hayatını kaybeden 448 sağlık çalışanımıza da bu vesileyle bir kez daha Allah'tan rahmet, yaralanan 528 sağlık çalışanımıza da acil şifalar diliyorum.

Türkiye "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde, AK PARTİ iktidarında sağlık alanında âdeta çağ atlamış, sağlık altyapısı yenilenmiştir. Hekimlerimiz ve tüm sağlık çalışanlarımız için her zaman en iyisini yapmanın gayreti içinde olacağız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

8.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün 14 Mart, insan hayatına dokunan en önemli mesleklerden olan sağlık camiamızın bayramı. AK PARTİ hükümetleri olarak, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, özlük hakları ve güvenlikleri gibi konularda pek çok düzenlemeyle sağlık çalışanlarımızın hep yanlarında olduk.

Covid-19 salgını döneminde olduğu gibi 6 Şubat depremlerinde de özveriyle milletimize hizmet eden değerli sağlık çalışanlarımızla gurur duyuyor ve kendilerine şükranlarımı sunuyorum. Ömürlerini insan hayatının kutsallığına adan tüm sağlık çalışanlarımızın 14 Mart Tıp Bayramı'nı kutluyorum, depremde hayatını kaybeden sağlık çalışanlarımıza da Cenab-ı Allah'tan rahmet dileyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

9.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Düzce İl Seçim Kurulunun sandık toplanma alanı olarak 18 Temmuz Spor Salonu'nu seçmesine ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

14 Mayıs'ta yapılacak seçimlerde Düzce İl Seçim Kurulu, 18 Temmuz Spor Salonu'nu İP'li ve CHP'li üyelerin lehte oyu, AK PARTİ ve MHP'li üyelerin karşı oyuna rağmen sandık toplanma alanı olarak seçmiştir. İlimizde yapılan ulusal ve il içi liglerin oynandığı iki salondan biri olan spor salonumuz, gençlerimiz tarafından en az üç ay boyunca kullanılamayacaktır. Seçim kuruluyla yaptığımız görüşmelere rağmen, diğer önerdiğimiz salonların uzak olduğu ve yemeklerin soğuyacağı bahanesiyle geri çeviren seçim kurulu, İP'li ve CHP'li üyelerin desteğiyle gençlerimizin spor müsabakalarına engel olmaktadır. Düzce'de ulusal ve il içi liglerin oynanabilmesi için Adalet Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı yetkililerini bu hatalı kararın düzeltilmesi için gençlerimiz adına göreve davet ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

10.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, 14 Mart Tıp Bayramı'na, depremde hayatını kaybeden sağlıkçılara ve yapılacak seçimlere ilişkin açıklaması

SEMIHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

İhtiyaç duyduğumuz her an ülkemizin dört bir yanında büyük bir özveriyle görev yapan tüm hekimlerimiz ile sağlık çalışanlarımızın 14 Mart Tıp Bayramı'nı tebrik ediyorum.

Depremde hayatını kaybeden sağlıkçılarımıza Allah'tan rahmet, geride kalanlara sağlıklı uzun ömürler diliyorum.

10 Mart 2023 günü, Sayın Cumhurbaşkanımızın imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verilmiştir. Yapılacak seçimlerin ülkemiz için hayırlı olmasını diliyor, Allah'ın izni, aziz milletimizin teveccühüyle, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Cumhurbaşkanlığı olarak aziz milletimize hizmete devam edeceğimize inanıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

11.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, mesleğini icra ederken ebediyete uğurlanan hekimlere ve sağlık çalışanlarına ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sağlık alanında hizmet vermek ciddi bir sabır, yürek ve emek gerektirmektedir. Sağlık hizmetleri insanlığa yapılan en büyük hizmettir. İnsan sağlığını koruyarak insanlığa daha kaliteli bir yaşam sunmayı görev edinen, bu kutsal mesleği yerine getiren tıp çalışanlarımızdır. "Önce insan." diyerek her koşulda insanlığa daha nitelikli bir hayat sunmayı amaçlayan, kendini bu kutsal mesleğe adan kıymetli doktorlarımız başta olmak üzere, bilim adamlarımız ve sağlık çalışanlarımızın 14 Mart Tıp Bayramı'nı en içten dileklerle kutluyor, gösterdikleri özveri ve üstün gayret çalışmalarından dolayı şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca, mesleğini icra ederken ebediyete uğurladığımız hekimlerimizi ve sağlık çalışanlarımızı rahmet ve minnetle

anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Güneş...

12.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, AK PARTİ iktidarının sağlık çalışanlarının yanında olduğuna ve Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

İnsanların çaresiz olduğu ve ızdırap çektiği anlarda onlara yardım edebilmek için gece gündüz demeden, mesai mefhumu gözetmeksizin özveriyle çalışan, tek derdi yaşatmak olan sağlık çalışanlarımızın bir mensubu olmaktan her zaman gurur duymuşumdur. Bu onurlu mesleği yapan doktorlarımızın, hemşirelerimizin ve tüm sağlık çalışanlarımızın özlük ve sosyal haklarını korumak adına, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğindeki AK PARTİ iktidarlarında pek çok önemli adımlar atılarak pek çok talepleri yerine getirilmiş ve sağlık çalışanlarımızın yanında olduğu gösterilmiştir.

Emeklerinin karşılığı asla maddiyatla ölçülmeyecek olan, bu onurlu mesleği yerine getiren çok değerli sağlık çalışanlarımızın Tıp Bayramı'nı kutlar, sağlıklı, huzurlu ömürler diler, Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Sayın Gökçel...

13.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, gıda enflasyonuna ve depremde çiftçilerin desteklenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gıda enflasyonunda dünyada 5'inci sıradayız. 1 kilo kıyma 250 lira, 1 litre süt 20 lira, 1 kilo peynir 200 lira. Gıdaya erişim her geçen gün zorlaşıyor. Vatandaş mutfağına yiyecek alamıyor. Biz "Üretimi artıralım, insanlar gıdaya rahatça ulaşsın." derken AKP duymazdan geldi.

Son bir yılda kanatlı hayvan eti yüzde 15 azaldı, büyükbaş hayvan varlığımız yüzde 6 azaldı. Deprem sonrasında yaşanan kayıpları daha bilmiyoruz. Deprem bölgesindeki çiftçimiz ne hâlde, AKP'nin haberi yok. Bir çözüm planı var mı? Yok. Biz "Çiftçiye destekleyin." dedikçe AKP ithalatçıları, faizcileri destekledi. Biz şunu iyi biliyoruz: Kendi çiftçimize üretirmezsek aç kalırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kayan...

14.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kayan'ın, 18 Martta Tahıl Koridoru Anlaşması'nın bitiyor olmasına ilişkin açıklaması

TÜREDİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

18 Martta Tahıl Koridoru Anlaşması bitiyor. 22 Temmuz 2022'den bu yana devam eden, Rusya-Ukrayna arasında imzalanan Tahıl Koridoru Anlaşması 18 Martta sona eriyor, Ukrayna şu anda uzatmayı kabul etmiyor. Bu, ülkemizi de yakından ilgilendirmektedir. Dünyanın tahıl deposu olarak bilinen bu iki ülke arasındaki savaş dünyada tahıl krizi yaratmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda bunun etkilerini kötü bir şekilde yaşadık. Yaklaşan turizm sezonu açısından yurdumuz için ayrıca önem taşımaktadır. Ayrıca, ülkemizin ihtiyacını karşılamamız için devlet kendi çiftçilerimizin yanında olmalıdır. Bilimsel çalışmalarla tohum ıslahına önem vermek, desteklemek gerekmektedir. Tohum desteği, gübre desteği, tahıl desteği, tarım aleti desteği verilmeli, ürün fiyatları gerçek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Serter...

15.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, hayvan ithalatı nedeniyle görülmeye başlanan şap hastalığının yayıldığına ve Tarım Bakanlığına sorulduğu soruya ilişkin açıklaması

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizde yurt dışından gerçekleşen hayvan ithalatı nedeniyle görülmeye başlandığını bildiğimiz şap hastalığı yayılmaktadır. Bu, en çok hayvan alışverişinde sorun yaratmaktadır, nitekim hayvan pazarları bu nedenle kapatılmaktadır.

İzmir'in Ödemiş ilçesinde de şap hastalığının yaygın olarak görüldüğü yerel yöneticilerce belirtilen bir gerçektir, maalesef. Hem ekonomik alanda hem halk sağlığı alanında alarma geçilmesi gereken ciddi bir durum olduğu gayet net anlaşılmaktadır. Anlaşılmayan, bu hastalık görülmeden önce sınır ticaretini hallaç pamuğuna çeviren bu iktidarın bu hayvanları niye saldırdı.

Tarım Bakanlığına soruyorum: İzmir'e Irak'tan gelen hayvan ithalatı sonucunda İzmir'de yaygın olarak görülen şap hastalığının görülme olasılığına karşı daha önce neden önlem alınmamıştır? Bu konunun aynı zamanda bir halk sağlığı sorunu olduğunu da unutmuyarak iktidarı bu konuda acil önlem almaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

16.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, depremde çiftçilere ve esnaflara ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Deprem bölgesinde milyonlar büyük acılar yaşadı. Bölgeden göçü önlemek için tarım özel olarak desteklenmeli, çiftçi, besici, üretici ihtiyaçları karşılanmalı, tarım arazileri imara açılmamalıdır.

Deprem bölgesindeki esnafın ayağa kalkabilmesi için desteklerin yanında, yıkım yaşayan ve neredeyse kalmamış olan esnafların yeniden oluşumu ve geri dönüşü için on yıl süreyle AVM ve 3 harfli marketlerin faaliyetlerine izin verilmeyip kasabın, bakkalın, terzinin, manavın, beyaz eşya satıcısının, lokanta gibi esnafların oluşumunun yolu açılmalıdır. Bu yolla küçük ve yerel esnaf korunup sayısı artırılıp bölgeye yeniden dönüşünün yolu açılacaktır. Bu anlamda desteklerin yanında bu tür düzenlemeler ihtiyaçtır. Tarımda çiftçiler için sağlanan destekler artırılmalı, esnafımızın da bölgede yeniden var olması için yöntemler geliştirilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Aksoy...

17.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Tıp Bayramı'na, depremde vefat eden meslektaşlarına ve seçime giderken ülkenin sorunlarına ilişkin açıklaması

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Sayın Başkan, hekimlerimizin ve tüm sağlık çalışanlarımızın Tıp Bayramı'nı kutluyorum, depremde vefat eden meslektaşlarımıza da Allah'tan rahmet diliyorum.

Seçimlere giderken ülkemizin sorunlarını sıralarsak;

- 1) Deprem felaketinin sonuçları ve bölge halkımızın mağduriyetlerinin hızla çözülmesi.
- 2) Ülkemizde siyasetçilerin koltuklarını korumak için kamplaştırdıkları halkımızın barıştırılması.
- 3) Memleketimizdeki çok ciddi hayat pahalılığının yok edilmesi.
- 4) Ülkemize saldıran teröristlerden ve terörden ülkemizin temizlenmesi.

- 5) Sığınmacıların ülkelerine gönderilmesi ve yeni göçlerin önlenmesi.
- 6) Bozulan altyapı sorunlarının düzeltilmesi ve yer altı kaynaklarımızın keşfedilip gün yüzüne çıkarılması.
- 7) Ege ve Akdeniz'deki haklarımız ve mavi vatanın korunması.

Gelin, yıllardır kavgaya eden ve halkımızı suni olarak ayıran bu ittifakları emekli edelim, ülkemizin sorunlarını çözmek için de memleketi Memlekete teslim edelim.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Arık...

18.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Erciyes Anadolu Holdinge ve işçileri zorla AKP mitingine taşıyan sendikaya ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle 14 Mart Tıp Bayramı'nı kutluyorum.

Erciyes Anadolu Holdingin çalışanları dertli; banka promosyonunu bir türlü alamıyorlar. Millet Meclisinden, her fırsatta 14 bin çalışanın arkasına sığınan CEO'ya sesleniyorum: Sürdürdüğün saltanatın diyetini ödemek için holdingin satış mağazalarını siyasilerin çocuklarına peşkeş çekmekten çekinmiyorsun. TÜRGEV'e, Ensara holdingin parasını bol kepçe dağıtıyorsun. İddia odur ki eşine makam aracı tahsis ediyorsun ama sıra emekçi kardeşlerime gelince ortada yoksun.

Buradan bir çift sözüm de ilgili sendikaya: İşçileri zorla AKP mitingine taşımayı biliyorsunuz ama sıra işçilerin hakkını savunmaya gelince ortada yoksunuz. Az kaldı kardeşlerim, geliyor gelmekte olan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özer...

19.- Antalya Milletvekili Aydın Özer'in, halktan helallik beklenmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması

AYDIN ÖZER (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Halktan helallik beklemeyin, hakkınız yok çünkü "Nerede bu devlet?" diyen on binlerce depremzede var ve her şeyi rağmen yaşamaya çalışıyorlar. Bakın, depremde evi başına yıkıldığında ölmeyenler, enkaz altında günlerce sesini duyurmaya çalışırken nefessiz kalarak öldü. Nefesi yetenler, soğuktan donarak öldü. Donmayanlar, kurtulmayı beklerken sendroma girdiği için öldü. Hastaneye ulaşip oksijen makinesine bağlananlar, elektrik olmayınca yoğun bakımda öldü. Hayatta kalanlar ise şanslı değildi. Eskiden afetlere Hızır gibi yetişen Kızılay fırsatçı çıktı. İnsanların başını sokmaya çadır yoktu; ısınmaya soba, içmeye su, yıkanmaya banyo yoktu. Hava bozdu, yağmur yağdı; yanlış yere kurulan çadırlar çamura battı. Depremın üzerinden bir buçuk ay geçti, insanların ömründen ömür gitti. O yüzden, kimse size hakkını helal etmez; size kefarete de yetmez, istifa etmek de; hepiniz hesap vermelisiniz.

BAŞKAN – Sayın Hancıoğlu...

20.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 14 Mart Tıp Bayramı, ülkemizde modern tıp eğitiminin başlangıcının yıl dönümü. Bu önemli günde bütün sağlık emekçilerimize minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz.

1911'den bu yana Anadolu insanının savaştığı cephelerin gerisinde hep hekimler vardı. Cumhuriyet devriminin temelleri atılırken Tıbbiyeli Hikmetler en ön safhadaydı. Pandemideki ve yaşadığımız büyük deprem felaketindeki fedakârlıklarıyla tarihe mal oldular. Görevlerini yaparken şiddet gördüler, yılmadılar; katledildiler, susmadılar; siyasi baskı gördüler, ülkeden kovuldular yine de teslim olmadılar. Şimdi, artık devran dönüyor, 14 Martın gerçek anlamda bayram olarak kutlanacağı günlerin arifesindeyiz. Milletimize güveniyoruz, hekimlerimize güveniyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

21.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Uşak merkezin üzerinden her beş dakikada bir inişe geçen uçakların tehlike saçtığına ve Uşak Havalimanı'na ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tüm tıp çalışanlarımızın, sağlık camiasının 14 Mart Tıp Bayramı'nı kutlarım.

Uşaklı vatandaşlarımız maalesef büyük bir sorunla karşı karşıya. Uşak Havalimanı kapalı ancak Uşak merkezin üzerinden her beş dakikada bir inişe geçen uçaklar ciddi anlamda tehlike saçmaktadır. Bu inişlerin -Ulaştırma Bakanını buradan tekrar uyarıyorum- ters taraftan yapılmasını, vatandaşlarımıza tehlike arz etmemesi için yönlerinin değiştirilmesini buradan tekrar özellikle belirtmek istiyorum.

Aynı şekilde, Uşak'tan İstanbul'a havadan ulaşım maalesef hâlâ yok. Defalarca buradan konuştum ve önerge verdim Uşak Havalimanı'mızı açın diye ama dinleyen yok çünkü 5'li çetinin yaptığı Zafer Havalimanı'na Uşaklı vatandaşlarımızı zorla götürmek istiyorlar. Ancak az kaldı, Uşak Havalimanı'mızı siz açmayacaksınız ama 14 Mayıs'tan sonra biz açacağız; tüm Uşaklı vatandaşlarımıza buradan şimdiden söz veriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

22.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na ilişkin açıklaması

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, pandemi döneminde ve yaşadığımız deprem felaketinde hayatını kaybeden sağlık çalışanlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara ise acil şifalar diliyorum.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk der ki: "Ben Millî Mücadele'ye çıktığımda ordunun da hâlini gördüm, saltanatın da; bir de bağımsızlık ışığı gözünden parlayan Doktor Hikmeti."

Her zaman canla başla görevleri başında olan sağlık çalışanlarımızın 14 Mart Tıp Bayramı'nı kutluyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

23.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, AK PARTİ'ye kapatma davası açılan 14 Mart 2008 tarihine ilişkin açıklaması

SAMI ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, 14 Mart 2008 tarihi "laikliğe aykırı fiillerin odağı hâline geldiği" iddiasıyla AK PARTİ aleyhine kapatma davası açıldığı farklı bir gün olarak kayıtlara geçmiştir. Dava, aslında, bir suç tespitinden öte, milletin tercihiyle iktidara gelen, milletin maddi ve manevi duygularıyla örtüşen bir siyasi çizgiye sahip olan partinin milletin kalbinde makes bulan hareket ve fikir birliğinin budanması, engellenmesi, kısaca, milletin kendi iktidarını seçme, seçebilme hak ve tercihinin cezalandırma girişimiydi. AK PARTİ bu süreçten sonra yapılan tüm seçimlerde 1'inci olmuş; millet, kendisine yapılacak

engellemeleri kabul etmediğini, etmeyeceğini, farklı anlayışların ve sandık dışı arayışların karşısında olduğunu, bu tür davranışlara açıkça karşı durarak net bir şekilde tavrını ortaya koymuştur.

14 Mayıs'tan sonra da Allah'ın izni, milletin teveccühüyle hizmete devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydoğan...

24.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, 3203 sayılı Afet Kanunu ile 2935 sayılı OHAL Kanunu kapsamında devletin sorumluluklarına ilişkin açıklaması

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

3203 sayılı Afet Kanunu afet bölgesindeki mülki amirlere merasime tabi olmaksızın her türlü konuda satın alma yetkisi veriyor. Aynı şekilde, 2935 sayılı OHAL Kanunu, yine, araç gereç, alet edevat, arazi vesair konularında kamuya ilişkin kurumların yeterli olmaması hâlinde özel ve gerçek kişilere yükümlülük yüklemeyi dile getiriyor.

Hatay Defne'de prefabrik satan özel sektörü gördük, vicdanımız sızlıyor. Devlet sorumluluğunu hatırlasın, yükümlülük koyma ya da satın alma yoluyla vatandaşımızı rahatlatсын.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

25.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ili Emirdağ ilçesinde 8 Mart 2023 tarihinde İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi kapsamında çekilen TOKİ kuralarına ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim bölgem Afyonkarahisar ili Emirdağ ilçemizde 8 Mart 2023 tarihinde İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi kapsamında TOKİ kuraları çekilmiştir. Bu kurada kazananların önceden belirlendiğine ilişkin ortalıkta çok ciddi bir şaibe vardır. Öyle ki AKP'li belediye meclis üyesinin kendisinin, oğlunun ve kızının hak sahibi olduklarına, ayrıca yine, bir oda başkanının 2 oğluna birden kuranın çıktığına ilişkin iddialar ortalıkta dolaşmaktadır. Şayet öyleyse, aynı aileden birden fazla kişiye kuraların çıkması tesadüfle açıklanabilir mi? TOKİ'nin öncelikli amacı dar ve orta gelirli vatandaşları konut sahibi yapmak mı yoksa yandaşlara rant sağlamak mı? Emirdağlı hemşehrilerim yapılan bu şaibeli çekilişle ilgili ve bu sorduğumuz sorularla ilgili bir yanıt bekliyor. Gereği yapılacak mı yoksa her zamanki gibi üstü kapatılacak mı?

BAŞKAN – Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Değerli Grup Başkan Vekilleri, beş dakikayla sınırlı tutabilirsek sevinirim.

Buyurun Sayın Usta.

26.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, sağlıkta şiddete, atama bekleyen sağlıkçılara, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun Kahramanmaraş'ta AFAD Lojistik Merkezini gezerken yaptığı açıklamaya, depremi felakete dönüştürenin iktidarın beceriksizliği olduğuna, AK PARTİ hükümetleri döneminde toplanan deprem vergilerine, Kızılayın çadır fabrikasının AK PARTİ'li bir meclis üyesine kiralandığına, Diyanet İşleri Başkanlığının 2023 yılı için açıkladığı fitreye ve Hükümetin kötü yönetiminin milleti ahlıkla baş başa bıraktığına ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle iyi bir hafta diliyorum.

Bugün 14 Mart Tıp Bayramı, doktorlarımızın ve tüm sağlık çalışanlarımızın Tıp Bayramı'nı kutluyorum. Sayın Erdoğan "Giderlerse gitsinler." diyerek doktorları ve sağlık çalışanlarını küçümsemiş olsa da doktorlarımız ve sağlık çalışanlarımız bizim için son derece kıymetlidir. Böyle anlamlı bir günde tekrar ifade etmek isterim ki doktorlar başta olmak üzere sağlık çalışanları emeklerinin karşılıklarını ne maddi olarak ne de manevi olarak alabilmektedirler.

Şimdi 2 konuyu özellikle vurgulamak istiyorum: Tedbirler alınmıştır, doğrudur ama sağlıkta şiddetin önüne geçilememiştir. Aile Hekimliği Derneğinin verilerine göre, her saat başı 1 doktor şiddete maruz kalmaktadır; ayrıca, sağlık çalışanlarının yüzde 72'si en az 1 defa şiddete maruz kalmıştır. Bunlar çok yüksek oranlardır yani her 4 sağlık çalışanından 1'i en az 1 defa şiddete maruz kalmıştır. Dolayısıyla burada mutlak surette tedbir alınması gerekiyor.

Sağlık çalışanlarıyla ilgili diğer bir husus atama sorunu. Ciddi ölçüde, ciddi miktarda sağlık çalışanı atama beklemektedir. Sayın Fahrettin Koca 2022 yılında 85 bin sağlık çalışanına atama sözü vermiş olmasına rağmen bu söz tutulamamıştır. OECD verilerine baktığımızda, Türkiye, kişi başına düşen sağlık çalışanı sayısı en az olan ülkelerden bir tanesi. İhtiyaç vardır, eleman vardır; dolayısıyla öncelik verilmelidir, bu atamaların yapılmasını bekliyoruz. Bu, hem milletimize hizmet açısından hem de sağlık çalışanlarının iş bulması açısından son derece kıymetlidir, önemlidir.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz gün, Kahramanmaraş'ta, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu AFAD'ın Lojistik Merkezini gezerken bir açıklama yaptı. Açıklamasında Soylu "Kahvaltı veremediğimiz yerler var; kahvaltılık ürün, çay, şeker istiyoruz. Çocukların ve büyüklerin terlik, eşofman ihtiyaçları var." sözlerini, ifadesini kullanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Ben, öncelikle, Sayın Soylu'yu bu açık sözlülüğünden dolayı tebrik etmek istiyorum çünkü Sayın Cumhurbaşkanına bakarsak hiçbir sorun yok; işte, bütün bu sorunlar halledildiği gibi konutların temelinin atılmaya başlandığı, bütün yaraların hızla sarıldığı söyleniyor. Ancak depremin 35'inci gününde hâlâ çay, şeker ihtiyacının olduğunu, işte, terlik, eşofman ihtiyacının olduğunu Sayın İçişleri Bakanı bizzat söylüyor. Zaten, oraya giden muhalefet milletvekilleri bu tespitleri yapıyordu ama bunların yanlış olduğu, yalan olduğu ifade ediliyordu; bunların doğru olduğu ortaya çıktı. Barınma ihtiyacının, ısınma ihtiyacının varlığını zaten biliyoruz; bunlara çay, şeker sorunu da maalesef eklenmiş oldu.

Şimdi "asrın felaketi" deniliyorsa... Tabii "asrın depremi" değil, ancak "asrın felaketi" olmuştur. Bu depremi felakete dönüştüren bu beceriksizliktir, iktidarın beceriksizliğidir; bu, çok net ortada. Şimdi, madem böyle büyük bir felaketle karşı karşıyayız o zaman yapılması gereken şey şu: Bütçenin önceliklerinin bu felaketin yaralarını sarmaya yönelik olarak değiştirilmesidir. Hiçbir şey duydunuz mu, hiçbir açıklama duyduk mu, Hükümet tarafından "Biz bütçenin önceliklerini değiştiriyoruz; biz artık şu şatafatı, saltanatı bırakacağız ve öncelikli olarak deprem yaralarını saracağız." diye bir tane açıklama duyan var mı? Yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Maalesef oradaki israf, kamudaki israf olabildiğince devam ediyor; yandaş kayırmaları, yolsuzlukları zaten söylemiyorum. Ama bu depremin yaralarının sarılması için buralarda bütçenin önceliklerini yeniden değiştirip buraya odaklanmamız gerekiyor. Dolayısıyla...

Tabii, yardım paraları vardı, bu yardım paraları nereye gitti, bunu sormak lazım. Hâlâ çay, şeker ihtiyacı, terlik ihtiyacı

varsa milletin yaptığı bu kadar... İşte, en az bir tane şeyde 115 milyar lira toplandı, bağışlar hâlâ devam ediyor. Hükümet bu paraların nerede olduğunu bize açıklamak durumundadır; bir şeffaflık yok, paraların nereye harcandığını kimse bilmiyor. İnsanların çay, şeker, barınma, ısınma sorunları hâlâ çözülmemiş durumdadır; bunu anlamak mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, AK PARTİ hükümetleri döneminde 50 milyar dolar deprem vergisi toplanmıştır; kimisi "32 milyar" diyor, değil. Özel iletişim vergisinin yanında "deprem vergileri" adı altında toplanan diğer vergiler de var; bu, 50,8 milyar dolardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Bu paraların nereye gittiğini bize açıklamak durumundadırlar. Dolayısıyla... Maalesef, hep söylediğim gibi, depremin merkez üssü Kahramanmaraş'tır ancak felaketin merkez üssü Beştepe olmuştur; bu, çok net bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Diğer bir sorun -tabii, sürekli skandallarla karşı karşıyayız- Türkiye, şu anda, Kızılayın çadır fabrikasının AK PARTİ'li bir meclis üyesine satıldığı veya kiralandığı -her neyse- haberiyle çalkalanıyor. Yani buradan... Ya, ihalelerde, kentsel rantlarda yapılan yolsuzlukları, şunları bunları biliyoruz da yüz elli beş yıllık bir yardım kuruluşunun faaliyetleri üzerinden yandaş peşkeş çekildiğini de ilk kez duymuş olduk. Bu asla kabul edilebilir bir şey değildir. Hani, burada bir ilave kapasite yaratılmış olsa anlayacağız, diyeceğiz ki: "İşte, çadır ihtiyacımız var, üretimin kapasitesi artırılıyor." Zaten işleyen bir tesis, personeli var, yöneticisi var, tesis kurulmuş; tutuyorsunuz, gidiyorsunuz, bir yandaş, AK PARTİ'li bir meclis üyesine burayı kiralityorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Beş dakikayı doldurduk.

ERHAN USTA (Samsun) – Başkanım, bitireceğim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Bunu bize izah etmek durumundasınız, bu kabul edilebilir bir şey değildir.

Biz bunları söylediğimiz zaman "Efendim, Kızılayı yıpratıyorsunuz." diyorlar. Ya, Kızılayın itibarını sıfırlayan sizsiniz yani bütün kurumların itibarını sıfırladığınız gibi Kızılayın itibarını sıfırlayan sizsiniz. Kızılayla ilgili her gün bir tane keşmekeş ortaya çıkıyor, bunu anlamak mümkün değil. Bunları elbette söylemeye devam edeceğiz yani Kızılayın üzerinden yandaş beslenmesini Türkiye'nin hiçbir şekilde kabul etmesi mümkün değildir.

Sayın Başkan, son konu olarak da biliyorsunuz, mübarek üç aylardayız, ramazan gelmek üzere. Diyanet İşleri Başkanlığı 2023 yılı için fitreyi 70 lira olarak açıklamıştır. Fitre nedir? Bir kişinin gıda ihtiyacıdır. 4 kişilik bir aile olarak aldığımızda, günlük 280 lira, aylık 8.400 lira yapıyor. Asgari ücret ne kadar? 8.500 lira. Bu ülkede çalışanların yüzde 60'ı asgari ücret üzerinden ücret alıyor. Dolayısıyla geriye kalıyor 100 lira yani yiyeceğin dışında 100 lira kalıyor. 100 lirayla iletişim masrafları, barınma...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Başkanım, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

8.500 lira alan birisi, 8.400 lirası gıdaya gittiğine göre kalan 100 lirayla diğer ihtiyaçlarını -çocuğunun eğitim ihtiyacı, ulaştırma ihtiyacı, yakacak ihtiyacı, elektriği, suyu, telefonu; ne bileyim ben, bir sürü ihtiyaç var- nasıl karşılayacak? Bunları görmek lazım. Türkiye'nin ne kadar yoksullaştığının resmî belgesi de budur.

TÜRK-İŞ zaten açlık sınırını açıklıyor; işte, şubat ayında 9.425 liraydı, şimdi Diyanet de bunu tescillemiş oldu. Dolayısıyla maalesef, Hükümetin kötü yönetimi, kötü ekonomi politikaları milleti açlıkla baş başa bırakmıştır; çalışanların en az yüzde 60'ı açlık sınırının altında çalışmaktadır. Bunu da Genel Kurulun bilgilerine arz etmek istiyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Akçay...

27.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstiklal Marşı'nın kabulünün 102'nci yıl dönümüne, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Milliyetçi Hareket Partisi olarak sağlık çalışanlarının özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda atılan her adımın yanında olmaya devam edeceklerine, 13 Mart 2016'da terör örgütü PKK tarafından Ankara Güvenpark'ta düzenlenen bombalı saldırıya ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın babası Ali Haydar Varank'ın vefatına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

12 Mart, zaferle taçlanmış Millî Mücadele tarihimizin destanı olan İstiklal Marşı'nın kabulünün 102'nci yıl dönümüdür. İstiklal Marşı, Türk milletinin asırlar boyunca verdiği mücadelenin muhakemesini yapan, devletin ve milletin bekası için çözüm reçeteleri sunan bir bağımsızlık manifestosudur. Mehmet Akif Ersoy İstiklal Marşı'nda, dünyanın o günkü hâlini tahlil ederek Türk milletinin medeniyet anlayışını ortaya koymuştur. Türk milleti "Ya istiklal ya ölüm!" parolasıyla işgallere karşı koymuş "Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım./Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!" diyerek istiklaline ve istikbaline sahip çıkmıştır.

Bu vesileyle, yurdunu alçaklara uğratmamak için göğüslerini siper eden başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere aziz şehitlerimizi, Millî Mücadele kahramanlarımızı ve Millî Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u saygı ve şükranla anıyorum.

Sayın Başkan, bugün sağlık çalışanlarımız için oldukça anlamlı bir gün olan 14 Mart Tıp Bayramı; ülkemizin düşman işgaline uğradığı yıllarda Tıbbiyeli öğrencilerin millî bir refleks olarak ortaya çıkmıştı. İlk kutlama 1919 yılının 14 Martında, işgal altındaki İstanbul'da gerçekleşmiştir. O gün, Tıbbiye 3'üncü sınıf öğrencisi Hikmet Boran'ın önderliğinde Tıp Okulu öğrencileri işgali protesto için toplanmış ve onlara devrin ünlü doktorları da destek vermişti. Böylece Tıp Bayramı tıp mesleği mensuplarının vatan savunması hareketi olarak başlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Beni Türk hekimlerine emanet ediniz." sözünün ihtiva ettiği anlam bu millî şuurda gizlidir. Dün işgallerin, salgınların ve savaşların gölgesinde cansiparane görevlerini ifa eden sağlık çalışanlarımız, bugün de salgınların ve afetlerin zor koşullarında gece gündüz demeden canla başla çalışmaktadır. Sağlık çalışanlarımız devlet-millet el ele verdiğimiz bütün mücadelelerin en önemli unsurlarıdır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak sağlık çalışanlarımızın özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda atılan her adımın yanında olmaya devam edeceğiz.

Bu vesileyle, bütün sağlık çalışanlarımızın bu özel gününü kutluyor, görevi başında hayatını kaybeden tüm sağlık çalışanlarımızı bir kez daha rahmet ve minnetle anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, 13 Mart 2016'da terör örgütü PKK tarafından Ankara Güvenpark'ta düzenlenen bombalı saldırıda 4'ü çocuk 36 vatandaşımız şehit olmuş, 32'si çocuk 344 vatandaşımız yaralanmıştı. Çocukları, yaşlıları, hamile kadınları, tüm milleti hedef alan bu alçak saldırıyı düzenleyen teröristleri ve iş birlikçilerini tekrardan lanetliyorum,

şehitlerimizi bir kez daha rahmetle anıyorum. Türkiye terörle mücadeledeki kararlı tutumundan asla vazgeçmeyecek, şehitlerimizin kanı yerde kalmayacaktır.

Sayın Başkan, 12 Mart Pazar günü Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mustafa Varank'ın muhterem babası Ali Haydar Varank'ın vefatını üzüntüyle öğrendik. Merhum Ali Haydar Varank'a Allah'tan rahmet, Sayın Mustafa Varank başta olmak üzere ailesine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

28.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Talia Semra'nın evlatlık yoluyla hak kazandığı vatandaşlık hakkının derhâl verilmesi gerektiğine, Resmî Gazete'de yayımlanan 7440 sayılı yapılandırma yasasıyla BAĞ-KUR prim borcu olanların mağdur edildiğine, Türkiye'de kadına yönelik şiddete, Yeniden Refah Partisinin Cumhuriyet İttifakı'na katılmak için 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un kaldırılmasını öngören şartına AKP'nin verdiği cevaba ve İçişleri Bakanının depremden etkilenen iller için açıkladığı yardım listesine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, bugün 14 Mart Tıp Bayramı. Hekimler, sağlık emekçileri bugünü ne kadar bayram olarak kutluyor acaba? Emeklerinin, liyakatlerinin öngörülmediği, nöbet saatlerinin uzunluğu ve sıklığından ötürü çok zorlu koşullara maruz kaldıkları, sağlığta şiddetin hâlâ temel bir gündem olarak devam ettiği, ücretlerinin düşüklüğü, özlük haklarının yokluğu ve eksikliği bu süreçte mevcut ve bu ne kadar bayram olarak kutlanmaya izin verirse o kadar kutlanabilir. Özellikle pandemi döneminde, deprem döneminde, en zorlu koşullarda çalışan; baktıkları hastaların yaşamlarını kendi sağlıklarının ve yaşamlarının önünde tutan tüm sağlık emekçilerinin Tıp Bayramı'nı kutluyorum.

Tabii, bu vesileyle, hâlâ cezaevlerinde rehin tutulan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanımız sevgili Selçuk Mızraklı, Diyarbakır Milletvekilimiz sevgili Semra Güzel ve geçen dönem Grup Başkan Vekilimiz sevgili İdris Baluken'in Tıp Bayramı'nı kutluyorum ve buradan grubumuz adına onları selamladığımı ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, Talia Semra 2021 yılında Pınar Yiğitoğulları tarafından anneler arası anlaşma yoluyla ve yıllar sonra da mahkeme kararıyla evlat edinildi. Pınar Yiğitoğulları'nın evladı olan ve mülteci kimliğinden başka bir kimliğe sahip olmayan, İstanbul Sancaktepe Hastanesinde doğmuş, biyolojik annesi Faslı olan Talia'nın Türk vatandaşlığına geçişi için İçişleri Bakanlığına yapılan müracaata verilen ret “Bu kadar da olmaz.” dediriyor gerçekten. Bu vatandaşlık başvurusu millî güvenlik gerekçesiyle reddedilmiş. Talia henüz 5,5 yaşında, millî güvenliği nasıl tehdit etti merak ediyoruz doğrusu; hâlen kimliksiz yaşıyor ve bu, telafi edilemez mağduriyetlere yol açıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Güvenlik paranoyası bu sefer 5 yaşındaki çocuğa kadar uygulanıyor ve vuruyor. Bu yanıştan bir an önce vazgeçilsin. Talia'nın evlatlık yoluyla hak kazandığı vatandaşlık hakkının derhâl verilmesi gerekiyor.

Sayın Başkan, 7440 sayılı yapılandırma, vergi affıyla ilgili Yasa Resmî Gazete'de yayımlandı ancak BAĞ-KUR prim borcu olanlar ciddi bir şekilde mağdur edilmiş durumda. Kanun teklifi metninde ihyâ affı hükmü yer almadığı için BAĞ-KUR prim ödemesi fahiş derecede artıyor. Örneğin, 2021 yılında 3750 gün için 36.712 TL ödenmesi gerekirken bugün “yüzyılın affı” denilen yapılandırmada gerekli düzenlemeler yapılmadığı için 3750 gün için ödenmesi gereken tutar 431.250 TL seviyesindedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu rakam on binlerce yurttaş için karşılanması mümkün olmayan bir tutar. Üstelik SGK hâlâ bu konuda bir genelge yayımlamadı dolayısıyla yapılandırma işlemi de başlatılmadı. Yapılması gereken, kanun teklifi metninde muğlaklığı bulunan bu mağduriyetin genelgede giderilmesini sağlamaktır. Tarafımıza iletilen şikâyet ve taleplerin yerine getirilmesiyle yurttaşların beklentilerinin karşılanması hayati derecede önemlidir.

Erkek şiddeti bitmiyor, Türkiye'de artarak devam ediyor. Avrupa ve OECD ülkeleri arasında erkeklerden fiziksel veya cinsel şiddet gören kadın oranının en yüksek olduğu ülke maalesef Türkiye. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü 2019 yılı verilerine göre Türkiye'de kadına yönelik şiddet oranı yüzde 38, neredeyse her 10 kadından 4'ü hayatında erkek şiddetine maruz kalıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu rakamları anlatmaktan ziyade, çünkü bu rakamlar çok vahim ve söyleyerek çözmek yerine çözümü konuşmalıyız. İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasından sonra Türkiye'de kadına yönelik şiddetle mücadele tartışma konusu olmaya devam ediyor. Bu son derece yakıcı veriler ortada dururken Yeniden Refah Partisi Genel Başkan Yardımcısı Doğan Aydal, Cumhuriyet İttifakı'na katılmak için 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un kaldırılmasını öngören şartlarını AKP'ye ilettiklerini ve kendilerine “Hiçbir problem yok.” yanıtının verildiğini söyledi. Sonradan farklı açıklamalar yapıldı Aile Bakanı tarafından fakat bu tam anlamıyla bir skandaldır, her gün kadınlar şiddet görmeye devam ederken bunun tartışılması bile dehşet verici bir durumda, dedğim gibi, her 10 kadından 4'ü şiddet mağduruken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Beş dakikayı bulduk.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şu anda bizim elimize ulaşan bilgilere göre, hâlâ AKP il teşkilatlarında Derya Yanık'a “Bu, gündemimizde değil.” dediği için bir tepki olduğu da kulağımıza kadar geliyor. 6284'ü milyonlarca kadın kazandı, mücadele etti ve direndi, asla hiç kimseye bunu yedirmeyeceğiz.

Sayın Başkan, bugün, Şırnak kent merkezinde sokağa çıkma yasaklarının yıl dönümü. 14 Mart 2016 tarihinden 10 Nisan 2017 tarihine kadar tam gün ve süreli olarak toplam üç yüz doksan iki gün devam eden sokağa çıkma yasağı sırasında yaşanan çatışmalı süreç sonucu Şırnak'ta 12 mahalleden 8'i yıkılarak kullanılamaz hâle gelmişti ve 79 kişi yaşamını yitirdi, binlerce insan göç etmek zorunda bırakıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamam Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

O dönem yaşananları unutmadık, unutmayacağız. Geride kalan ve tüm hayatı değişen yurttaşlarımızı selamlamak istiyorum.

Sayın Başkan, İçişleri Bakanının çok ilginç bir açıklaması dün kamuoyuna yansıdı; merkezden etkilenen iller için bir yardım listesini, nelere ihtiyaç olduğunu açıkladı; çay, şeker, kahvaltılık... Mümkün olduğunca standartları yükseltmeye

çalıştıklarını söylediler. Ramazan ayının, iftarın, sahurun olduğunu ve geldiğini ifade etti. "Planlama yapmaya çalışıyoruz ama eşofmana, terliğe, spor ayakkabılara ihtiyaç var; erkek ve çocuk giysisine ihtiyaç var." dedi ve bunu -inanamadık- bu ülkenin İçişleri Bakanı söyledi, ihtiyaç listesi çıkardı. İktidarın içinde bulunduğu ve halkı da içine düşürdüğü hâl tam da budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Görevini yapmayan Bakan, halkı göreve mi çağırıyor? Birisi kendisine hatırlatsa iyi olur diyeceğim, buradan hatırlatıyoruz: AFAD ve İçişleri Bakanlığı sahada yokken bizler, halk oradaydı. İnsanlar elleriyle, tırnaklarıyla enkazı kazıyıp can kurtardı. İktidarın işe yaramaz politikaları ve geç gelişlerinden dolayı yüzlerce, binlerce insan yaşamını yitirdi. Halk dışından tırnağından artırıp tırlarla malzeme yolladı ve o kentlere para yolladı; halkın gönderdiği paralarla Kızılaydan çadır alındı, bunun ötesi yok. İktidar kendi düştüğü çukurun farkına varmış, en azından bunu idrak etmiş, bunu da kamuoyuyla paylaşmak istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

29.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, depremlerde hayatını kaybeden Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekili Yakup Taş'a, kardeşi Adıyaman Eczacılar Odası Başkanı Kemal Taş'a ve vatandaşlara, Tıp Bayramı'na, 109. Dönem Devlet Hizmeti Yükümlülüğü Kurası'yla deprem bölgesine atanan sağlıkçıların sorunlarına, deprem sonrası AFAD'a ve Kızılaya, Süleyman Soylu'nun depremzedelerin ihtiyaçlarıyla ilgili açıklamasına, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde ek ders ücretli çalışanların sorunlarına, staj mağdurlarına, deprem bölgesinde canla başla çalışan koruculara verdiği sözlere, bir yıl önce öldürülen Kıbrıslı iş insanı Halil Falyalı'nın Türkiye'de dikkat çeken ilişkilerine ve Yeniden Refah Partisinin AK PARTİ'den 6284 sayılı Kanun'un kaldırılmasına yönelik talebine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

6 Şubat gününde yaşadığımız ve 7 Şubat gününde yaşadığımız depremlerden sonra ilk kez Genel Kurulda söz alıyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekilimiz Yakup Taş'ı ve kardeşi -benim de kardeşim- Adıyaman Eczacılar Odası Başkanı Kemal Taş'ı kaybettik; Meclisimizden çok sayıda milletvekilimizin kayıpları var, milletimizin kayıpları var; herkese bir kez daha başsağlığı diliyorum ve böyle bir felaketin bir daha yaşanmamasını ümit ediyor, böyle felaketlerin yaşanacağını biliyor ama bu felaketlerin böylesine can almaması için tüm kamu görevlilerinin, Meclisin, tüm partilerin, yerel yöneticilerin üzerlerine düşen sorumluluğu bir kez daha hatırlatmayı görev biliyorum.

Bugün -adı- Tıp Bayramı Türkiye'de modern tıp eğitiminin başladığı gün olarak kabul ediliyor ama ne ülkemiz bir bayram yaşayacak havadadır malum ne de sağlık çalışanları haklarına kavuşamadıkları, tehdit edildikleri, başka ülkelere göçe zorlandıkları, sağlıkta şiddetin canlarını aldığı ve sağlığın ticari bir faaliyet olarak görüldüğü bu süreçte bir bayram yaşayacak durumdadırlar. Ama bu olumsuzlukların ortadan kalktığı, sağlık emekçilerinin her birisinin haklarını aldığı ve meslek örgütlerinin şeytanlaştırılmayıp, hor görülmeyle meşru muhataplar olarak kabul edildiği yarınlar 14 Mayıs'tan sonra yakındır diyorum.

Tıp Bayramı vesilesiyle şunu da hatırlatmak lazım: Yeni mezun olanlar, uzmanlığını yeni almış doktorlar için zorunlu olan 109. Dönem Devlet Hizmeti Yükümlülüğü Kurası'yla deprem bölgesine atamalar yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Atanan çok değerli sağlıkçıların on beş gün içinde başlamaları gerekiyor ama fiziki şartlar çok zor durumda; gencecik doktorlar çok ciddi sıkıntılar çekiyor, kadın doktorların yaşam alanları hazırlanabilmiş değil orada. Bu konuda Sağlık Bakanlığının üzerine büyük sorumluluk düşüyor, bunu hatırlatmak isterim Sayın Başkan.

Biraz önce değerli mevkidaşlarım değişti; deprem sonrası çok büyük bir problemi birlikte yaşadık. Devletin çöktüğü kurumların içinin boşaltıldığı; AFAD başta olmak üzere bu süreci yönetmesi gerekenlerin büyük bir koordinasyonsuzluk, büyük bir liyakatsizlik ve beceriksizlik içinde davrandıkları bir süreci yaşadık. 1999'da depremin 3'üncü gününde "Hâlâ çadır talebi var." diye rahmetli Ecevit'in kemiklerini sızlatanlar kendi yaptıklarıyla imtihan edildiler. Depremin 35'inci günü, hâlâ çadır lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama depremin 3'üncü gününde Kızılayın çadır sattığı ortaya çıktı. Bir tanesi, Türk Eczacıları Birliğine, sahra eczanesi açmak isteyen TEB'e tanesi 140 bin liradan 5 çadır sattı, Ahbap'a sattı, kimi bulduysa sattı. Şimdi, bugün ortaya çıktı ki Kızılayın Avrupa'nın en büyük çadır üretim tesislerinden olan Etimesgut'taki çadır fabrikası AKP'li Keçiören Belediye Meclis Üyesi Ali Gökşin'e kiralanmış. "Tuğba Çanta" adlı şirket Kızılayın üretilen AFAD'a vermesi gereken çadırları orada üretilen -18.830 çadır- Tuğba Çanta faturasıyla AFAD'a satmış. "Pes!" diyoruz. "Yuh!" diyoruz. "Yazıklar olsun!" diyoruz. Tepkimizi dile getirecek laf bulamıyoruz. Yirmi yılın sonunda hepimizin göz bebeği Kızılayın getirildiği noktayı milletimize şikâyet ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yine, milletimize bir başka şikâyet Süleyman Soylu... "Nerede bu devlet?" sorusunun sorulduğu bu süreçte ilk başta gözlerin en çok aradığı kurum AFAD'dı, en çok aradığı Bakan Süleyman Soylu'ydü. "Ecevit bir hafta deprem bölgesine gitmedi." Yalanı... Ne yedi gün, yedi saat sonra valilik önündeki basın açıklaması var ki o dönem zataliniz de buna çok yakından şahit. Ama ilk üç gün sokağa çıkamayanlar, ilk on gün sokağa çıkamayan yerel yönetimlerden sorumlu Genel Başkan Yardımcıları, on iki gün sonra meydana çıkan Süleyman Soylu, şimdi 35'inci gün çıkmış gözümüzün içine baka baka diyor ki: "Kahvaltılık ürün yollayın, çay eksik, şeker eksik, büyüklere küçüklere terlik lazım, eşofman lazım." Sen ne iş yaparsın cancağızım!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yazıklar olsun depremin 35'inci gününde milletten çocuğa terlik, eşofman isteyen İçişleri Bakanına! Yazıklar olsun "Çay, şeker yok, onları yollayın." diyen İçişleri Bakanına! 115 milyar TL para toplanmış, depremzede çaya muhtaçsa, şekere muhtaçsa bu beyefendi orada ne iş yapıyor?

Ayrıca, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde ek ders ücretli çalışanlar vardı, onların sorunlarını anlata anlata dilimizde tüy bitti, hâlâ mağdurlar; bakın, yine, yatan maaşları 8.146 lira, brüt asgari ücret 10.008 lira. Yüz kere dedik, bu arkadaşlara kadro verin, ek ders parasıyla olunca asgari ücretin altında kalıyorlar birkaç ay sonra.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir de şimdi, Nurdağı ve İslâhiye'de çalışan personele ödül, plaket verilecek; isimleri

toplanmış, listeden ek dersli çalışanlar, yine, orada çıkarılmış, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sosyologları mesela. Orada çalışan sosyolog gece gündüz çalışmış, onları yine ayrımcılığa tabi tutuyorlar. Bunu doğru bulmuyoruz

EYT sorunu çözüldü ama eksik çözüldü. Staj mağdurlarının mağduriyetini dile getiriyoruz. Normalde ana muhalefet refleksiyle Anayasa Mahkemesine götürmemiz lazım "eşitlik ilkesine aykırı" diye, yapmayacağız. Neden? Dokuz ay sonra ele alıyor, onun yerine iki ay sonra kanunu biz çıkaracağız Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Millet İttifakı olarak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Staj mağdurlarına sözümüz sözdür, CHP iktidara geldiği gün -muhalefette olsa Anayasa Mahkemesinde hakkınızı arayacak- Millet İttifakı olarak, bu sözü veren bugünün bütün muhalefet partileri olarak bu mağduriyeti ortadan kaldıracamız.

Yine, deprem bölgesinde korucuları gördük; canla başla çalıştılar, can kurtardılar. Onların da özlük haklarında, emeklilik haklarında çok ciddi sıkıntılar var. Enkaz başında söz verdim, onların da bu sorunlarını mutlaka çözeceğiz ve yine, korucuların sivil savunmada, deprem kurtarmada önemli görevler üstleneceği eğitimleri alacakları, ücretleri alacakları yarınlara da sözünü kendilerine verdik.

Sayın Başkan, ben çok uzun süredir, yedi haftadır ilk kez söz kullanıyorum, onun için anlayışınıza sığınıyorum. 2 konu var, bir tanesi Halil Falyalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın lütfen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Adı uyuşturucu ticareti, yasa dışı bahis, milyonlarca dolar kara para aklama ve şantaj arşiviyle anılan ve bir yıl önce öldürülen Kıbrıslı iş insanı Halil Falyalı'nın Türkiye'de dikkat çeken ilişkileri çıktı. Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Maksut Serim ile Dışişleri Bakan Yardımcısı -yanlış duymadınız- Yasin Ekrem, Halil Falyalı'nın yüzde 10 şirket ortakları ve bu şirketin kurulduğu gün 22 Aralık 2020 -öyle yirmi sene önce değil, iki sene önce- Halil Falyalı hakkında Türkiye'de yakalama kararı var ve 2 ortak Halil İbrahim Serim ve Yasin Ekrem Serim yüzde 10 ortak olmuşlar 11 milyonluk şirkete. Yasin Ekrem Serim şimdi nerede? Dışişleri Komisyonuna gelmiş, utanmadan sıkılmadan uluslararası anlaşmada Hükûmeti temsil ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim.

Böyle bir kokuşmuşluğa nasıl izin verilebilir? "Erdemliler hareketi" diye yola çıkılıp Cumhurbaşkanı Başdanışmanının, Dışişleri Bakan Yardımcısının, Halil Falyalı'nın ortak olduğu bir düzen nasıl savunulabilir? Gerçekten inanmıyoruz.

Son sözüm: Yeniden Refah Partisi AK PARTİ'ye gitti "6284'ü kaldırı..." Ben Özlem Hanım'ın İstanbul Sözleşmesi'ndeki halis duygularını, gerçek mücadelesini biliyorum ama hep savunusu şuydu: "Ama 6284 duruyor." Şimdi gelmişler "Onu kaldıralım." diyorlar ve birileri, bazıları onlara susuyorlar, çıkıp da "Kadını koruyan bu kanunu elleyemeyiz." demiyorlar. Ben bu konuda en net cevabı Özlem Hanım'dan bekliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Zengin, buyurun.

30.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, 12 Mart 1921 tarihinde kabul edilen İstiklal Marşı'na, 14 Mart Tıp Bayramı'na, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın babası Ali Haydar Varank'ın vefatına, yerli otomobil Togg'un ön satışlarının başlandığına ve Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, çok değerli arkadaşlarım; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aynen Özgür Bey gibi ben de uzunca bir ara verdim fakat o kadar uzun konuşmayacağımı ümit ediyorum.

Tabii ki benim de ilk sözüm İstiklal Marşı'yla alakalı olacak. İstiklal Marşı 12 Mart 1921 tarihinde yani tam yüz iki yıl evvel kabul edildi ve en önemli özelliklerinden bir tanesi de Mehmet Akif Ersoy'un aynı zamanda Birinci Meclisin üyesi bir milletvekili olması, Burdur Milletvekili olması. Hâlihazırda Burdur'daki üniversitemizin adının da Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi olduğunun altını çizmek istiyorum.

Tabii, İstiklal Marşı'nı, Akif'in de ifade ettiği gibi, kendisi kaleme almıştır ama "Ben yazdım." demekten imtina etmiştir. Demıştır ki: "Bu milletin yazdığı bir marştır." ve öyle olduğu için de bütün çocukların, her birimizin öğrenirken içimizde, her bir hücremizde hissettiğimiz; okurken aynı huşu hissederek okuduğumuz, hakikaten bu millete mal olmuş, milletin yazmış olduğu bir marştır ve bu manada da bizim için bir hayat felsefesidir. Ya, biraz evvel tekrar 10 kıtasını gözden geçirdiğimde bizlerin, özellikle milletvekillerinin hayata bakışını anlatan, yansıtan, bu ülke insanını yeniden inşa eden, onu gösteren bir marştır. Bu manada Akif'e ve bu marşı yazdıran millete, şehit olanlara rahmet diliyorum, kendisini tekrar rahmetle yâd ediyorum ve Allah her daim marşımızı payidar eylesin diye dua ediyorum.

14 Mart, Tıp Bayramı. Tabii ki doktorlarımız özellikle pandemide, şu günlerde deprem bölgesinde canla başla çalışıyorlar. Sadece onlar değil, onlarla beraber çalışan pek çok sağlık çalışanı arkadaşımız özveriyle görevlerini ifa ediyorlar. Bu özel gün de adı "bayram" evet, çokça hekim arkadaşımızı, sağlık çalışanımızı depremde şehit verdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Onları da tekrar rahmetle yâd ediyorum ve bütün gücümüzle de mesleklerini en güzel şekilde ifa etmeleri konusunda gayret sarf edeceğimizin bir kez daha altını çizmek istiyorum.

Ben de Sayın Varank'a babasının vefatı dolayısıyla, Ali Haydar Varank Beyefendi'nin vefatı dolayısıyla başsağlığı diliyorum.

Fakat bu arada bir de sevinçli bir haber geldi. Türkiye'nin ilk yerli otomobili olan Togg'un 16 ve 27 Mart tarihleri arasında ön satışları yapılmaya başlandı on-lineda, daha doğrusu siparişler alınmaya başlandı. Bu da Türkiye için çok önemli bir adımdır. Sayın Bakana ve tüm çalışma arkadaşlarına da hassaten teşekkür ediyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, biraz evvel diğer Grup Başkan Vekili arkadaşlarımın konuşmasında vardım, 6284'le alakalı birkaç şey ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – 6284'le alakalı açıklamaları kamuoyunda duyduğumuz zaman, Yeniden Refah Partisinin açıklamalarını, doğrusu ben birinci elden bu konuşmaya şahit olan Sayın Bakanım, Sayın Başbakanımızdan ve şu andaki Başkan Vekilimiz Sayın Binali Yıldırım Beyefendi'den öğrenmek istedim, nasıl bir konuşma gerçekleşti? Çünkü ben bu konuşmayı dinlediğim zaman böyle bir konuşmanın olamayacağını düşündüm. Ve kendisiyle yaptığımız konuşmada, bu ziyaretin bir nezaket

ziyareti olduğunu, böyle bir konunun hiç gündeme gelmediğini, hiç konuşulmadığını ifade etti. Bu konu muhakkak suretle Yeniden Refah Partisinin gündemindedir, aynen Saadet Partisinin gündeminde olduğu gibi; Saadet Partisi de defaatle İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasıyla alakalı, 6284'le alakalı görüşlerini çokça kamuoyuyla paylaştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Özlem Hanım.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) - Yeniden Refah Partisinin görüşüdür ama biz AK PARTİ olarak, Sayın Bakanımız Derya Yanık da bu konuda bir açıklama yaptı, Sayın Binali Yıldırım'ın da ifade ettiği gibi "Bu konu hiç gündeme gelmedi bu konuşmada." diye ifade etti ve ben de buradan söylüyorum: Bizim için önemli bir konudur ve kırmızı çizgimizdir 6284. Sayın Cumhurbaşkanımızla yaptığımız toplantılarda da katılan tüm kadın STK'lerin de var olduğu toplantılarda da bu aynen böyle zaten ifade de edilmiştir.

Doğrusu, bu konu üzerinden, kadın meselesi üzerinden ayrışmayı çok sorunlu buluyorum. Türkiye'de kadınların pek çok problemi var ve bunun çözülmesi için de ortaklaşacağımız yer Meclistir, bunu daha evvel defaatle ifade ettim. Bu manada da ben bu konunun bir ayrışma meselesi olmaması gerektiğini, AK PARTİ'nin, Sayın Cumhurbaşkanımızın, biz milletvekillerinin bu konudaki yaklaşımlarının ne olduğunu zaten kamuoyu, kadınlarımız yakından biliyor. Bu konudaki duruşumuz aynen bu şekilde olmaya devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Özlem Hanım.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Ben de tüm arkadaşlarıma iyi bir çalışma günü diliyorum, iyi bir hafta diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

Sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurulu sunuşları vardır.

Cumhurbaşkanlığının Anayasa'nın 116'ncı maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verildiğine ilişkin bir tezkeresi vardır okutuyorum.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Tezkereler

1.- Cumhurbaşkanlığının, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 116'ncı maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçiminin ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verildiğine ve mezkûr kararın Resmî Gazete'de yayımlanarak ilan olunduğuna ilişkin tezkeresi (3/2310)

10/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 116'ncı maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimi ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin yenilenmesine karar verilmiş ve mezkûr karar Resmî Gazete'de yayımlanarak ilan olunmuştur.

Bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri, bildiğiniz üzere, Cumhurbaşkanının seçimlerin yenilenmesine ilişkin kararına istinaden Yüksek Seçim Kurulunca 28'inci Dönem Milletvekili Genel Seçim tarihi 14 Mayıs 2023 Pazar günü olarak belirlenmiş ve söz konusu karar 10 Mart 2023 tarihli mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu karar bilgi için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına da gönderilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması, Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimine dair bir tezkeresi vardır, okutuyorum:

2.- Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması, Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Geçici Başkanlığının, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/2311)

14/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuz Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçimi için 14/3/2023 Salı günü saat 14.30'da toplanmış ve kullanılan 16 adet oy pusulasının tasnifi sonucu, aşağıda adları ve soyadları yazılı üyeler karşılarında gösterilen oyu alarak İç Tüzük'ün 24'üncü maddesi uyarınca Başkan, Başkan Vekili, Sözcü ve Kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinizi arz ederim.

Saygılarımla.

Veysel Eroğlu

Afyonkarahisar

Komisyon Geçici Başkanı

Adı Soyadı	Seçim Çevresi	Aldığı Oy
Başkan : Veysel Eroğlu	Afyonkarahisar Milletvekili	13
Başkan Vekili : Recep Uncuoğlu	Sakarya Milletvekili	13
Sözcü : Zeynep Yıldız	Ankara Milletvekili	13
Kâtip : Sefer Aycan	Kahramanmaraş Milletvekili	14

2 adet boş oy kullanılmıştır.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremde etkilenen vatandaşlarımızın günlük hayatlarına dönmelerini kolaylaştırmak, gelecek kaygılarını giderip planlama yapmalarını kolaylaştırmak ve bir nebze olsun acılarını hafifletmek amacıyla yapılacak olan destek ödemelerinin kamuoyuna netlikle ifade edilmesi, açıklanan desteklerin ivedilikle ve tam anlamıyla uygulamaya konulması amacıyla 14/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mart 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/3/2023 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta
Samsun
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Erhan Usta tarafından, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremde etkilenen vatandaşlarımızın günlük hayatlarına dönmelerini kolaylaştırmak, gelecek kaygılarını giderip planlama yapmalarını kolaylaştırmak ve bir nebze olsun acılarını hafifletmek amacıyla yapılacak olan destek ödemelerinin kamuoyuna netlikle ifade edilmesi, açıklanan desteklerin ivedilikle ve tam anlamıyla uygulamaya konulması amacıyla 14/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/3/2023 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın İmam Hüseyin Filiz. Buyurun Sayın Filiz.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6 Şubat Kahramanmaraş depreminden sonra iktidar tarafından vad edilen destek ödemelerinin ayırım yapılmadan hızlı bir şekilde planlanması ve duyurulduğu hâlde ödenmeyen desteklerin de bir an önce ödenmeye başlanması amacıyla İYİ Parti Grubumuzun genel görüşme açılması teklifiyle ilgili söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 11 ilimizi etkileyen depremler sonuçları itibarıyla felakete dönüşmüş ve kapanması güç yaralar açmıştır. Vefat edenlere tekrar Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar ve milletimize başsağlığı diliyorum.

14 Şubat tarihinde Kabine toplantısı sonrasında Sayın Cumhurbaşkanı depreme maruz kalan her aileye hane başı 10 bin TL ödeme yapılacağını, ailelerini deprem bölgesi dışındaki illere kendi imkânlarıyla götürenlerin yakıt masraflarının karşılanacağını, depremde hayatını kaybedenlerin yakınlarına 100 bin TL nakdî yardım yapılacağını, oturulamaz hâlde olan binalardaki vatandaşlara 15 bin TL taşınma, 5 bin ile 3 bin TL arasında ise kira yardımı yapılacağını açıklamıştı. Ayrıca, 22 Şubatta, Hatay'da, İçişleri Bakanı Soylu eşya almak için ağır hasarlı evlere girişin yasaklandığını, AFAD ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının birlikte eşya yardımı yapacaklarını, iki üç gün sonra da eşya yardımı miktarının açıklanacağını söylemişti ancak bu konuya ilişkin detaylar henüz açıklanmamıştır.

Değerli milletvekilleri, depremde zarar gören vatandaşlarımızdan tarafımıza iletilen bilgiler, destek ödemeleri konusunda bir karmaşa yaşandığını göstermektedir. Depremde ilk haftasında ÇŞB ve AFAD, hasar tespiti yaptığı binalardaki konut sahiplerinin hesaplarına başvuru şartı aranmadan 10 bin TL yardımı aktarmıştır ama AFAD'ın "hasarsız" diye kaydettiği binalara "hasarlı" diye itiraz eden konut sahiplerinin dilekçeleri beklemede kalmış ve hâlâ sonuçlanmamış. "Hasarsızdır." raporuna dilekçeyle itiraz eden bir apartman yöneticisi bir aydan beri gelen gidenin olmadığını dile getiriyor. Hasar tespiti sırasında binalarda bulunmayanlar için ise hasar tespiti yapılamayan bina ve konut listelerini valilikler kaymakamlık aracılığıyla muhtarlara ileteceğini belirtmiş ancak muhtarlara sorulduğunda böyle bir listenin gelmediği anlaşıyor. Depremzedelerin kafası karmakarışık. Bu hengamede konutu hasarsız olduğu hâlde 10 bin TL destek ödemesini almış vatandaşlarımız bulunduğu gibi, binası tamamen yıkıldığı ya da az hasarlı olduğu hâlde bu desteği alamamış vatandaşlarımız da bulunmaktadır.

Nurdağılı vatandaşlarımız hasar tespiti yapmaya gelen AFAD mühendislerinin çoğunun yeni mezun gençlerden oluştuğunu, tecrübesiz olduklarını, gözle hasar tespiti yaptıklarını ve hatta hasarlı binaların adreslerinin kayıtlarını şaşırarak birbirlerine karıştırmış olabileceklerini söylüyorlar. Hasar tespitlerinin gözle değil, bilimsel metotlarla yapılması gerektiğini hatırlatmak istiyorum. Özetlersek: Sistem oluşturulamamıştır, veriler tam olarak değerlendirilememekte ve koordinasyonsuzluk devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu kadar karmaşıklık yerine, acil ihtiyaçların karşılanması için 10 bin TL destek, deprem travmasını yaşayan ailelerin evlerindeki hasarlara bakılmaksızın, hiçbir ayırım yapmadan her aileye verilmeliydi çünkü vatandaşlarımız tümüyle mağdur oldu; susuz kaldı, ekmeksiz kaldı, çadır bulamadı, soğukta dışarıda kaldı, bazıları göç ettiler, her bir birey benzer travmaları yaşadı. Her aileye yardım verilseydi devletin sıcak eli herkese dokunurdu.

Değerli milletvekilleri, öte yandan, ödenmeye başlandığı açıklanan 15 bin TL taşınma desteğinin hangi sıralamayla ve yöntemle yapıldığı da açıklanmamıştır. Mesela, Türkoğlu'nda aynı sokakta evleri yıkılan depremzedelerden birine 15 bin TL taşınma yardımı yapılırken komşusu başvurmaya rağmen yirmi günden beri ne kira ne de taşınma yardımı alamamış. Yine, yakınları vefat eden acılı aileler için 100 bin TL destek ödemesinin ne zaman ve ne şekilde yapılacağı açıklanmamıştır. Ayrıca, yakıt masraflarının ödeneceği vaadine karşılık kendi imkânlarıyla şehir dışına giden aileler söz verilen ödemeyi alamamışlardır. Depremde vatandaşlarımız kira destek ödemelerini alıp alamayacakları konusunda da endişeliler.

Değerli milletvekilleri, başka sorunlar da yaşanıyor, bir örnek vermek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamlı) – Kendi memleketinde ailesiyle birlikte deprem travmasını ve her türlü mağduriyeti yaşamasına rağmen ikameti başka bir şehirde olan bazı aileler depremzedelere yapılan destekten faydalanamıyorlar; kendi evleri yıkılmasına ya da ağır hasarlı olmasına rağmen hiçbir yardım alamamışlar, hiçbir yetkili de sorunu çözmeye yanaşmamıştır. Acılı vatandaşlarımız yaralarının sarılmasını beklerken hangi ödeme için ne zaman, nereye, nasıl başvuracakları konusunda da yeterince bilgi sahibi olamadıklarından dolayı geleceklere kaygıyla bakmaktadırlar. Özellikle, depremde sonra başka şehir giden ve evleri ağır hasarlı olan vatandaşlarımız kara kara düşünmektedir.

Değerli milletvekilleri, depremde etkilenen vatandaşlarımızın günlük hayatlarına dönmelerini kolaylaştırmak, az da olsa acılarını hafifletmek amacıyla yapılacak olan destek ödemelerinin kamuoyuna açıklıkla ifade edilmesi, açıklanan desteklerin ivedilikle ve tam anlamıyla uygulamaya konulması için yüce Mecliste...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – Bitiriyorum, son cümlem.

BAŞKAN – Vermiyoruz ya, vermiyoruz.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – ...genel görüşme açılmasını talep ettiğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Mahmut Celadet Gaydalı.

Buyurun.

HDP GRUBU ADINA MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, İYİ Parti Grubunun vermiş olduğu araştırma önergesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, Kahramanmaraş merkezli meydana gelen deprem sonucunda maalesef on binlerce insan enkaz altında kurtulmayı beklerken trajik bir şekilde yaşamını yitirmiştir. Enkaz altında yardım bekleyenlere ulaşamayan iktidar, depremden etkilenen, evini, işini, geleceğini kaybetmiş insanlara da yardım elini uzatmamıştır. Bütün devlet imkânlarını elinde bulunduran AKP iktidarının tüm devlet kaynaklarıyla, sahada, hayatta kalanların sorunlarına yönelik olarak acılarını dindirmese bile en azından hayatlarına devam edebilmelerini sağlayacak desteklemeler yapması beklenirken bu bile başarılammıştır. Tabii ki insanların öncelikli olarak kalacak bir yere, yiyecek yemeğe, temizlik malzemelerine, çadıra, konteynere ihtiyaçları var. Bunlar öncelikli olmakla beraber, diğer bir gerçeklik ise insanların ekonomik desteğe olan ihtiyacıdır. İş yerlerini, ekmek kapılarını, evlerini kaybetmiş milyonlarca insandan bahsediyoruz. İktidar ise evlerin hasar durumuna göre hane başı 10 bin lira ödeme yapacağını belirtti yani evi hasarlı olmayan vatandaş bu destekten yararlanamayacak. Örneğin, Hatay'da, Adıyaman'da, Maraş ve Malatya'da depremler hâlâ devam ederken onlarca komşusunun, akrabasının, yakınının yitip gittiğini görmüş vatandaşın beklentiniz evi hasar olmadığı için gidip evine oturması mı? Diğer yandan, kira yardımı olarak açıklanan 2 ila 5 bin lira; bu fiyata kiralık bulmak mümkün mü? Depremi hisseden Mersin'de bile en düşük kira 10 bin lira olmuş. Diğer yandan, herkes bu desteklerden faydalanamıyor; "İkametgâha göre" diye bir saçmalık çıkarmışsınız. Depremden önce Maraş'ta yaşayan biri ikametgâhını başka bir yere taşıdıysa evini, işini kaybetse dahi bir yardım ödemesi alamıyor. Tabii ki bu paraların insanların acılarını dindirmesi mümkün değil; acıları dindiremediği gibi hem ödeneceği taahhüt edilen rakamların insanların ihtiyaçlarını karşılayamaması hem de taahhüt edilen paranın ödenmesi hususunda ciddi sorunlar var. Biz öyle "Evi hasarsız, para almasın; evi hasarlı, parayı alsın." ayrımı yapmıyoruz. 11 ilin tamamında hane başı herkese ödemelerin yapılması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Devamla) – İnsanların hayatları olağana, normale dönünceye kadar bu desteklere devam etmeniz gerekir. Pandemide bu halkın yanında değildiniz, ekonomik krizde bu halkın yanında değildiniz, bari depremde bu halkın yanında doğru dürüst durun da seçimlerde gidip oy istemeye yüzünüz olsun.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Özgür Ceylan.

Buyurun Sayın Ceylan.

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ulusumuz çok ağır bir deprem yaşadı. Buradan, kaybettiğimiz vatandaşlarımız için Allah'tan rahmet, yakınlarına da başsağlığı diliyorum.

Depremin 1'inci günü, akşam saatlerinde ilk olarak Osmaniye'ye ulaştım; Osmaniye'de karşılaştığım manzara tam bir kaos hâliyd; evi barkı yıkılan insanların yardım çılgınlıklarına, kendini can havliyle dışarı atabilen ve kurtulan vatandaşlarımızın el yordamıyla enkaz altındaki eşine, dostuna ulaşma çabasına ve çaresizce haykırıışlarına tanıklık ettim. 2'nci gün, akşam üzeri Kahramanmaraş'a geçtim ve aynı çaresizliğe ve yıkımın daha büyüğüne orada da tanık oldum. Aradan geçen otuz yedi günlük zaman zarfında, yaklaşık yirmi gün, Adana, Osmaniye, Maraş ve Malatya'da bulundum, insanımızın cenazesini kefensiz defnedişine de tanık oldum, çaresizlikten haykırıışlarına da.

Bir tanıklığım da tek adam rejiminin bütün hücrelerine kadar koca Türkiye Cumhuriyeti devletini felç ettiğine dairdi maalesef. Deprem bölgesindeki yurttaşlarımız bu tanıklığın bedelini canlarıyla ödediler. Üzerinden tam otuz yedi gün geçti, yaraların hızla sarılması gerekiyor. Depremden etkilenen her haneye 10 bin lira ödenecekti, oturulamaz hâldeki binalarda ikamet edenlere 15 bin lira taşınma yardımı yapılacaktı, hayatını kaybedenlerin yakınlarına 100 bin lira ödenecekti, konteyner kentler dışında kalacak ev sahiplerine 5 bin, kiracı olanlara da 3 bin lira kira yardımı yapılacaktı, ailelerini deprem bölgesi dışındaki illere kendi araçlarıyla götürenlerin yakıt masrafı karşılanacaktı.

Değerli milletvekilleri, "cek" "cak"la biten vaatlerle bu işler yürümüyor; hem deprem bölgesindeki hem de Türkiye'nin dört bir tarafına gitmek zorunda kalan depremzedelerimizden öğreniyoruz ki vatandaşlarımızın yüzde 80'i henüz bu yardımlara ulaşamadılar. Bu kapsamda Çanakkale'mizde de 7.123 depremzedemiz mevcut. Ne zaman ödenecek bu yardımlar? Hesabına destek ödemeleri yatan ile yatmayan arasındaki kriteriniz nedir? Allah aşkına bir işi de düzgün şekilde yapamayacak mısınız! Yakınlarını kaybeden ailelerde bahsi geçen yardımlar ailede hangi bireyin hesabına yatırılıyor? Henüz veraset ilamı çıkaramamış olan binlerce insan mağdur, bu sorunu nasıl çözeceksiniz? Hâlen deprem bölgesinde yurttaşlarımızın çadır, konteyner, duş, tuvalet gibi temel gereksinimlerde eksiklikleri devam etmekte, salgın hastalık riski her gün artmakta; hâl böyleyken birileri yangından mal kaçırırcasına konut ihalesi telaşındalar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Henüz zemin etütleri dahi yapılmamışken hangi yandaşa nasıl ihale veririm telaşı içerisinde. Gerçekten söyleyecek söz bulamıyorum.

İYİ Partinin bu konuda genel görüşme talebine olumlu oy kullanacağımızı belirterek sözlerime son verirken bu vesileyle Türkiye Cumhuriyeti devletinin ön sözünün yazıldığı 18 Mart Çanakkale Deniz Zaferi'nin 108'inci yılını kutluyor, Gazi Mustafa Kemal ve arkadaşlarını rahmetle ve minnetle anıyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Atay Uslu.

Buyurun Sayın Uslu.

AK PARTİ GRUBU ADINA ATAY USLU (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat depremlerini, büyük bir felaketi yaşadık. Bu, bir deprem değil, birden çok depremi yaşadık; ölen kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz, yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz. Tek yürek olduk, inşallah yaraları hep beraber saracağız.

İlk dakikadan itibaren devletimiz seferber oldu; tüm imkânlarıyla, bakanlarımızla, valilerimizle, kaymakamlarımızla, milletvekillerimizle beraber bölgeye intikal edildi, tarihin en büyük arama kurtarma ekibi sayısı ki 35 bin arama kurtarma personeliyle arama kurtarma çalışmaları yapıldı, 18 binden fazla iş makinesi bölgede hizmet verdi, vermeye devam ediyor. Bugün itibarıyla yaklaşık 3 milyon 750 bin vatandaşımıza sıcak yemek hizmeti veriliyor. O sürecin, afet sürecinin, deprem sürecinin ilk gününden bugüne kadar her gün 100'ün üzerinde helikopter, 75'ten fazla uçak on binlerce sorti yaptı; tabii, ilk günlerde havanın müsaitliğine göre bu çalışmalar yapılmıştı. Hava araçları hem arama kurtarma ekiplerini nakliye etti hem personelin naklini gerçekleştirdi hem lojistik gıda malzemelerinin naklini gerçekleştirdi hem de köylere kadar vatandaşlarımıza gıdaları ulaştırdı, çadırları ulaştırdı. Bugün itibarıyla bölgede 200 binden fazla personel görev yapmaya devam ediyor, canla başla arkadaşlarımız çalışıyor, orada emek sarf eden, canla başla çalışan tüm görevlilerimize şükranlarımızı sunuyoruz. Bölgeye Türkiye'nin tüm kapasitesi, hatta dünyanın neresinde çadır varsa onlar da tedarik edilerek bugün itibarıyla 450 binden fazla çadır sevki gerçekleştirildi ki bu çadırlarda 1,8 milyon insan yaşıyor. Yine bölgeye gerçekleştirilen 25 bin konteynerde de yaklaşık olarak 100 bin vatandaşımız yaşıyor. Bölgede 2 milyon vatandaşımız şu anda geçici barınma imkânına ulaşmış durumdadır. Konteyner deyip geçmeyelim arkadaşlar, altyapısıyla, üstyapısıyla, çevresiyle, düzeniyle, sosyal tesisleriyle âdeta bir ev kuruyoruz. Konteyner şehirler de âdeta bir şehir. İnşallah sayılarını kısa bir sürede 100 bine ulaştıracağız bu konteynerlerin de. Şimdi sahada kalıcı konut çalışmaları devam ediyor. Depremin 25'inci gününde 20 bin konut temeli atıldı, inşallah bir yıl içerisinde hepsini tamamlayacağız.

Önergeye gelelim arkadaşlar. Farklı destekler veriliyor tabii ki depremzedelere, 10 bin lira destek veriliyor. Az, orta ve ağır hasarlı ve tabii ki yıkık hasarlı binalarda oturan depremzede vatandaşlarımıza hane başına 10 bin lira destek ödemesi veriliyor. Bugüne kadar 1 milyon 377 bin haneye bu ödeme yapıldı arkadaşlar. Bakın sayı 1 milyon 377 bin ve 1 milyon 377 binin de yaklaşık 1,2 milyonu bu ödemeleri Ziraat Bankalarından çektiler. Bu ödemeler otomatik olarak yapılıyor.

İkincisi, taşınma yardımları. Taşınma yardımı 15 bin lira, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan açıkladı; orta, ağır ve yıkık binalara veriliyor. Bu yine TC kimlik numarası ve hasar tespitleri üzerinden veriliyor ve 206 bin vatandaşımızın şu ana kadar taşınma yardımı tamamlandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ATAY USLU (Devamla) – Kira yardımlarıyla ilgili çalışmalar devam ediyor. Biliyorsunuz konteyner talebi veya kira yardımı veya kamu tesislerinde barınma talebi söz konusu. Vatandaş bunun içinden bir tanesini talep edecek, biz de istiyorsa kira yardımı, istiyorsa kamu tesislerine yerleştireceğiz, istiyorsa da konteynerlere yerleştireceğiz. Bununla ilgili çalışmalar da devam ediyor. Ölüm yardımları gündeme getirildi, yakınlarına 100 bin lira ölüm yardımı bugünden itibaren başladı. Başvuruya gerek yok, T.C. kimlik numarası üzerinden yapılacak, herhangi bir veraset ilamına da gerek yok arkadaşlar. Miras hukukuna göre, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nden kimler mirasçısıysa onlara bu ödemeler yapılacak, bugün başladı. Bakın, tüm ödemeleri otomatik olarak T.C. kimlik numarası üzerinden yapıyoruz. Vatandaşın evi orta hasarlıysa 10 bin lirayı alıyor, eşya yardımını alacak, taşınma yardımını alacak, istiyorsa kira yardımını alacak. Ola ki -biraz önce ifade edildi- tereddüt ortaya çıkarsa AFAD'a başvurabilir, kaymakamlıklara başvurabilir, valiliklere başvurabilir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, olası depremlere karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla 14/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mart 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

14/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/3/2023 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

14 Mart 2023 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından (24239 grup numaralı) olası depremlere karşı alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/3/2023 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Serpil Kemalbay.

Buyurun.

HDP GRUBU ADINA SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Değerli halklarımızı saygıyla selamlıyorum. Depremde yaşamını yitiren yurttaşlarımızı saygıyla anıyorum. Depremde yakınlarını kaybedenlere dayanma gücü diliyorum. Ne öfkemiz ne üzüntümüz bitmedi, bitmeyecek, mutlaka hesap soracağız.

Bu gördüğünüz, Türkiye'nin deprem haritası. Türkiye âdeta deprem bölgesi, her taraftan depremle karşı karşıya kalacağımız bir noktada, fay hattı üzerine kurulu kentlerimiz var ve bu, bugün öğrendiğimiz bir şey değil, bildiğimiz bir şey, bilimin bildiği bir şey. Ve bu ülkeyi yirmi yıldır yöneten AKP iktidarı, Erdoğan rejimi ne yazık ki önceliği yaşam ve insan olmayan bir anlayışla, önceliği rant, kâr, kasaları doldurmak, sermaye biriktirmek olduğu için, önceliği yaşam ve insan olmadığı için toplum, doğa, ekoloji bir kenara bırakıldı, kentlerin güvenli kentler olması bir tarafa bırakıldı ve rantısal bir dönüşüm için son dönemlerde harcandı. Ve ne yazık ki 100 bini aşkın yurttaşımız ölüme sürüklendi ve çok sayıda yurttaşımız uzvunu kaybetti, yaralandı, evsiz, hiçbir şeysiz kaldı.

Nüfusun yüzde 98'i birinci ve ikinci derece deprem kuşağında yaşıyor. MTA'nın yaptığı çalışmalara göre 18 kent merkezi, 80'i aşkın ilçe, 500'ü aşkın köy doğrudan fayın üzerinde bulunuyor şu anda ve Marmara depremi eli kulağında, her an gelebilir, İstanbul'da iyimser bir beklentiyle 200 bine yakın bina yıkılacak.

Yirmi yılda kaç bina kentsel dönüşüme uğratıldı? Hiç. İstanbul depremi tehlike ve riski etüdü 2002'de yapıldı, İstanbul

Deprem Master Planı 2003'te yapıldı, İstanbul sismik mikrobölgelemesi yine sanıyorum 2011 yılında yapıldı. Bu araştırmalar İstanbul'un deprem tehlikesini, zemin hareketini, heyelan bölgelerini, sivilaşmayı, tsunamii, pek çok şeyi inceledi, ayrıntılarıyla elimizde var. Fakat sonuç ne diye baktığımızda buradaki, bu kâğıtların üzerindeki hiçbir bilgi hayata geçirilmedi, kıyıları dolduruldu, acil tahliye ve barınma alanlarına, sel taşkın yerlerine imarlar verildi, kentsel dönüşüm rantal dönüşüme çevrildi ve milyonlarca insanın hayatı risk altında.

Yaşadığımız Maraş merkezli bu korkunç depremin arkasından baktığımızda ne öncesinde önlendi ne esnasında yardım gönderildi, arama kurtarma yapıldı ne sonrasında el uzatıldı. Üstüne üstlük bu, "asrın felaketi" diye aktarılan şey asrın yüzölçümüne toplumdaki normalleştirilmeye çalışıldı; utanç verici bir tablo. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bu ölümlerde direkt dahil olduğu hâlde, imzası olduğu hâlde, önlem almayarak, çözüm üretmeyerek toplumu, halkı ölüme sürüklediği hâlde istifası da yok, yargılanması da yok. Mutlaka vakti geldiğinde bu önlemi almayan herkesin, bütün siyasi sorumluların da hesabını soracağımızı burada bir kere daha vurgulamak istiyorum. Bu bitmemiş gibi bir de depremin arkasından büyük bir sağlık felaketine imza atılıyor. Erciyes Dağı büyüklüğünde bir enkaz kalkacak depremin arkasından. Tabii ki felaketler bitmiyor; molozlar var, enkaz var, asbest tehlikesi var. Asbest minerali saçın binde 1'i büyüklüğünde, kıvrımlı, soluduğumuz zaman, 1 tanesi bile ciğerimize gittiği zaman o çeperde kanser yaratan, son derece tehlikeli bir atık ve bu asbest atığına karşı bakıyoruz hangi önlem alınmış? Hiçbir önlem alınmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) – Günlerdir haykırıyoruz, uzmanlar haykırıyor, biz milletvekilleri önerge veriyoruz, soru önergesi veriyoruz, bir an önce tedbir alınması lazım fakat heyhat, hiçbir tedbir alınmıyor, üstelik skandal üstüne skandal, Hatay Milleyha Kuş Cenneti'ne bu molozlar dökülüyor.

Yine, çadır kentin hemen yanına molozlar dökülüyor, helikopterler uçuşuyor o molozların, enkazın üzerinden, tozlar kalkıyor, çadır kentteki insanlar, köylüler bunları soluyor.

Yine, Malatya'da köylüler Mamurek bölgesine, köylerin hemen yanına bu enkazların atıldığını söylüyorlar ve âdeta yeni ölümler, yeni sağlık felaketlerine imza atılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) – Elbette ki bu bahsettiğimiz sorunlara siz çözüm üretmeyeceksiniz, bunun farkındayız ama mutlaka bugün yapılmayanların da hesabını soracağız, yapılması gerekenleri de bizler yapacağız.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ümit Beyaz.

Buyurun Sayın Beyaz.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizi ve bizi ekranları başında izleyen yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat tarihinde Kahramanmaraş merkezli, 11 ilimizi etkileyen depremlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, 2020 yılında, İstanbul'da olası bir 7,5 büyüklüğündeki depreme karşı önlemler alınması ve halkımızın deprem bilincinin geliştirilmesiyle ilgili araştırma önergesi vermiştim. Biz felaketler olduktan sonra değil, olmadan önce önlem almayı hedefleyen bir siyasi kadroyuz. Yine, bu kürsüden, Allah korusun, İstanbul'da olası büyük bir deprem olmadan önce bütün ihtimaller göz önünde bulundurularak gereken önlemlerin alınmasını tekraren vurguluyoruz. Biz bu çatı altında, tarihe ve milletimize olan sorumluluğu yerine getirmek için bunları belirtiyoruz.

Değerli milletvekilleri, Kahramanmaraş depremi bizlere gösterdi ki afet yönetimi ve organizasyonu maalesef yetersiz kalmıştır. Kahramanmaraş, Hatay, Adıyaman gibi illerimizde bu denli yetersiz olan afet yönetiminin 20 milyonluk bir nüfusu olan İstanbul gibi bir şehirde nasıl bir organizasyon ve yönetim gerektirdiğini lütfen tahayyül etmeye çalışalım.

İstanbul hem sanayi hem istihdam hem de kültürel açıdan Türkiye'nin kalbidir. İstanbul'da gerçekleşecek büyük bir depremin yaşatacağı yıkımın telafisi çok güç olacaktır. Hükümet artık ipe un sermeyi bırakmalıdır.

Değerli arkadaşlar, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin hazırladığı deprem raporuna göre, İstanbul genelinde incelenen 1 milyon 166 bin 453 bina bulunuyor. Depremde bunlardan 13.497'sinin çok ağır hasarlı, 34.336'sının ağır hasarlı, 16.512'sinin orta hasarlı, 301.524'ünün ise hafif hasarlı olması öngörülmüyor. Rapora göre, orta ve üstü hasarlı binaların onarılması yerine yıkılıp yeniden inşa edilmesi daha uygun olacaktır. En çok can kaybı Bağcılar, Bahçelievler ve Küçükçekmece'de öngörülmüyor. Bütün bu senaryolar dâhilinde olası İstanbul depremine karşı alınacak önlemler, kurtarma planları ve enkazlara ulaşma stratejileri, yaralıların tedavi noktaları ve kurulacak çadırların hazırda bulunması, bekletilmesi gerekmektedir. Biz, birçok hazırlığın yapılarak İstanbul depremi olacakmış gibi hazırlanmalıyız.

Depremi önlemeyiz ama önlemlerini alarak hayat kurtarabiliriz diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Sibel Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir.

CHP GRUBU ADINA SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, evet, deprem öncesi önlem ve hazırlıklarla ilgili verilen önerge üzerine ben de söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, ülkemiz bir deprem ülkesi. Bilimsel bir gerçeklikle karşı karşıyayız. İşte, yüzde 70'inden fazla bir alan bir ve ikinci derecede deprem riskli bir bölge. Bu, yaklaşık 60 milyonu aşan bir nüfus deprem riskli bölgede yaşıyor anlamına gelmektedir. Deprem riskinin olduğu en önemli, sorunlu ilimiz tabii ki ülke nüfusunun dörtte 1'inin yaşadığı İstanbul ve diğer tüm riskli bölgelerimizin depreme dirençli hâle getirilmesi; deprem öncesinde, esnasında ve sonrasında gerekli tüm tedbirleri almış olmamız gerekmektedir ancak deprem sonrası karşılaştığımız acı tablo ve gerçeklik... Maalesef bu gerçeklik sonrası tekrar tekrar eksiklikleri sorguluyoruz.

Evet, büyük Maraş depremi sonrasında... Öncesinde de yaşadığımız Gölçük, Elâziğ, Bayraklı depremleri sonrasında hiçbir önlem alınmadı, yapı stokumuz güçlendirilmedi, zemin etüdü çalışmaları yapılmadı, göç ve nüfus artışı planlanmadı. Doğa, çevre, yeşil kentleşme, güvenli yapılaşma öncelenmedi. Plansız kentleşme ve çok katlı yapılaşma maalesef çığırından çıktı. Denetimsiz, cezasız, yasal yaptırım olmadan İstanbul ve şehirlerimiz betona dönüşürülmeye devam etti.

Evet, değerli milletvekilleri -ben de bir İstanbul Milletvekili olarak- İstanbul maalesef büyük müteahhitlerin kazanç kapısı, plansız kentleşme ve kentsel rantın merkezi oldu; kontrolsüz bir nüfus yoğunluğu var ortada. Evet, Sayın Beyaz ortaya koydu, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Deprem Seferberlik Planı öncesi yapmış olduğu bilimsel çalışmalarda çok önemli veriler var ve 7,5 şiddetinde bir deprem İstanbul'da çok ağır bir tabloyu karşımıza çıkaracak ama biz ne yaptık? Evet, İstanbul'da bu bilimsel gerçeklik ortadayken İstanbul'a ihanet itirafında bulunanların gerek İstanbul'da gerekse yirmi yıllık iktidar dönemlerinde bilimden uzak, sadece rant ve kâr odaklı, plansız beton yığınının çevirdikleri kentlerimizde, benim de seçim bölgemde yer alan ve çok riskli bölgeler olan Esenyurt, Bağcılar, Bahçelievler, Güngören gibi ilçelerde hem yaşayanlar hem de tüm İstanbullular maalesef korku

içindeler. Güvenli barınma imkânlarını maalesef bireysel çabalarıyla sağlama çabasında vatandaşlarımız şu an. Şu an İstanbul'da sadece konutlar değil, okullar, hastaneler, kamu binaları, bilimsel hazırlıktan çok uzaktalar. Evet, İstanbul'da insanları güvenli binalarda yaşatmak bir yana, deprem öncesi hazırlıklı önlem almak bir yana, maalesef, nefes alacak yer bırakmadınız. Evet, biz hep bu uyarıları yaptık, önergeler verdik ancak bu iktidarın önceliği Kanal İstanbul oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

SİBEL ÖZDEMİR (Devamla) – Maalesef, deprem öncesi hazırlıklara öncelik verilmedi İstanbul'da.

Şunu belirtmek istiyorum değerli milletvekilleri: Bakın, komisyonlar kuruldu, Bayraklı depremi sonrası 2020 yılı Kasım ayında bir komisyon kuruldu. Peki, bu komisyonun ortaya koyduğu önerilerden hangisi deprem açısından riskli olan bölgelerde ve İstanbul'da uygulandı ve hayata geçirildi? Ben sormak istiyorum buradan: Böyle bir çalışma yapılmışken neden önlemler alınmadı? Arama kurtarma, yardım, acil müdahalelerdeki eksiklikler, işte, kurumların koordinasyonsuzluğu, hazırlıksızlığı, ulaşım, iletişim sorunları, deprem toplanma alanlarının olmayışı, tam bir vasatlıkla, tüm yönleriyle ortaya çıktı bu Kahramanmaraş depreminde. Evet, ben bu hazırlıksızlara tekrar dikkat çekiyorum.

Biz birçok önerge verdik ama hepsi reddedildi. Şimdi, biz bu önergeyi destekliyoruz ve gerçekten deprem öncesi hazırlıklar ve önlemler konusunda bu önerenin kabul edilmesini biz de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak takdirlerinize sunuyoruz.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Demir.

Buyurun Sayın Demir.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle şunu belirtmek isterim ki bırakın İstanbul'u, Türkiye'de bile deprem gündem değilken Sayın Cumhurbaşkanımız Belediye Başkanı olduktan sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde deprem müdürlüğü kurmuştur ve depremle ilgili altyapıyı o dönemde başlatmıştır. İşte, vizyon sahibi olmak da böyle bir şey.

Değerli arkadaşlar, şimdi, 2011 yılında depremle ilgili 6306 sayılı Yasa çıkarıldı ve o yasayla birlikte -yaklaşık- 100 binlerce konut yapıldı. Daha sonra, yine, sizler tarafından açılan ve açtırılan onlarca davayla kentsel dönüşüm ve çürük binaların yenilenmesine engel olunmaya çalışıldı. Ben sizinle bu konudaki bir kentsel dönüşüm sürecini paylaşmayı arzu ederim.

Önümdeki şu fotoğraflar Beyoğlu Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi'nin bittiğindeki hâli. Şimdi, bakın, bununla ilgili neler olmuş? Bir defa, arkadaşlar, burada 778 hak sahibi var, tam 778 tane bina yapılıyor; burada 166 tane iş yeri var, 166 tane iş yeri yapılıyor ve toplam inşaat maliyeti -altını çizerek söylüyorum- 148 bin lira. Peki, bu 148 bin lira ne zaman ödenecek? Anahtar teslimi yapıldıktan sonra, tam yirmi yılda ödenecek. Şimdi, Allah aşkına, size soruyorum: Rantsal dönüşüm bunun neresinde?

Bakın, arkadaşlar, bu dönemde yaklaşık 200'den fazla dava açıldı bu projeye ve 130 tane yürütmeyi durdurma kararı alındı ve bunlarla tek tek uğraşarak bu yürütmeyi durdurma kararı bertaraf edildi ve nihayet bu inşaatlara başlanabildi. Şimdi, önergeyi veren gruba dönüp sesleniyorum: Bu önergeyi veren grup, bu kentsel dönüşüm projeleri için zamanında neler söyledi? Yani Fikirtepe'yle ilgili söylediklerinizi paylaşıyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Rantsal dönüşüm, rantsal; kentsel dönüşüm değil o.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Bir; 9 Haziran 2022'de bir hatibiniz, buradan "Okmeydanı'nda, Fatihtepe Mahallesi'nde kentsel dönüşüm adı altında rantsal dönüşüm projesini hayata geçirmeye çalışıyorsunuz. Herkes bağırıyor ve 'Evlerimizden elinizi çekin.' diyorlar."

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Fetihtepe, Fetihtepe...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başkanım, Fetihtepe orası, Fetihtepe.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Arkadaşlar, "rantsal dönüşüm" dediğiniz inşaat maliyetleri 148 bin lira ve bunu yirmi yılda ödeyecekler. Bu projeye başlarken orada 1 dairenin ortalama ederi 300 binken şimdi bu daireler 4-5 milyon oldu. Kim kazanıyor buradan?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Rantın merkezinden çıkamadılar bir türlü.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Oradaki vatandaşlarımız mı yoksa bunu siyasi araç hâline getiren siyasi partiler mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Arsa değeri yüksek diye seçtiniz oraları siz; riskli diye seçmediniz, arsa değeri yüksek diye seçtiniz.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Yine, kentsel dönüşümüne karşı bugüne kadar 160 dava açtıklarını, davalar devam ederken inşaatların ve işlemlerin yapılmaya başlandığını, bölgede mevcut planların mahkemeler tarafından reddedildiğini ve 16 defa bu mevcut planların reddedildiğini 9 Haziran 2022'de sizin Grup Başkan Vekiliniz söyledi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Kim söylemiş?

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Yine, 6 Haziranda bir hatibiniz daha, Okmeydanı'nda zulüm var, İstanbul Beyoğlu Fikirtepe Mahallesi'nde riskli olmayan binalar yıkılmakta ve insanların mağdur edilmekte olduğunu söyledin. Bir taraftan bu söylenecek öbür taraftan da bunu engellemek için elinizden geleni yapacaksınız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Riskli alanları yıkmadınız, rant alanlarını yıktınız.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanımız 2019'da bir konuşmasında âdeta yalvarıyor, "Gelin, rızaya dayalı kentsel dönüşümü gerçekleştirelim." diyor. "Allah korusun -bu acıları paylaşırsak- bu acılar başımıza gelirse sıkıntı yaşarız." diyen Sayın Cumhurbaşkanımız.

Buradan hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – En riskli alanları hiç dâhil etmediniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Oylamayı yapıp söz versem?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siz bilirsiniz; tabii, tabii.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, sayın hatip konuşmasında hem Cumhuriyet Halk Partili... İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç Fetihtepeli, grubumuz adına...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kılınç.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Hayır, Sayın Başkanım, CHP'yi burada muhatap almadım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Zaten hiç söylememe gerek olmadan sizin bizi hedef aldığınızı Sayın Başkan ifade etmiş.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç'ın, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sözü edilen mahallenin adı Fetihtepe Mahallesi'dir. Fetihtepe Mahallesi aynı zamanda Başkanımızın da seçim bölgesi içinde bir mahalledir. Benim doğduğum, okuduğum, hayatımın zorunlu olanları dışında tümünün geçtiği ve hâlen ikametimin de olduğu mahalledir. Suçlarınızı, eksiklerinizi, hatalarınızı, yanlışlıklarınızı öterek bunlardan kurtulamazsınız. Çok acımasız bir cümle olacağını biliyorum ama tam da durumu ifade eden bir gerçek olacak: Fetihtepe Mahallesi'nde depremde önce insanların evlerini başlarına yıktınız, insanların evlerini Fetihtepe Mahallesi'nde başlarına yıktınız. Ne Bakanınız ne Belediye Başkanınız -bütün çağrılarımıza rağmen- uzun yıllardır, neredeyse elli yıllık bir dönüşüm tartışmasının yaşandığı bu ve çevresindeki mahallelerle ilgili... Halkın talebi yenilenme, kentsel dönüşüm; orada kurulan derneklerin talebi yenilenme, kentsel dönüşüm ama buna rağmen siz kentsel dönüşümü engelleyerek ve mahalleyi yok ederek milletin başına evlerini yıktınız.

Durum budur, arz ederiz.

Teşekkür ediyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Tam aksine, siz engellediniz ya; olur mu öyle şey! Eylem yaptınız orada ya!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Tam tersine... Tam aksine...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, bizi hedef aldığını söyledi, bu nedenle sataşmadan...

BAŞKAN – Sizin isminiz geçti mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bizim grubumuzu söyledi yani.

BAŞKAN – Sizin grubunuzu?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tabii, tabii.

BAŞKAN – “Bir Grup Başkan Vekili...” dedi de.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Biz söz isteyince “Ben size demedim, HDP'ye söyledim.” dedi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Grup Başkan Vekili ben miyim bilmiyorum ama söz isteyince...

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bir şey de yok ya, ne dedi?

SALİH CORA (Trabzon) – Bize de sataştı Başkan, birkaç kez.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ben atlamışım, Özgür Bey'in sataşması vardı, cevap vermemişim, ben de istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

2.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, hatibi dinlerken doğrusu muhalefet adına mı konuşuyor demeden edemedim yani kendimi alamadım.

Biz daha geçen hafta burada Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Deprem Komisyonuna sunmuş olduğu rapordaki skandal verileri açıkladık. O verilere göre Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Adıyaman'da, Maraş'ta ve Hatay'da binaların yüzde 95'inin tekrar depreme dayanıklı hâle getirildiğini söylemiş, “Malatya'da risk yok.” demiş; onları anlatın önce bir.

Diğerine gelince, şimdi, bir kere şunu söyleyeyim: “İstanbul'da en riskli ilçeler ne?” diye sorarsanız İstanbullulara ya da Türkiye'ye, ilk başta “Avcılar.” derler, sonra “Zeytinburnu, Bahçelievler, Küçükçekmece.” ve devamını söylerler, değil mi?

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – “Fatih.” derler.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani, fazla saymayayım. Oralarda kentsel dönüşüm var mı?

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Var, var ya.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Var, var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Rantsal dönüşüm var. Kentsel dönüşüm ile rantsal dönüşümü karıştırmayın.

SALİH CORA (Trabzon) – Siz öyle yorumluyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Kamu destekli dönüşüm yapılmadı.

SALİH CORA (Trabzon) – Engellemek için o ifadeyi kullanıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Diğer, İstanbul'da en riskli olan bölgelerde kentsel dönüşüm kapsamına alınma durumu söz konusu değil. Mesela, şunu söyleyeyim: Tozkoparan o yerlerden biri değil, rantsal dönüşüm yapılıyor orada, değerli yerlerde başka bir mantıkla yapılıyor. Yani, şu anda bile, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun bile rant odaklı kullanılıyor; bizim eleştirdiğimiz nokta bu. Şu anda, elimde, yeni yaptığınız deprem bölgelerinde milyarlarca liralık konut ihalesi var -fırsatı gelince söyleyeceğiz- bunu bile kendi insanlarınza vermişsiniz ya. Depremi bile çıkar odaklı değerlendiriyorsunuz ve kendi çevrenize, müdürlerinize, eski vekillerinize rant sağlıyorsunuz. Yani, eleştirilerinizi yaparken bunun bir karşılığının olmadığını herhâlde biliyorsunuzdur.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Tekrar bir cevap hakkı doğdu Sayın Başkanım, bu kadar hakaretten sonra arkadaşlarımla cevap hakkı doğdu yani.

BAŞKAN – Sayın Demir, buyurun.

Bir sataşma olmadan yaparsanız sevinirim.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Zaten yoktu ama suyunun suyundan laf çıkıyor yani ben anlayamadım.

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, İstanbul Milletvekili Yüksel Mansur Kılınç ile Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmaları sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, İstanbul'da mevcut yapıların yüzde 80'i zaten en az yetmiş yıllık, altmış yıllık binalar. Siz, İstanbul'u “Burası depreme dayanıklı, burası depreme dayanıklı değil.” diyemezsiniz. Dolayısıyla...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başkanım, yirmi beş yılda niye yapmadınız ya?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz toplanma merkezine bile bina yaptınız ya! Toplanma merkezine bile binalar yaptınız ya!

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Bir saniye, bir saniye...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ama yirmi beş yılda hiçbir yapmadınız sevgili Başkan. Yakınmaca oldu şimdi!

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Fetihtepe'ye ve Tozkoparan'a değineceğim. Fetihtepe'de binalar...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sahilleri doldurdunuz.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Ben 2021'de bu proje ilk başladığında Çevre ve Şehircilik Bakanıyla birlikte orada

bulundum. Oradaki insanların yüzde 70'i zaten ön kabulle gelmişlerdi. Sadece yüzde 5'i, o da dışarıdan, sağdan soldan gelen insanlarla provoke edilmeye çalışıldı. Neticede ne oldu bu kadar karşı çıktığınız proje? Hayata geçiyor ve insanlar son derece mutlu.

Tozkoparan'a gelince, arkadaşlar, Tozkoparan'da dokunsanız yıkılacak binalar vardı orada. Ben Fatih Belediye Başkanı olarak, bizim orada yaklaşık 14 tane lojmanımız vardı. Biz Tozkoparan'a ücretsiz, memurlarımızı çok düşük ücretle oraya göndermekte zorlanıyorduk. Yani memurlarımız çok az bir ücretle gidip Tozkoparan'da oturmuyorlardı. Şimdi, bizim memurlarımız...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizin Nurdağı'ndaki zihniyet neyse orada da öyle, maalesef öyle.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Bir saniye...

Bizim memurlarımız, bizim insanlarımız oraya gitmekten imtina ederken biz nasıl olur da insanlarımızı ölüme mahkûm ederiz?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İslâhiye'de ne yaptysanız orada da aynısı yaptınız.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Bakın, depremde bir şey çıkmaz, deprem siyaset aracı olmaz. Bakın, 48 bin insanımız vefat etti.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz de bunu söylüyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siz yapıyorsunuz.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Özhaseki Hatay'da "yuh"landı Çevre ve Şehircilik Bakanı olduğu dönemde.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kimse dönüşüme karşı değil, rantı karşı, rantı; Başkan, rantı.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – "Asrın felaketi" diyerek siz yapıyorsunuz.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – O "yuh"landığı mahallenin ikisi de yerle bir oldu. Şimdi bunda sevinecek bir şey var mı?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İstifa etmediniz; siz, siz.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Yani oturup yeniden düşünelim bu konuları.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İstifa etmediniz, hiç mi suçunuz yok ya!

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – İnsanları, konuşurken ölüme mahkûm etmekten imtina edelim. Oturup konuşalım.

Deprem... İnsanların yaşam hakkı her şeyden daha öndedir arkadaşlar ya!

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Korumadınız yaşam hakkını, bunu anlatıyoruz size. "İnsanları öldürdünüz." diyoruz biz çünkü sağlam konut yapmadınız.

SALİH CORA (Trabzon) – Siz öldürdünüz ya, kentsel dönüşümlere karşı çıkararak siz öldürdünüz ya!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sağlam konut, güvenli konut yapmamak insanları öldürmek demek.

SALİH CORA (Trabzon) – Kentsel dönüşümlere karşı çıkararak siz öldürdünüz ya! Siz öldürdünüz ya, kentsel dönüşümlere karşı çıkararak ya! Olmaz böyle bir şey ya!

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, arama kurtarma faaliyetleri başta olmak üzere deprem sonrası yaşanan aksaklıkların tespiti amacıyla 14/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 14 Mart 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 45 bin kişi ölmüş, bir kişi istifa etmiyor ya!

(Kâtip Üye İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç tarafından önerinin okunmasına başlandı)

14/3/2023

"Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/3/2023 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin..."

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Adamlarda, tren kazasında 40 kişi ölüyor Bakan istifa ediyor; 45 bin kişi öldü ya!

SALİH CORA (Trabzon) – Hatay Belediye Başkanı istifa etsin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne alakası var onun?

SALİH CORA (Trabzon) – Hatay Belediye Başkanı istifa etsin, Defne Belediye Başkanı istifa etsin!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bütün bakanlarınız ortada, Cumhurbaşkanı ortada, utanmadan sıklımdan, dönüyorsun, diyorsun ki şeye...

SALİH CORA (Trabzon) – İstifa sorunu çözüyorsan Hatay Belediye Başkanı istifa etsin.

(Kâtip Üye İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç tarafından önerinin okunmasına devam edildi)

"...İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, arama kurtarma faaliyetleri başta olmak üzere deprem sonrası yaşanan aksaklıkların tespiti amacıyla 14/3/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (41 sıra no.lu) genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 14/3/2023 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir."

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Adıyaman Milletvekili Sayın Abdurrahman Tutdere.

Buyurun Sayın Tutdere.

CHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, yaşadığımız depremde gerek Adıyaman'da gerek diğer illerde yaşamını yitiren tüm yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum; şu anda hastanelerde tedavi gören tüm yurttaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Evet, değerli milletvekilleri, büyük bir felaketi yaşadık, büyük bir yıkımı yaşadık. Bu felaketle ilgili, bu yıkımla ilgili tarihe not düşmek adına yaşadıklarımızı burada ifade etmek istiyorum. Burada benim amacım, kastım kesinlikle bir siyasi polemik içine

girmek değildir ama yaşadıklarımızı da bu milletin bilmesi lazım.

Değerli arkadaşlar, böyle bir yıkımda bir şehrin unutulduğunu söylesem herhâlde buradaki hiçbir kimse inanmaz ama gerçek. Yaşadığımız depremde Türkiye Büyük Millet Meclisinde 5 milletvekiliyle temsil edilen, 700 bin nüfuslu bir şehir unutuldu. Nasıl mı? Bakınız, İçişleri Bakanlığı AFAD'la hemen deprem sonrası yapmış olduğu iç yazışmasında şehirleri tek tek sayıyor, Adıyaman yok. Yine, Ulaştırma Bakanlığı deprem sonrası hava araçları görevlendirme yazısını çıkarıyor, illeri tek tek sayıyor, Adıyaman yok. Bakınız, bu unutilan, yok sayılan Adıyaman'da Pazarcık'a sadece 10 kilometre mesafede Gölbaşı ilçemiz var, komşu bir il. Hükümet Adıyaman'ı AFAD'da da unuttu yani Adıyaman 2 kere yıkıldı, Adıyaman'da insanlar 2 kere öldü. Biri art arda gelen depremler, bir tanesi de bu liyakatsiz kadroların, bu yazışmaları yapan niteliksiz insanların basiretsizliği yüzünden öldü. Peki, bu yazışmalar, bu unutkanlık neye mal oldu biliyor musunuz? Bu unutkanlık kurtarıma pozisyonunda olan, enkaz altında inleyen binlerce insanın ağlayarak ölmesine sebep oldu. Eğer bu iş doğru koordine edilseydi, eğer Adıyaman'ın da bu depremden etkilendiği gerçeği doğru bir şekilde koordine edilseydi belki de vefat eden binlerce insanımız bugün aramızda olacaktı ama yoklar. Peki, soruyorum size: Bu ihmali yapanlar, bu cinayeti işleyenler hakkında siz Hükümet olarak ne yaptınız? Bütün Adıyamanlılar bunu bekliyor, ne yaptınız? Adıyaman'ı unutanları siz nasıl bir muameleyle ödüllendireceksiniz?

Arkadaşlar, değerli milletvekilleri; "Türkiye Cumhuriyeti güçlü bir devlettir." dedik "Kurumlarımız var." dedik, vatandaş "Başıma bir şey gelirse devlet gelir." dedi ama yoktu devlet; AFAD'ınız yoktu, Kızılayınız yoktu. Üç gün boyunca insanlar enkazlarının başında, cenazelerinin başında kaderleriyle baş başa kaldılar aç, susuz ve enkaz altında binlerce insan donarak öldü; görüntüleri var, fotoğrafları var, kimse bu gerçekleri inkâr edemez. Enkaz altından kendi yakınlarını çıkaran insanlar, motosiklet römorklarında, araba bagajlarında cansız bedenleri taşıyıp battaniyelere sararak gömdüler, elbiseleriyle gömdüler. Yüz elliler kişilik çukur mezarlıklar açıldı, toplu definler yapıldı. İnsanlar kendi yakınlarının peşinden bir Fatiha okuyamadılar, hiçbir dinî vecibesini yerine getiremediler. Bir ceset torbası veremediniz üç gün boyunca, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti vatandaşına 2 metre kefen veremedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Ben bir milletvekili olarak utandım, o çaresizlik karşısında, insanların o çaresizliği karşısında gerçekten utandım; Türkiye'yi yönetenler de utanmalı, hepimiz utanmalıyız bu tablodan, insanlarımıza sahip çıkamadığımız için, arama kurtarmayı, ekipmanı, araç gereci zamanında götüremediğimiz için.

Bakınız, bu ülkenin AFAD'ı var. 2023 bütçesini burada konuşurken İçişleri Bakanı açıkladı: "81 bin çadırımız var, battaniyemiz var; arama kurtarma personel sayımızı yüzde 44 artırdık, şunu yaptık, bunu yaptık." Arkadaşlar, aradan otuz yedi gün geçmiş, vatandaşa hâlâ bir çadır veremedik ya! Peki, nerede bu depodaki çadırlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Nerede almış olduğunuz arama kurtarma ekipleri? Neredeydi bunlar? Bunlar nerede arkadaşlar? Vatandaş soruyor, ben de soruyorum size: Bu çadırlar nerede? Almış olduğunuz arama kurtarma ekipleri neredeydi? Bu zor zamanda vatandaşın yanında değillerse ne zaman olacaktı?

Başkanım, müsaade ederseniz bir iki cümle...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkanım, deprem bölgesi milletvekillerine yapıyoruz bu uygulamayı.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Başkanım, rica ediyorum...

BAŞKAN – Buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bakınız, genel görüşme talebimiz, gerçekten, ülkede arama kurtarmanın yeniden masaya yatırılması gerektiğidir. Bakınız, Adıyaman'da, arama kurtarma merkezini şehir merkezinin içindeki hükümet binasının 5'inci katına taşımışlardı, düşünebiliyor musunuz? Depremler oluyor, ardı ardına kent sallanıyor, koordinasyon merkezi şehrin en büyük yıkımının olduğu Atatürk Bulvarı'ndaki hükümet binasında; millet oturduğu yerde sallanıyor. Peki, bunu bile beceremeyen bir AFAD, bir koordinasyon vatandaşı nasıl enkazdan kurtaracak? Oturup bunları düşünmemiz lazım, birbirimize hamaset yapmaya gerek yok. Ama bu ülkenin bir gerçekliği, arama kurtarma, ekipman, araç gereç eksikliği vardır Türkiye'de.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDURRAHMAN TUTDERE (Devamla) – Adıyaman'da, enkazın başında millet bir demir makası bulamadı, bir balyoz bulamadı. Bulamadı arkadaşlar ve insanlar kendi tırnaklarıyla cesetlerini çıkardılar. Kendi bireysel güçleriyle çıkarmak zorunda kaldılar, bu böyle olmamalıydı.

Bakınız, Adıyaman'da devlet başkanı geldi, şu itirafı yaptı: "Geç başladık, helallik istiyoruz." dedi. İçişleri Bakanı geldi, Valiyi sıkıştırdı, Valinin istifasını aldı. Milletin Meclisinden bir kez daha söylüyoruz: Sadece Adıyaman Valisini, bir bürokratı, siz günah keçisi olarak seçemezsiniz; onun da ihmali var, Bakanın da ihmali var, Cumhurbaşkanının da ihmali var. Eğer ihmali bulunanlar hesap verecekse hepsinin hesap vermesi gerekiyor.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun Sayın Örs.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerisi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat depremi sonrasında yaşananlar, koordinasyon eksikliğinin, ciddiyetsizliğin, beceriksizliğin ve liyakatsizliğin sonucu olarak yaşanmış ve bedeli maalesef çok ağır olmuştur. Yaşanan deprem ne yazık ki liyakatsiz, iş bilmez idareciler nedeniyle tam bir felakete dönüşmüştür. Deprem bir afetdir, doğa olayıdır, önüne geçilemez; doğrudur ancak deprem olmadan alınması gereken tedbirleri, sonrasında yaşanan eksiklikleri ve yapılan yanlışları burada konuşmak zorundayız ve konuşacağız arkadaşlar. İktidar "kader" diyerek sorumluluktan kaçamaz. 99 depreminde çadır çadır dolaşıp "Devlet nerede?" diye soranlar bugün aynı sorunun muhatabıdır; bunu unutmasınlar.

Değerli arkadaşlar, depremin ardından arama kurtarma ve yardım hizmetlerinin geciktiği, eksik yapıldığı aşikârdır. Uzman arama kurtarma personelinin az olması, diğer ülkelerden gelen ekiplerin, madencilerin ve gönüllülerin organize edilememiş olması müdahaleyi geciktirmiştir.

Değerli arkadaşlar, birçoğumuz deprem bölgesine gittik, bizzat görüştüğümüz depremedelerin feryatlarını hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla burada söylediklerimiz şahsi yorumlarımız değil, deprem bölgesinde gördüklerimiz ve depremede vatandaşlarımızın birinci ağızdan bizlere ilettiği sorunlardır; o sebeple dikkate alınmalıdır.

Depremin ilk iki günü çok önemlidir ama burada gördük ki birçok ilimizde yeterli ve etkin arama kurtarma çalışması yapılamamıştır. Vatandaşlarımızdan gelen yardımların deprem bölgesine ulaşımında sıkıntılar yaşanmış, koordinasyon olmadığı için gelen yardımların dağıtımı gecikmiş ve halka zamanında ulaştırılamamıştır. Ve nihayet, olayın ilk anlarında her şeyin yolunda olduğunu söyleyenler, sonrasında "Yeterli çalışmaları yapamadık." deyip vatandaştan helallik istemiştir.

Değerli arkadaşlar, AK PARTİ'nin "Her şeyi ben bilirim." edasıyla muhalefetten gelen her türlü uyarıya kulak asmayan tavrı bu deprem felaketinde de kendini göstermiş ama olan millete olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – On binlerce vatandaşımız hayatını kaybetmiş, yüz binlercesi de yerinden yurdundan olmuştur.

Bakın, üzerine basa basa söyleyelim, AFAD'ın gözden geçirilip yeniden organize edilmesi artık bir zorunluluk hâline gelmiştir. Çadır, konserve satışı gibi hadiselerle gündeme oturan ve milletin güvenliğini kaybeden Kızılay, vakit geçirilmeden ehil ellerde tarihî misyonuna hizmet eder hâle getirilmelidir. Ben, tüccar Kızılay değil, ilkököl sıralarında zarfına haçlığını koyup yardım ettiğimiz Kızılayımızı geri istiyorum.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç.

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli halkımız; sizleri saygıyla selamlıyorum. Cumhuriyet Halk Partisinin önergesi üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Hemen şunu belirtiyim: 6 Şubat'ta, depremin meydana geldiği andan itibaren Ağrı'dan yola çıkarak akşam saatlerinde Adıyaman'a vardım. Adıyaman'daki o inanılmaz yıkıntıyı kendi gözlerimle gördüm ve Adıyaman'daki mevcut olan bu yıkıntıyı kendi sosyal medya hesaplarımızla neredeyse ilk olarak bizler dile getirdik fakat şunu hemen söyleyeyim: Ne yazık ki bu devlet, bu Hükümet enkaz altından elini uzatan halkına, o kazazedeye, enkaz altında kalan kişiye elini uzatamadı ve yetmiş iki saat arama kurtarma adına Allah'ın bir kulu yoktu. Daha sonra ben kendim merkeze doğru gittim, arama kurtarma önlüğünü giyen kişilerin yanına gittim; ellerinde hiçbir şey yok, arama kurtarma gönüllüsü olarak bana cevap verdiler. Enkazın başında ağıt yakan anne ve içindeki çocukların sesleri geliyordu; kırk sekiz saat sonra, yetmiş iki saat sonra da sesler kesildi, insanlar can verdi. Geçen hafta yine Gölbaşı Harmanlı beldesine gittim, insanlara daha uğrayan kimse yok; geçen hafta daha. Aradan otuz yedi gün geçmiş, enkazlar şu anda hâlâ duruyor ve belki binlerce insan şu anda enkaz altında.

Gelelim bu arama kurtarma meselesine: İlk yetmiş iki saatte olmayan bu Hükümet... Daha sonraki saatlerde enkazı iş makineleriyle kaldıran Hükümet yetkilileriyle ve iş makineleriyle karşı karşıya kaldık.

Bakın, kendi gözlerimle gördüğüm ve kendim yaşadığım, cesetler parçalanarak enkaz altında çıkarıldı. Bu arama kurtarma çalışması yapan AFAD veya diğer yetkililer veya bu Hükümet bilinçli taksirle insan öldürme suçunu işliyor şu anda. Bunların cezai ve hukuki sorumlulukları var çünkü arama kurtarmaya gelemeyen, yetmiş iki saat olmayan bir iktidar, daha sonra iş makineleriyle bu enkazı kaldırmaya çalışan bir iktidar; anayasal suç işliyor bu iktidar.

Bakın, ben size bir şey daha söyleyeyim: Enkaz çalışmaları yapıyormuş gibi yapan bu iktidar aynı zamanda cinayet işliyor, cinayet. Neden cinayet işliyor? Çünkü o enkazın altında çocuklar var, bebekler var; konuşamıyor, ses veremiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – O enkazın altında bayılmış insanlar var, enkaz altında baygınlık geçiren insanlar var ve seslerini duyuramıyorlar. Enkaz altında engelli insanlar var. Buna rağmen, siz, yetmiş iki saat sonra, en yaşamsal olan zamanda iş makineleriyle bu enkazın içine girdiniz ve o belki de kurtarılması gereken insanları da bu şekilde iş makinelerinin hedefi hâline getirdiniz.

Bunu ben burada belirtmek istiyorum ve bütün halklarımızla bunu paylaşmak istiyorum: Hâlâ orada yoksunuz. Neden yoksunuz? Çünkü çadır yok, insanlar öldü, donarak öldü, enkaz altında öldü. Anne kendi çocuklarının cesetlerini arabada iki gün bekletmiş, daha sonra kendi elleriyle mezarlığa götürmüş, defnetmiş. Siz böyle bir ülke yarattınız, bu ülkede siz böyle bir tablo bıraktınız ama şunu söyleyeyim: Arama kurtarmayı da yapamadınız, insanları da kurtaramadınız ve siz gidicisiniz; bunları yapacak olan tek iktidar da gelecek olan iktidar ve bizleriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali Çelebi.

Buyurun Sayın Çelebi.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu büyük depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Alanım itibarıyla, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz bu depremde ilk anda neler yaptı veya yapamadı -onlar sizin takdirleriniz-ben bununla ilgili yüce Genel Kurulu bilgilendirmek istiyorum.

04.17'de deprem oldu, on üç dakika sonra 04.30'da Millî Savunma Bakanlığı Genelkurmay, Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri harekât merkezleri birliklerden durum raporu aldı; zaten bunun alınması gerekiyordu, 117 şehidimiz var birliklerden. Ayrıca, 04.30'da Türk Silahlı Kuvvetleri İnsani Yardım Tugayına "Hazır ol!" denildi; zaten Silahlı Kuvvetlerin arama kurtarmayla ilgili birimi bu İnsani Yardım Tugayı. 04.50'de bölgedeki 2'nci Ordu Komutanı Metin Gürak görevinin başındaydı, o da kendi birliğinden durum raporu aldı. 05.00'te Millî Savunma Bakanlığı bünyesinde Afet Acil Durum Kriz Merkezi teşkil edildi, eş zamanlı olarak Genelkurmay ve Kuvvet Komutanları da çalışmaya başladı. Yine, 05.00'te Millî Savunma Bakanımız, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'den ve Kuvvet Komutanlarımızdan bilgi aldı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Vekilim, sahada kimse yoktu o saatlerde.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (Devamla) – 05.10'da Sayın Cumhurbaşkanımızla görüşüldü, Türk Silahlı Kuvvetlerinin durum raporu kendisine verildi, daha sonra Genelkurmay Başkanımız ve Kuvvet Komutanlarıyla Hatay'a geçildiği kendisine arz edildi, "Hatay'a gidebilirsiniz." denildi.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Biz de oradaydık, hiç görmedik.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (Devamla) – 06.00'da 2'nci Ordu, valilik ve AFAD'la koordineli Maraş, Malatya, İskenderun'da arama kurtarmaya başladı.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – İlk üç gün kimseyi görmedik.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (Devamla) – 07.00; 2 askerî ambulans uçağı Etimesgut Askerî Havalimanı'nda hazır edildi. 07.00; TCG İskenderun ve en büyük çıkarma gemileri olan TCG Sancaktar ve TCG Bayraktar'a "Seyre hazır ol!" emri verildi. 07.30'da yani 04.30'da "Hazır ol!" denilen İnsani Yardım Tugayı 07.30'da, üç saat sonra hazır oldu ve Etimesgut Askerî Havalimanı'nda bekletildi, oradan geçirildi. 08.00'de 3 tane A400M -o büyük uçaklarımızı biliyorsunuz- normal şartlar altında kalkış yapamadı, hava şartları nedeniyle; normaldi, bir pilot olarak ben de söylüyorum, ağır şartlar vardı. "Muharebe kalkışı" dediğimiz, özel emirle, risk alınarak Kayseri'den Ankara, İstanbul ve İzmir'e hareket ettirildiler; bu şekilde görev yaptılar. 08.00'de İskenderun'da Sahil ve Eda Apartmanı'ndaki 26 vatandaşı kurtaran Mehmetçik'ti. 10.00; Hatay 8'inci Komando Tugayı arama kurtarmaya başladı. 11.30; Millî Savunma Bakanımız Hatay'a inemediği için -çünkü orası gayrifaaldi- İncirlik 10'uncu Tanker Üs

Komutanlığına inmek zorunda kaldı, oradan da hava şartları nedeniyle helikopterle gidemedi, kara yoluyla hareket ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (Devamla) – Süremiz de kısıtlı, kusura bakmayın.

Öncelikle, Türk Silahlı Kuvvetlerinin asıl görevi AFAD'ın ekiplerini istenilen noktalara götürmektir; arama kurtarma birimi de vardır ama önemli olan, AFAD'ın arama kurtarma birimlerini ve iş makinelerini götürmek, öncelikle o işe baktılar. Hava yardım koridoru oluşturuldu, 6.500 sorti yapıldı; aslında bu, bir senede yapılan uçuştur; o, bir ayda yapıldı. İzmir'den, Aksaz'dan, Antalya'dan İskenderun'a çok sayıda iş makinesi taşındı. Maraş'ta sahra hastanesi kuruldu. Sancaktar ve Bayraktar rol-2 seviyesinde hastane olarak sağlık hizmeti verdi.

Şimdi, doğrudan arama kurtarmayla ilgili boyutu anlatmak istiyorum. İnsani Yardım Tugayı, buna bağlı olarak doğal afet arama kurma kurtarma timlerimiz var, 34 tim, bunlar hemen sevk edildi; bunların köpekleri, cihazları vesaire var. İstihkâm taburlarından 23 tim, Hava Kuvvetleri Komutanlığının inşaat taburlarından timler, askerî fabrikalarımızdan teknik personel ve işçilerden oluşan 80 tim ayrıca teşkil edildi. İlk anda, o ilk anda 2.784 vatandaşa ulaşıldı, 327'si sağ çıkarıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Hangi ülkede o?

MEHMET ALİ ÇELEBİ (Devamla) – Son bir dakika daha Başkanım... Veremez misiniz?

BAŞKAN – Ek süre vermiyoruz.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, bir kısa söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Özgür Bey.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, birazdan AK PARTİ grup önerisinde değineceğim ama şimdi arkadaşlar haklı olarak "Biz 'Laf atmayın.' diyoruz, tutuyoruz ama..." Üç gün boyunca, ilk üç gün boyunca deprem bölgesinde hâlâ bizim, hepimizin kulağında şu çığlık: "Asker nerede? Asker nerede?" Ben, Millî Savunma Bakanlığının açıklamasını okudum, "Hazır edildi, hazır edildi, hazır edildi..." Ama "Şurada çıktı, bunu yaptı falan..." 3'üncü gün Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar diyor ki: "7.200 askerimiz sahada; 3 bini kurtarmada, 3 bini asayişte."

Şimdi, o gün, ayıptır söylemesi, CHP'li belediyelerin sahadaki araç sayısı 6.400, sadece 6.400 şoförümüz var orada; AK PARTİ'nin de farklı değildir ama şunu söyleyeyim: "Yapılanlar çok iyi, çok iyi..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O beğenmedikleri 1999'da asker çıkmış, 10.528 kişiyi kurtarmış, bu sene -kendi açıklaması Silahlı Kuvvetlerin, Millî Savunma Bakanlığının- 327 kişiyi canlı çıkarabilmişler. Demek ki 1999'da asker 10.500 kişi çıkaracak kadar atık, çevik, hızlı ve çok sayıdaymış. Demek ki bu sene 327 olacak kadar atıl, gecikmeli ve koordinasyonsuzmuş.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Zengin, buyurun.

32.- Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Sayın Başkanım, şimdi, deprem üzerine özellikle Abdurrahman Tutdere Bey konuştuktan sonra söz almamayı düşünüyordum çünkü deprem bölgesine ben de defaatle gittim, kendisini de bölgeden birkaç kez aradım. Gittiğim her ilde muhalefetteki milletvekili arkadaşlarımı da aradım, ulaşabildiklerimle görüştüm. Şimdi, burada şöyle bir şey var: Bakın, daha açılış konuşmasında -Grup Başkan Vekili arkadaşlarımız da vardı, benim notlarımda da vardı- hep "hiç yok"luktan bahsediliyor; hiç, hiç, hiç, hiç. Ben buradan kamuoyuna sormak istiyorum, onlara sormuyorum çünkü cevabı otomatikçe bağlanmış gibi: Gittiğimiz her yerde binlerce insan yok muydu? Gittiğimiz yerde... Ben şimdi Tokat'ı söyleyeceğim: Örneğin bize Gölbaşı'nı vermişlerdi, Adıyaman'ı; Sayın Vali o gece oradaydı, sabah onda oradaydı, bizim bütün arkadaşlarımız oradaydı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Buradan şunu kastetmeye çalışıyorum: Valilerimiz, gönüllüler, bütün bakanlarımız.... Bakın, bakanlarımız 1'inci gün oradaydı, her ilde iki bakanımız vardı, milletvekili arkadaşlarımız... Bizim milletvekili arkadaşlarımızın hiçbirisi daha buraya gelmedi. Onlarla konuşacağım, bence gelmeliler, onlar da kendileri buradan anlatmalılar. Şimdi burada "Onu yaptım, bunu yaptın..." Ölüm karşısında bunları yarıştırmayı da çok anlamsız buluyorum. Değil binlerce insanın ölümü karşısında, bir insanın bile ölümü karşısında en önemlisi bence sükût etmektir. Yani buradan bakıldığında zaman bu hıncı, bu "Hiç yok, hiç yok, hiç yok." meselesini müthiş bir haksızlık olarak düşünüyorum; bir defa, milletimize haksızlık, gittiğim her yerde binlerce gönüllü insan vardı, her yerde. Kimisi saç kesmeye gelmiş, kimisi kazanını almış gelmiş, yemek yapıyor, kimisi elleriyle kaldırmaya gayret ediyor. Aynı şekilde milletimizle beraber kurumlarımız da oradaydı.

Babaannemin bir sözüyle bağlayacağım, babaannem derdi ki: "Evladım 'yok, yok' diye ağlayana Allah yok eder."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Mehmet Özhaseki'ye söylemek lazım onları!

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Milletimiz oradaydı, kurumlarımız oradaydı.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Milletimiz oradaydı zaten, devlet yoktu!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ağlayan sizsiniz!

Noksanları söylerken hiç olmazsa bir nebze, bu kadar vakittir canını ortaya koyarak, bütün zamanını ortaya koyarak orada çalışan, adını bilmediğimiz binlerce kardeşimizi hatırlamakta ve teşekkür etmekte bir fayda var diye düşünüyorum; haksızlık yaptığımız kanaatindeyim bu manada.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.37

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 17.49
BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN
KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), Rûmeysa KADAK (İstanbul)
-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.
VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- AK PARTİ Grubunun, gündemdeki sıralama ile Genel Kurulun 17 Mart 2023 Cuma günkü birleşiminde 406 sıra sayılı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu'nun gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmına alınarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılmasına, aynı birleşiminde 326 ile 326'ya 1'inci ek sıra sayılı Karma Komisyon Raporlarının görüşmelerinin tamamlanmasına, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine ve 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır; okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

14/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 14/3/2023 Salı günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Özlem Zengin
Tokat
AK PARTİ Grubu
Başkan Vekili

Öneri :

Bastırılarak dağıtılan 413 sıra sayılı Kanun Teklifi ile Komisyona geri verilen 326 ile 326'ya 1'inci Ek sıra sayılı Karma Komisyon Raporlarının kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının sırasıyla 1'inci ve 3'üncü sıralarına alınması; yine bu kısımda bulunan 412, 411, 375, 398, 399, 376, 378, 377, 379, 334, 356, 357, 358, 359, 374, 383, 386, 390, 391, 397, 400, 401 ve 402 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin aynı kısmın sırasıyla 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 ve 26'ncı sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 17 ve 20 Mart 2023 Cuma ve Pazartesi günleri saat 14.00'te toplanması ve bu birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi,

14 Mart 2023 Salı günkü (bugün) birleşiminde 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

15 Mart 2023 Çarşamba günkü birleşiminde 407 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

16 Mart 2023 Perşembe günkü birleşiminde 356 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

17 Mart 2023 Cuma günkü birleşiminde 406 sıra sayılı Meclis Araştırması Komisyonu Raporu'nun gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmına alınarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılması, aynı birleşiminde 326 ile 326'ya 1'inci ek sıra sayılı Karma Komisyon Raporlarının görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

20 Mart 2023 Pazartesi günkü birleşiminde saat 24.00'e kadar,

çalışmalarını sürdürmesi;

413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması,

Önerilmiştir.

(2/4987) Esas Numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi		
Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
Bölüm	1 ila 5'inci maddeler	5
Bölüm	6 ila 10'uncu maddeler	5
Toplam Madde Sayısı		10

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, tabii, büyük bir felaket yaşıyoruz, bunun ekonomik boyutlarına ilişkin de bir kısım çalışmalar var. Yani, şu anda, benim bildiğim kadarıyla, kamu tarafından açıklanmış bir hasar tespit raporu yok ancak hem yerli hem de yabancı kuruluşlar, uluslararası kuruluşlar tarafından açıklanmış raporlar var yani bunun 30 milyar dolar ile 150 milyar dolar arasında bir ekonomik maliyeti olduğu konusu bu raporlarda yer alıyor.

Şimdi, ben burada, kısa konuşmamda, böyle bir sermaye stokunun yenilenmesini AK PARTİ Hükûmeti yapabilir mi yapamaz mı, bu sorunun cevabını aramaya çalışacağım. Tabii, mevzu uzun bir mevzu.

Şimdi, bu işin iki tane boyutu var. Bir: Ekonominin geneli itibarıyla diyelim ki 50 milyar dolarlık bir sermaye stoku tahrip edildi ve bunun yerine yenisi konulacak; 50 milyar dolarlık bir sermaye stokunun yerine yenisinin konmasını bu ekonomi finanse edebilir mi? Bu, birinci boyutu. İkinci boyutu da şu: Bütçe bunu finanse edebilir mi? Şimdi, ekonomi boyutu ayrı, bunun kamu bütçesi açısından finanse edilip edilemeyeceği hususu ayrı.

Şimdi, ekonomi boyutu açısından finanse edilip edilemeyeceğine nereden bakacağız? Cari açığımız nasıl? Öyle bakmak lazım. Ocak ayı itibarıyla Türkiye'nin on iki aylık cari açığı 52 milyar dolar. Şimdi, bundan sonra, bunun üzerine yeni bir sermaye stoku, yeni bir yatırım ihtiyacı oldu; bunun üzerine koyacağımız her şey bu cari açığı daha da artıracak bir şey demektir eğer tasarruflarınızı artırmazsanız veya eğer mevcut yatırımlarınızı kısalmazsanız. Şimdi, üretim kapasitemizi azaltacak şekilde diğer yatırımlarımızı kısma imkânımız var mı? O yok, akılcı da olmaz. Tasarrufları artırma imkânı var mı? Hükûmette hiç öyle bir gayret görmedik, "Bütçenin önceliklerini ben değiştiriyorum. Önümde büyük bir felaket var, artık bundan sonra bu felaketin

yaralarının sarılması için bir kısım harcamalarda kısıntı yapıyorum hem bütçe açısından hem de ekonominin geneli açısından." diye herhangi bir şeyi biz duymadık; böyle bir düzenleme de yapılmadı, böyle bir çağrı da yapılmadı. Dolayısıyla, cari açığın bu kadar yüksek olduğu bir ekonomide -işte "Konutları yapacağım." diyor ya, şimdi milletin bir ümidi var, o ümidinin üzerine oynuyor, bir göz boyaması yapılıyor- bu mevcut ekonomik şartlar içerisinde, bugünkü güvensizlik ortamında yani AK PARTİ hükümetlerine yerli ve yabancı hiçbir yatırımcının güvenmediği bir ortamda değerli arkadaşlar, bu kadar yüksek cari açık varken orada konutların sadece seçime kadar birkaç tanesinin, 3-5 bin tanesinin temeli atılır; bunun dışında bir şey yapılması -iktisat literatürü diye bir şey varsa- bu iktidarla zordur, olmaz, mümkün değil çünkü cari açığı çok yüksek ve bir güven yok, bir sermaye yok. Bu, bir sermaye işi. İşin daha bütçe açığı boyutuna gelmedim.

Bütçe açığı boyutu olarak da baktığımızda... Şimdi, şubat ayı nakit dengesi açıklandı. Geçen yıl hani "Açık düşük oldu." filan diye burada bir sürü reklam yaptılar ama görüldü ki bütün harcamalar esas itibarıyla bu yıla aktarılmış, bu yıla devredilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Devamla) - Şubat ayında bütçenin geliri nakit olarak 208 milyar TL, gideri 380 milyar TL. Arkadaşlar, bir ayda verilen açık 172 milyar TL. Yani sizin hem cari açığınız var, ekonominin genelini finanse etme imkânınız yok hem de bütçe açığınız çıg gibi büyümüş. Bütün bütçe açığı burada; önümüzdeki dönemde bu açıklar daha da artacak, yeni yükler gelecek bunun üzerine. Bunlar nasıl finanse edilecek, bize bunu söylemesi lazım. Net olarak şunu söylüyorum -ki konuşmamız kısa; tabii, bu uzun bir hikâye, bunu konuşacağız daha burada- milletin umutlarıyla oynamanın, göz boyamanın bir gereği yok; orada felaket yaşayan insanlar var, onların umutlarıyla oynayan ve işte deprem bölgesinde, enkazlar üzerinde, cesetler üzerinde miting yapan bir Cumhurbaşkanı var ortada. Dolayısıyla bunları, hiçbir şekilde, bu AK PARTİ Hükümetinin finanse etmesi mümkün değil. Sırf bu nedenle milletimiz bu yaraların sarılmasını istiyorsa bugünkü iktidarı yönetimden uzaklaştırmak zorundayız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Sayın Meral Daniş Beştaş.

Buyurun Sayın Beştaş.

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Adalet Bakanlığı tarafından gözlem ve sınıflandırma merkezlerince hükümlüler değerlendiriliyor. Biliyorsunuz -bunu sıkça söylüyoruz- yönetmelik 29 Aralık 2020'de yürürlüğe girdi ve o günden bugüne yargı tamamen baypas edildi, hükümlülerin tahliye edilmesi değerlendirme izleme kurullarının subjektif, keyfi değerlendirmelerine kaldı. "İyi hâlli değilsin." diye otuz yıllık mahpusların altı ay, bir yıl, iki yıl infazları yakılıyor ve önümüzdeki bu konuda yapılan çalışma en az 200 kişinin bu şekilde infazının yakıldığına dair ama gerçek rakamın bunun çok daha üzerinde olduğunu biliyoruz. Bu, büyük bir garabet; bu, büyük bir suç; bu, Türkiye'de hukukun kırıntısının bile artık çalışmadığını, kullanılmadığını gösteren bir durum. Nedir gerekçeler? "Fazla su kullandın." "Çok kitap okudun." "Halay çektin." "Şarkı söyledin." "ALES sınavına girmedin." "Arkadaşlarından kopmadın." "Pişman da değilsin." gibi gerekçeler. Size birkaç örnek vereceğim, bunların 10'u en az otuz yılın üzerinde cezaevindeler: Kandıra T Tipi Hapishanesinde Songül Bağatır mesela. Afyon hapishanesinde tutulan Şevket Bilici'nin 3'üncü kez infazı yakılıyor. Espiye L Tipinde Ahmet Zenger "Pişman değilim." dediği için yine infazı yakıldı. Ferit Orak ağır hasta mahpus, buna rağmen infaz yakma gerekçelerinden biri "Elektrik ve su kullanırken tasarruf kurullarına bulunmadın." Bir tanesi de elimde, Veli Encu; Veli Encu aynı zamanda Roboski katliamında ailesinin çoğunu kaybeden bir şahıs. Şimdi, neymiş onun gerekçesi? Hakikaten yani bu anlattıklarının hepsi böyle, bunu örnek olarak vermek istiyorum. Veli Encu hakkında herhangi bir disiplin kurulu kararı yok, bir disiplin cezası almamış ve her ne kadar disiplin cezası almasa da gerekçe şunu söylüyor, bu kararın kendisinde, orijinalinde şöyle denilmiş: "Kurum kurallarına itiraz ettiği, yapılan aramalara dilekçeyle itiraz ettiği -yani dilekçe verdiği- yasal haklarını iyi niyetle kullanmadığı -bunu bir düşünün arkadaşlar, yasal haklar kötü niyetle nasıl kullanılır, bunu takdirinize bırakıyorum- spor etkinlikleri dışında diğer faaliyetlere katıldığı..." gibi tamamen subjektif, afaki kriterler var; bir de samimi olmadığını da söylemişler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Samimiyet testini neye göre yapıyorlar bilmiyorum.

Biraz önce de Samsun Kavak S Tipi Cezaevinden Cevdet Ders'e'nin ailesi aradı, ağır baskılar varmış ve açlık grevine girmek üzereler. Totalde, bütün cezaevlerinde ağır hak ihlalleri, baskılar, işkenceler ve hukuksuzluklar diz boyu devam ediyor. İktidar herhâlde giderayak hıncını cezaevinde tutulan siyasi tutuklu ve hükümlülerden alıyor. Hakikaten hukuka uymadığınızı, hukuku tanımadığınızı biliyoruz ama bunlar -sizin sicilinize- muhalefete geçtiğinizde her gün yine karşınıza çıkacak. Ya siz, on yıl, on beş yıl, otuz yıl yatıp cezasını infaz eden mahpusları cezaevinde daha fazla tutarak muhalefeti zayıflatamazsınız, bunu unutup yani gitmeden önce bunları bir daha düşünün diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Özgür Özel.

Buyurun Sayın Özel.

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; huzurlarınızda bir hafıza tazeleme ve bir samimiyet karşılaştırması için bulunuyorum. Deprem yaşandı, deprem yaşandıktan sonra, işte, biraz önce "Asker niye geç çıktı? AFAD nerede? Devlet nerede?" tartışmaları... Deprem 10'uncu günü, 12'nci günü "Çadır yok." diyene "Bunu söyleyemezsin." "Konteyner nerede?" diyene -deprem olalı bir ay olmuş- "Ne aceleniz var? Devleti aciz içinde gösteremezsin." "Devlet göçük altında." diyene "Devlete bunu dedirtmeyiz." diye saldıranlar ve bunları söyleyenlere âdeta "vatan haini" "bozguncu" yaftası yaparlar. Ben başka bir şeyi merak ettim: Adalet ve Kalkınma Partisi 1999 depremi ve ardından gelen büyük bir ekonomik kriz üzerine kurulmuş ve bu depremin kötü yönetildiğini çok iddia etmiş ve sürekli -örneğin- rahmetli Ecevit'i eleştirmiş bir partidir. Ben bir döndüm, baktım; hani devlete 10'uncu gün "Enkaz altında kalan" diyen, "terörist" "vatan haini" oluyordu ya, depremin ertesi günü Yeni Şafak nasıl çıkmış bir bakın: "Devletin çöküşü" ve burada "TÜPRAŞ yanıyor" diyor. Ardından Yeni Akit -isyan etmeyin, Allah'tan geliyor ya- "Acze İsyan". Ertesi gün Yeni Akit, 19'unda, sizin Pravda'nız, sizin yerinize manşet atan, sizin yerinize hedef gösteren, sizin yerinize hakaret eden Yeni Akit o günlerde: "Devlet enkaz altında" diyor. Arkadaşlar, bazı hususlarda köşe yazarlarına falan "Bunu nasıl yaparsın? Üç gün olmuş, beş gün olmuş." diyenlere bakın, "Bugün susmak..." isimli -Yeni Şafak, Ömer Çelik bugünkü sözcü- Yeni Şafak'ta depremden sonraki ilk makalesi... "1999 depremin ilk saatlerinde ortada olmayan 'devletli' zevat, aradan saatler geçtikten sonra her köşe başından başlarını uzatıyor. İş yapmak adına bildikleri tek şey, açıklama yapmayı kesintisiz yapmaktır." Oysa geçtiğimiz günlerde diyorlardı ki: "Ecevit bir hafta ortada yoktu." Oysa -en iyi Milliyetçi Hareket Partisi biliyor- Ecevit -Sakarya'da, Valiliğin önünde- yedi saat sonra oradaydı, yedi gün sonra değil. Ama "Efendim, 'Devlet enkaz altında.' dedirtmem. Devlete laf söyletmem. Eğer bunu devlete söylerseniz bozguncusunuz." diyenler bu manşetlerle geldi, bu manşetlerle. Ne deniyor? "Manşetlerle gelen manşetlerle gider." Manşetlerle gelen manşetlerle gidecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Bu ikiye bölünme... Bu depremin ertesi günü “Devlet enkaz altında.” diyenler, depremin 2’nci günü “Acze İsyan” diyenler, depremden hemen sonra yazdığı köşe yazısında “Birilerinin fiyakası bozulmasın diye eleştirmeyecek değiliz. Bugün susmak bu millete ihanettir, depremdeki isyanı bağıracakız.” diyen Ömer Çelik 37’nci gün olmuş hâlen daha eleştirenlere had bildiriyorlar. Ha, herkes kendi iddiasıyla sınanır ve altında kalır arkadaşlar. 3’üncü gün “Hâlâ çadır bulamadınız.” diyenler -şahidi MHP orada, o günkü iktidarında- bugün 37’nci gün, hâlâ çadır ihtiyacı var. Var mı arkadaşlar? (CHP sıralarından “Var” sesleri) Var mı? (CHP sıralarından “Var” sesleri) Çadır var mı? (CHP sıralarından “Yok” sesleri) O zaman bunu görecekiz ve o gün yaptığınız bu rezillikleri bir ay sonra söyleyenler haddinizi bileceksiniz.

Teşekkür ediyorum.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Çadır yoksa Kılıçdaroğlu’nun çadırda ne işi var?

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Önergeler

1.- İzmir Milletvekili Murat Bakan’ın, (2/4859) esas numaralı Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/204)

BAŞKAN – İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre verilmiş doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağız ve oylarınıza sunacağız.

8/3/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlığa gelişi tarihi 13/1/2023 olan (2/4859) esas numaralı Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 37’nci maddesi uyarınca Genel Kurulda gündeme alınmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Bakan

İzmir

BAŞKAN – Önerge üzerinde teklif sahibi İzmir Milletvekili Murat Bakan.

Buyurun Sayın Bakan.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; birileri var, bizler sıcak yataklarımızda uyurken yalçın dağlarda eksi 30 derecede görev yapan birileri var. Bizler burada, Genel Kurul Salonu’nda çalışırken Akdeniz’de, Ege’de, Karadeniz’de azgın dalgalarla mücadele eden, mavi vatani bekleyen birileri var. Bizler akşam evimizde ailemizle, eşimizle, çocuğumuzla sohbet ederken çocuğunun doğumunu göremeyen, mezuniyetine gidemeyen, anasının, babasının cenazesine gidemeyen birileri var. Bizler hafta sonunu ailemizle geçirirken ayın en az on gününü nöbette, tatbikatta, operasyonda geçiren birileri var. Depremde, selde, yangında gözlerimizin aradığı, göremediğimizde “Neredeler?” dediğimiz, geldiklerinde yüreğimize bastığımız birileri var. Bizim için gözlerini kırpmadan can veren, bizim çocuklarımız güven içinde yaşasınlar diye kendi çocuklarının yetim kalmasını göze alan birileri var.

Bu ülkenin yoksul ve onurlu insanların çocuklarından bahsediyorum değerli arkadaşlar; rezidanslarda, yalılarda oturanların çocuklarından değil işçilerin, emekçilerin çocuklarından, çiftçilerin çocuklarından; esnaf ve emeklilerin çocuklarından bahsediyorum; uzman çavuşlardan bahsediyorum değerli arkadaşlar. Parkta çiçek dikene, rahat, klimalı ortamda çalışana kadro verilirken unutulmalardan, yok sayılmalardan bahsediyorum. Senelerdir üzerlerinden siyaset yapılan ancak muvazzaf kadroya geçirilmeleriyle ilgili kanun teklifleri verilmeyen, verilse de Meclis gündemine getirilmeyenlerden bahsediyorum.

Millî Savunma Bakanlığı bütçesi görüşülürken Hulusi Akar’a sordum, dedi ki: “Sözleşmeli olarak görevlerini devam ettirmektedirler.” Hulusi Akar, senin, bütçede seksen dakikada seksen saniye ayırmadığın kahraman uzman çavuşlardan bahsediyorum, 200 bin uzman çavuştan bahsediyorum.

Arkadaşlar, vatan savunmasının sözleşmesi mi olur? Bu kanun, onların hasretle beklediği kanun değerli arkadaşlar. Uzman çavuşların artık hamasete, boş sözlerle, vaatlere karnı tok; onların mesleki güvenceye ihtiyacı var. Çocuğuna karaciğerinden parça veren, bundan dolayı “Doksan günden fazla rapor aldı.” diye sözleşmesi feshedilen uzman çavuş var. Uzman çavuş vatan için şehit olabilir ama hasta olamaz. Niye? Hasta olursa sözleşmesi fesholur, çoluğuna çocuğuna ekmek götüremez, evine aş götüremez. On beş sene, yirmi sene bu orduya canla başla hizmet etmiş bir insan sözleşmesi feshedilirse ne yapar arkadaşlar, ne iş yapar? Hastalandınız, bir yıl içinde doksan günde iyileşmek zorundasınız. 2018 yılında Sayın Bahçeli seçim beyannamesinde “Uzman çavuşlarımızın kadroya alınmaları kırmızı çizgimizdir.” demişti.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Doğru, alacağız inşallah.

MURAT BAKAN (Devamla) – Beş sene geçti; gecesi gündüzü, sabahı akşamıyla nasıl kırmızı çizgi? Bu çocuklar beş yıldır kadro bekliyorlar. Bakın, tekrar diyoruz: Vatan savunmasının sözleşmesi olmaz. Bu kanuna oy verin, hep beraber geçirelim, hadi! Şunu da ifade edelim: Biz bunu oy için de yapmıyoruz, uzman çavuşun derdiyle dertlendiğimiz için yapıyoruz, yapılan adaletsizliğe isyan ettiğimiz için getiriyoruz biz bu kanun teklifini.

Değerli arkadaşlar, bu nasıl bir adalet anlayışı? Biz burada her meslek grubundan sözleşmeli memura kadro vermedik mi? Niye dünyada görev zorluğu en yüksek askerlik mesleğini yapan uzman çavuşa kadroyu vermiyoruz? Şehit olduklarında, anaları-babaları orduvine giremiyor değerli arkadaşlar. Neden? Çünkü evladı uzman çavuştu şehit olmadan önce. Soruyorum: Şehit uzman çavuş ile şehit albay arasında rütbe mi gözüteceğiz arkadaşlar? Şehit olduklarında imam diyor ki: “Peygamber’imize komşu oldu.” Şehit uzman çavuş Peygamber’imize komşu olabilir ama binbaşıya, yarbaya, albaya komşu olamaz; olabilir mi böyle bir şey arkadaşlar? Bununla ilgili bir mantık hatası yok mu?

Bakın “Askerliğin temeli disiplindir.” diyoruz ama uzman çavuşlar arasında astlık üstlük münasebeti yok; kıdemleri rütbeden sayılmadığı için bir yıllık uzman çavuş ile yirmi beş yıllık uzman çavuş arasında hiçbir fark yok. Hani, nerede disiplin?

Günlerce arazide pusu görevi icra eden, saatlerce yol uygulaması yapan, nöbet tutan, operasyona giden uzman çavuş birliğine döndüğünde tuvalet temizliyor, karakol temizliyor, çay demliyor; işi küçümsemiyorum ama onlar bu iş için asker olmadılar değerli arkadaşlar.

Depremde eşini, çocuğunu enkazdan çıkaran uzman çavuş ertesi gün arama kurtarma faaliyetine devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, uzman çavuşlar “Biz artık sadece şehit olunca değil, yaşarken de değer görmek istiyoruz.” diyorlar.

Gelin, arkadaşlar, bu kanun teklifini buradan oy birliğiyle geçirelim. Sadece uzman çavuşların değil, sözleşmeli subayın, astsubayın sorununu da çözelim; onlarla ilgili de benim vermiş olduğum bir kanun teklifi var. Biz hep haykırıyoruz “hak, hukuk, adalet” diye; asker için de adalet, polis için de adalet, uzman çavuş için de adalet, astsubay için de adalet, adalet, adalet!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Önerge oylamasında yoklama talebi vardır, isimleri tespit edeceğim: Sayın Özel, Sayın Gökçel, Sayın Köksal, Sayın Aydın, Sayın Aydoğan, Sayın Tanal, Sayın Sarıaslan, Sayın Emecan, Sayın Bakan, Sayın Gündoğdu, Sayın Kaya, Sayın Girgin, Sayın Gürer, Sayın Kaya, Sayın Keven, Sayın İlhan, Sayın Ünsal, Sayın Sertel, Sayın Kayışoğlu, Sayın Kayan.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.16

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.29

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), Rümeysa KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre vermiş olduğu doğrudan gündeme alınması önergesinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren milletvekillerimiz dışarı çıkmasınlar arkadaşlar.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Mustafa Demir...

Veysel Eroğlu? Burada.

Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Önergeler (Devam)

1.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, (2/4859) esas numaralı Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/204) (Devam)

BAŞKAN – Doğrudan gündeme alınması önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporlarının görüşmelerine başlıyoruz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilmesi gerektiğine ve Başkanlığın tutumunun bu yönde olmaması hâlinde usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, sözün özü şu: Biz Komisyon aşamasında da kanun teklifinin Anayasa'ya aykırı olduğunu, hukuk devleti ilkesine, öngörülebilirlik ilkesine ve parlamentoyu parlamento yapan bütçe hakkına aykırı olduğunu düşünüyoruz. Bu konuda ilgili düzenlemelerin yapılması gerektiğini, iyileştirme önerilerimizin olduğunu söylememize rağmen Anayasa'ya aykırılık iddialarımız değerlendirilmedi. Bu aşamada biz Anayasa'ya aykırı bir kanun metninin şu anda 1'inci sıraya alınarak görüşülmesini de Anayasa'ya aykırı görürüz. O yüzden sizden talebimiz Komisyona iade edilmesi yönündedir. Eğer işleme devam etmeyi düşünürseniz Anayasa'ya aykırılık iddiasını dile getirmek üzere usul tartışması açmak isterim.

X.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında

BAŞKAN – Usul tartışması açıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aleyhte.

BAŞKAN – Aleyhte Özgür Bey.

(*) 413 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Lehte.

BAŞKAN – Özlem Hanım, lehte kim konuşacak?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bayram Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aleyhte.

BAŞKAN – Bayram Bey, siz?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, böyle olmaz ki... Lehte de ben konuşuyorum, onun yerini de alırız. Yani zorla olmaz.

BAŞKAN – Garo Paylan aleyhte.

Özlem Hanım?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Özlem Hanım, alın, devredersiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Lehte efendim, lehte dedim; ben dedim efendim, sırasıyla değil mi bu? Yani İç Tüzük'te diyor ki: "Kim önce istemişse..."

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Alıp devredilebilir ya.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben alıp devretmem ağabey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok, sen değil, Özlem Hanım alır devreder, ben de Kaboğlu'na devredeceğim.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Ya, zaten 2 aleyhte, 2 lehte olacak, Allah Allah ya.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Elitaş burada.

BAŞKAN – Önce, lehte Sayın Elitaş.

Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçen hafta Plan ve Bütçe Komisyonunda görüştüğümüz Afet Yeniden İmar Fonuyla ilgili kanun teklifinin görüşmeleri sırasında Plan ve Bütçe Komisyonunun toplantısının başlangıcında bulunamadım ama Anayasa'ya aykırılık iddiaları orada dile getirildi mi bilmiyorum. Fakat bu metnin, bu kanun teklifinin bütçe hakkıyla bir alakası yok; hiç bütçeyle ilgili bir durum söz konusu değil, sadece bütçeden ödenek ayrılabilmesiyle ilgili bir madde var. Yani buradan, mevcut bütçeden ödenek ayrılması konusu farklı ama bütçeden ödenek ayrılmasıyla ilgili madde ayrı. Diyelim ki 2024 yılı bütçesi yapılırken Afet Yeniden İmar Fonuna Kahramanmaraş merkezli depremlerde ortaya çıkan felaketin yaralarını giderebilmek için, insanlarımızın ihtiyaçlarını, konutlarını, onların sığınacakları bir alanı ortaya koyabilmek için bütçeden bir imkân koyulması.

İkinci konu: Bu Fonun kimlerden yardım alacağıyla, kimlerden bağış toplayabileceğiyle ilgili konunun düzenlemesi yapıldı. Üçüncü konu da kredi kullanabilmesiyle ilgili, hem yurt içi kaynaklardan hem yurt dışı kaynaklardan kredi kullanılabilmesiyle ilgili. Diğer bir konu -Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi arkadaşlarımız bunu çok iyi bir şekilde değerlendirdiler- bunun hem Sayıştay denetimine tabi olduğu hem de yurt dışı veya yurt içinden bağımsız denetime tabi olduğuyla ilgili bir konu.

Bakın, usul tartışması... Bu konuyla ilgili zaten Meclis Başkanlığı gerekli incelemeyi yapmıştır. Bayındırlık Komisyonu bu konuyla ilgili tali komisyon olarak zaten bunların gerekçelerini, görüşmelerini yaptı. Artı, Plan ve Bütçe Komisyonunda da bunun Anayasa'ya aykırılık tartışmaları yapılmış ve Komisyon üyelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığı kanaatiyle buraya getirilmiş. İç Tüzük'e bakarsanız, Anayasa'ya aykırılık burada kanunun tümüyle ilgili değil, Anayasa'ya aykırı maddeler geldiği zaman milletvekili arkadaşlarımız o madde üzerinde Anayasa'ya aykırılık önergesi verebilirler. Yani bunu, Genel Kurulda kanunun tamamı Anayasa'ya aykırı diye iddia etmek, bu konuyla ilgili bir usul tartışması açmak usule aykırı bir durum ama İç Tüzük 63'üncü madde bu hükmü ifa ettiğinden dolayı, Sayın Meclis Başkan Vekilimiz -madem böyle bir istek var- bu konuyla ilgili kamuoyunu ve milletvekillerimizi bilgilendirmek için bizi buraya, kürsüye çağırdı.

Değerli arkadaşlar, mademki Anayasa'ya aykırı diye bir şeyi ifade ediyoruz, lütfen, yaptığınız işte, meselelerde anayasal bir kurum olan, anayasal bir düzenleme olan "Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzük'le idare edilir." hükmüne, İç Tüzük'e aykırı bir önermeyi de sunmamanızı rica ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, o husus farklı ama bir cümle...

BAŞKAN – Aleyhte siz konuşacaksınız değil mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Kaboğlu konuşacak.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın Başkanlığın tutumunun lehinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, ben usul tartışmasının içeriğine yönelik değil ama Sayın Elitaş şunu söyledi, kayda geçireyim: Yani "Meclis Başkanlığı bakmıştır, Komisyon bakmıştır, bir şey kalmamıştır." Biz hep bu tartışmayı açıyoruz ya, sonra da gidiyoruz Anayasa Mahkemesine, oransal olarak söylüyorum, tam rakamı getirebilirim, son iki yılda bizim Anayasa'ya aykırılığını iddia ettiğimiz maddelerin yüzde 54'ünü Anayasa Mahkemesi, Anayasa'ya aykırı bularak iptal etti, çok net, yüzde 54'ünü.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Efendim "madde" diyorsunuz. Bakın, Sayın Özel, arkanızda Anayasa profesörü var.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Ayrıca da şunu söyleyeyim: Bu kanun normal, 81'e göre değil de temel kanun olarak görüşüldüğü için, grupların 1 önerge hakkı olduğu için Anayasa'ya aykırılığını iddia edersen içeriğe yönelik konuşmıyorsun. O yüzden de bu istismarcı tutumu da teşhir etmek istiyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Efendim, Anayasa'ya aykırılığa çok önem veriyorsanız ona verirsiniz.

BAŞKAN – Özgür Bey, Kaboğlu mu konuşacak?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Kaboğlu efendim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, aleyhte konuşsa daha doğrudu. Sayın Grup Başkan Vekili açıklama yapıyor, aleyhte konuşsa burada, çıksın onu söylesin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama üç dakikayı harcamaya gerek yok, bir dakikada meramımı anlattım Başkanım. Bir de ilave bir dakikası var; üç artı bir...

X.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında (Devam)

BAŞKAN – Aleyhte Sayın Kaboğlu, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; Fonla ilgili yasa görüşmesinde İç Tüzük madde 38 gereği Anayasa'ya uygunluk tartışmasını açtık. Bizim, her 3 parti sözcüleri ve Komisyona katılan milletvekilleri neden Anayasa'ya aykırı olduğunu, neden madde 161 çerçevesinde bütçe hakkı ve bütçe yetkisi içerisinde yer alması gerektiğini, gerekçeleriyle ortaya koydular. Ancak, yalnızca bir müzakere yapılmadan eller kalktı ve “Aykırı değildir.” dendi ve reddedildi. Reddedilince hâliyle maddelere geçildi ve geneli üzerindeki tartışma bu şekilde askıda kaldı. Şimdi, bunun madde 161 çerçevesinde ele alınması gereken bir düzenleme olduğu konusunda bir kuşku bulunmamaktadır. Özellikle, bütçe hakkı ve bütçe hakkında milletin temsilcilerinin bu konuda denetim yetkilerini kullanması, saydamlık ilkesinin geçerli olması bakımından açık ama bunun yanında, bu yasada düzenleme konusu edilen maddelerin büyük kısmının, yazımından yetkilere kadar, yetkilerin kullanılmasına kadar Anayasa madde 2 yani hukuk devletinin temel kuralları açısından sorunlu olduğu da teker teker gündeme getirildi.

Maddeler arasında o kadar açık çelişkiler söz konusu ki mesela bu Fonun bir tüzel kişi olduğu belirtiliyor ama Türk hukukunda tüzel kişi ya kamu tüzel kişisidir ya da özel hukuk tüzel kişisidir; bu, belirtilmiyor. Oysa bir sonraki maddede bu tüzel kişinin yönetmelik çıkarma yetkisinin olduğu belirtiliyor oysa yönetmelik çıkarabilmek için “kamu tüzel kişisi” diye açıkça belirtmek gerekir. Demek ki yalnızca bunun bir bütçe konusu olması değil... Hadi bütçeyi atlادık, bunun nasıl düzenlenmesi gerektiğinin de anayasal çerçevede açıkça maddelerle ilişkili olarak ortaya konulması gerekirdi.

Şimdi, bu, böyle olduğu gibi aslında bunun ötesinde, esasen bu Fonun harcama yeri yani deprem sonrasında harcanılacak olan alan, mekân Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenen alan yani CBK 126'yla düzenlenecek olan ormanlarda ve tarım arazilerinde -ki yerleşme söz konusu- esasen uygulanması gereken 7269 sayılı Yasa yerine bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi uygulanması söz konusu olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Ve tabii, hâliyle, bu kadar sorunlu bir yasa ile aynı zamanda önümüzdeki aylarda sorunlu bir uygulamanın ortaya çıkması da söz konusu olacak. Dolayısıyla deprem sırasında, deprem sonrasında söz konusu olan bu düzenleme, esasen gelecek depremlere yönelik olarak önleyici düzenlemeler olması gerekirken bu şekilde hangi yasanın uygulanacağını, hangi mekânlarda uygulanması gerektiğini, yasanın mı yoksa Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin mi uygulanması gerektiği konusunu açıklığa kavuşturmak yerine; sanki bunlar yokmuş gibi, deprem öncesi düzenleme yokmuş, deprem esnası düzenleme yokmuş, deprem sonrası düzenleme yokmuş gibi bu şekilde bu yasal düzenlemenin bir fon yasası şeklinde getirilmesi ve oylanması, diğer mevzuattan kopuk olması tabii ki böyle bir düzenleme sonucu elde edilecek gelirlerin nereye ve nasıl harcanacağı konusundaki kuşku da beraberinde getirmiştir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Söz sırası, aleyhte olmak üzere, Garo Paylan'da.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu yasa teklifi Anayasa'ya aykırıdır. Niçin aykırıdır? Çünkü değerli arkadaşlar, depremin yararı çok büyük. 2 trilyon TL'lik bir yükten bahsediyoruz “Bu yükü kime yükleyeceğiz?” diye bir soru var. Bakın, biz niye bütçe çıkarıyoruz Meclis olarak? Zenginlerden vergi alıp dar gelirliye dağıtmak için, öyle değil mi? Gerçi öyle yapmıyorsunuz ama biz Türkiye'nin vicdanlı vekilleri olarak, bütçeyi dar gelirliye finanse edebilmek, onların ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve zenginlerden vergi alarak yapmak için yapıyoruz ama bu Afet Fonu ne yapıyor biliyor musunuz? “Ben borçlanacağım, borçlanarak bu yükü kapatacağım.” diyor. Peki, borçlandığın zaman ne yapıyorsun? 85 milyon yurttaşı borçlandırıyor sun yani dar gelirliyi, fakir fukarayı borçlandırıyor sun. Oysa, ne yapmamız lazım bütçe hakkı çerçevesinde? Deprem bütçesi çıkarmamız gerekir, AKP döneminde zenginleştirilenleri vergilendirerek depremin yükünü finanse etmemiz gerekir ama bu iktidar ne yapıyor? Diyor ki: “Ben Afet Fonu kurdum; gideceğim, Dünya Bankasından, şuradan, buradan borçlanacağım ve afetin yaralarını sarmaya çalışacağım.”

Bakın, size söyleyeyim: 2 trilyon TL'lik bir yük var. Bu Afet Fonuyla belki birkaç milyar dolar bulabilirsiniz ama o da depremin yaralarını sarmaz. Bu Meclis olarak yapmamız gereken bir deprem bütçesi çıkarmak ve deprem bütçesiyle AKP döneminde zenginleştirilenleri vergilendirerek bu depremin yaralarını sarmaktır.

Bakın, Merkez Bankası para basıyor. Ne diyor? “30 milyar lira bağışlıyorum.” Sanki cebinden bağışlıyormuş gibi. Kamu bankaları “10 milyar, 20 milyar bağışlıyorum.” diyor. Bu bağışlar sonucu ne oluyor biliyor musunuz? Ocak ve şubat ayı enflasyonu resmî rakamlarda yüzde 10 çıkıyor -yani 150 liralık peynir 200 lira oldu, 60 liralık zeytin 80 lira oldu, 5 bin liralık kiralar 10 bin lira oldu- ve bunun sonucunda da dar gelirlinin alım gücü düşüyor.

Bu açıdan, tüm AKP'li milletvekillerine ve MHP'li milletvekillerine çağırımdır: Gelin, bu yasayı geri çekin; bir deprem bütçesi çıkaralım ve bu deprem bütçesi çerçevesinde israfa giden, yandaşa giden, faize giden, aşırı güvenlikçi politikalara giden kaynakları keselim, aynı zamanda da AKP döneminde zenginleştirilenleri vergilendirelim ve bu depremin yaralarını saralım. Depremin yararı çok büyük, 2 trilyon lira; sizin toplayabildiğiniz -o da para basarak- yalnızca 110 milyar lira. Bu Afet Fonu'yla da toplayabileceğiniz 10 milyar lira, 20 milyar lira. E, geriye kalan 1 trilyon 800 milyar lirayı nereden bulacağız arkadaşlar? Depremin yaralarını sarmak için yapmamız gereken, bir deprem bütçesi çıkarmaktır, Anayasa'ya aykırı, yoksulu daha yoksul yapacak bu Afet Fonu gibi fonları da geri çekmektir.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, (2/4987) esas numaralı Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından görüşülüp karara bağlanmıştır.

Bilindiği üzere, İç Tüzük'ün 38'inci maddesine göre komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Komisyon, Anayasa'ya aykırı gördüğü teklifi maddelerine geçmeden reddetmek zorundadır. Komisyonlar, teklifi Anayasa'ya aykırı görmeyerek raporlarını Başkanlığımıza intikal ettirmiş ve raporlar Başkanlıkça da 413 sıra sayısıyla bastırılarak milletvekillerimize dağıtılmıştır. Teklif, az önce AK PARTİ grup önerisinin Genel Kurulda kabulüyle Genel Kurul gündemine girmiştir.

Bütün bu aşamalardan geçerek Genel Kurul gündemine girmiş söz konusu teklifle ilgili olarak Başkanlığımızın, söz konusu raporu görüştürmemek veya Komisyona iade etme yetkisi bulunmamaktadır.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi teklifin görüşmelerine başlayacağız.

Komisyon Raporu 413 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif, İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz.

Buyurun Sayın Yılmaz.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Değerli milletvekilleri, (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümü hakkında İYİ Partinin görüşlerini paylaşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Sözlerime başlamadan önce 14 Mart Tıp Bayramı vesilesiyle sağlık çalışanlarımızı tebrik ediyorum. Bu konuda gerek Covid salgını döneminde gerekse depremde hayatını kaybeden tüm sağlıkçılarımıza Allah'tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz yasa teklifi, son derece önemli bir yasa teklifi. Yasa teklifi, 6 Mart 2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş ve Başkanlık, bu yasa teklifinin esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından, tali komisyon olarak da Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu tarafından görüşülmesini uygun görmüştür.

Plan ve Bütçe Komisyonu toplanmadan önce Komisyon Başkanı bizleri bir ön görüşmeye çağırdı. O toplantının, ön görüşmenin yapıldığı saatte tali komisyon toplanmış mıydı, toplanmamış mıydı bilmiyorduk ancak biz ön görüşme sırasında Sayın Komisyon Başkanından şunu istirham ettik, dedik ki: "Bugüne kadar görüştüğümüz yasa tekliflerinde başlamadan önce usul tartışması açıyoruz, açtığımız usul tartışmasında da belli bir mesafe aldıktan sonra sorularımızı soruyoruz, sorularımız sorulduktan sonra bize -zaten verilmesi gereken- örneğin etki analiziyle ilgili çalışmadan bir nüsha sunuluyor ve biz böylece usul tartışmasının ortasında zamanımızı kaybediyoruz ve gelen belgeyi de bizim ne okuma ne inceleme ne de araştırma fırsatımız var. Dolayısıyla görüşülmekte olan yasa teklifine katkımız ancak bu şekilde olabilir. Dolayısıyla bize vermeniz gereken bir şey var ise bu konu son derece önemli, mutlaka bir etki analizi olmalı ve onun dışında da tali komisyon toplantıya bu tali komisyonun raporunu da bize toplanmadan önce gönderin." Ama maalesef, Komisyon Başkanı ve Komisyon yine bildiğini okudu, bize toplantı başladıktan sonra, usul tartışması esnasında tali komisyonun raporunu sundu. Muhalefet şerhleri dâhil olmak üzere 10 küsur sayfadan oluşan raporu bizim ne okumamız mümkün ne de bunları anladıktan sonra da katkı sağlamamız mümkün. Komisyon Başkanından en azından iki saat ara vermesini ve bu raporu okumamızı rica ettik ama Komisyon buna da müsaade etmedi. Böyle bir durumda bizim bu kanuna ne katkımız olabilir?

Bugün geldiğimiz nokta itibarıyla artık bu bir alışkanlık hâline geldi. Yasalar aceleyle geçiriliyor, dolayısıyla kaliteli yasa yapma imkânımız yok. Biz bunu tekrar etmekten maalesef usandık ama iktidar bildiğini okumaya devam ediyor. Ama şunu da biz söyleyelim ki artık, az kaldı, iki ay sonra bu uygulamaya kesinlikle son verilecek ve torba yasa uygulaması Parlamentonun gündeminden çıkarılacaktır. Biz, gerçekten, incelenmiş, araştırılmış, değişik çevrelerden, ilgili STK'lerden katkı verilmiş, sağlam, en azından orta vadede bir değişikliği gerektirmeyen yasalar yapılması için gayret edeceğiz.

Tabii, bu arada bir deprem gerçeğiyle karşı karşıyayız. Otuz küsur gündür sürekli bu konuyu görüşüyoruz çünkü son derece önemli, ülkemizin 11 ilini kapsıyor, en az 15 milyona yakın nüfus bundan etkilendi, ekonomimiz buradan çok büyük bir zarar gördü. Dolayısıyla 50 bine yakın can kaybımız var, onun 2 katı kadar yaralımız var; bu yaralılar hastanelerde nasıl tedavi görüyor, görebiliyorlar mı, o konuda çok fazla bir bilgi sahibi değiliz ve 2 milyona yakın yurttaşımız da maalesef göç etmek zorunda kaldı.

Depremın zamanı bilinmese de öngörülebilirlik mümkün, dolayısıyla öngörülebilir afettir. 9 Ekim 2019 Kahramanmaraş tatbikatı buna bir örnek. Yönetim, eldeki verilere göre, bilim âleminin ortaya koyduğu verilere göre bir şeylerin olacağını biliyor ve ona göre de bir tatbikat yapıyor fakat yapılan tatbikat ne kadar zamanlı ise de arkasından herhangi bir önlem alınmıyor ve bugün yaşadıklarımızı maalesef yaşıyoruz. Hiçbir hazırlık olmadan depreme yakalandık. Dolayısıyla, iktidar, bu süreçte sorumluluk almak yerine, önceki depremlerle, önceki afetlerle sürekli kıyaslama yapıyor ve dolayısıyla da 1999 depremiyle kıyaslama yapıyor. Evet, her 2 depremin de ölçeği büyük ama son depremin ölçeği 1999 depreminin -kabul ediyoruz- en az 3 katı daha yüksek. Dolayısıyla Hükümetin 1999 depreminde iddia ettiği şeklindeki kabulleri, varsayımları doğru olsa bile oradaki yapılan yanlışlıklar bugün bu yanlışlıkları doğrulamaz, onun gerekçesi olamaz.

Hâlbuki olay da böyle değil, gerçek şu: 17 Ağustos 1999 depremi gece saat 03.02'de olmuştur; Türk Silahlı Kuvvetleri üç saat sonra, saat 06.00'da 5 merkez oluşturmuştur; saat 08.00'den itibaren Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı 37 helikopter sahada çalışmaya başlamıştır; Ankara Mevki Hastanesi sağlık ekibi ve malzemeleri bu helikopterlerle deprem bölgesine gönderilmiştir. 18 Ağustos 1999 sabahı olduğu 2 bin yaralı tahliye edilmiştir. 2 seyyar cerrahi hastane, 2 sahra hizmet bölüğü deprem bölgesine gönderilmiştir. İş makinesi ihtiyacı için istihkam savaşı bölüğü bölgeye gönderilmiştir. 4 seyyar fırın, 4 seyyar mutfak, 22 su tankeri, 7 jeneratör, köpek timi, kan, serum ve diğer ihtiyaç malzemeleri deprem bölgesine o gün gönderilmiş ve ulaştırılmıştır. Depremın ilk günü özel telefon hatları olmaması sebebiyle Türk Silahlı Kuvvetleri saat 13.00'te bölgeye uydu cep telefonu ve 2 uydu yer terminali göndermiştir. Karadan, denizden ve havadan depreme ilişkin koordinasyon sağlanmış ve imkânlar seferber edilmiştir. Maalesef yaşadığımız 6 Şubat 2023 depreminde ise amfibi gücümüzün Foça'daki unsurlarının İskenderun Körfezi'ne intikalinin yirmi dört saatten daha erken olmadığı görülmüştür.

Bu ve benzeri bilgiler elbette önemli. Dolayısıyla burada yapılması gereken şey, sorumluluk alıp o sorumluluğun gereğini yapmak; maalesef yönetim bu sorumluluğu almak yerine mazeret üretmekle zamanını geçiriyor. Biraz önce de dile getirdiğim üzere, tüm bu potansiyel riskler bilindiği hâlde depremin yaşandığı andan itibaren arama kurtarma ekiplerini koordine edemeyen ve enkaz altında kurtarılmayı bekleyen vatandaşlarımıza ulaşma hususunda eksik kalan Hükümet, afetin felakete dönüşmesinin tek sorumlusu olarak karşımızdadır. Birinci derecedeki sorumlular, yirmi bir yıldır devleti yönetip bugüne kadar gerekli tedbirleri almayan, bilim insanlarımıza ve insanımızın feryadına kulak tıkayan Cumhurbaşkanı Erdoğan ve saray Hükümetidir. Sorumlular, yirmi bir yıldır devleti yönetip bugüne kadar gerekli tedbirleri almayan iktidar partisinin yöneticileridir. Sorumlular, Türkiye'yle birlikte bütün bir inşaat sektörünün de rant düzenine teslim eden Adalet ve Kalkınma Partisinin bizatihi kendisidir. Sorumlular "birlik, beraberlik ve ortak acı" vurgusu yapıp milletimizin acılarını dile getirmesini, yardım feryadında bulunmasını, maalesef "hakaret dili" olarak nitelendiren bu yönetimdir.

Değerli arkadaşlar, evet, bir felaketle karşı karşıyayız, dolayısıyla bu felaketin yaralarının sarılması gerekiyor. Bu yaraların sarılması için paraya ihtiyaç var, fona ihtiyaç var. Bu parayı, bu fonu nereden bulacağız? Görüşmekte olduğumuz yasa

teklifi, bize, bu problemin üstesinden gelinebilmesi için bir fon kurulması gerektiğini, dolayısıyla bu Fonun da bazı kaynakların toplanarak deprem bölgesinde harcanmasını öngörüyor.

Şimdi, kurulacak bu Fonla ilgili olarak söylenecek çok söz var. Her şeyden önce, bu Fon, risk azaltıcı, tedbir alıcı önlemler mi getiriyor, yoksa olay ortaya çıktıktan sonra "Ortaya çıkan hasarı nasıl onarırım ve dolayısıyla ihtiyaç duyduğum kaynak nedir?" mi diyor. Bu Fon ikincisini söylüyor.

1'inci maddede, maddenin başında, diyor ki: "Doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda; imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla Afet Yeniden İmar Fonu (Fon) kurmak, Fonun yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."

Benim buradan anladığım şu: Fonu kuracağız, oraya kamu kaynaklarını aktaracağız ve ondan sonra şu andaki yaraları sarmak için harcama yapacağız. Hükümetin söylediğine göre bir yıl içerisinde bütün konutlar yapılacak. Bir yılın sonunda bütün konutlar yapıp altyapılar tamamlandıktan sonra Fon yaşamaya devam edecek mi, yoksa Fon kapatılacak mı? Eğer yaşamaya devam ederse sözü edilen kaynaklar bu Fona aktarılmaya devam edecek mi? Eğer devam etmeyecekse bunun kapatılması düşünülüyor mu? Düşünüyorsa Fon nasıl tasfiye edilecek? Fonda kalan paralar nereye, nasıl aktarılacak? Bu konuda herhangi bir düzenleme yok.

Değerli arkadaşlar, fon, belli bir amaca ulaşmak için kamunun belli gelirlerinin adematıhsis ilkesinin dışında, o amacı gerçekleştirecek süreç zarfında o tahsis edilen gelirleri orada toplamak ve oradan bunu o amaca yönelik olarak harcamaktır. Bu, istisnadır, dolayısıyla fon uygulaması istisnadır. Aslolan, devletin devamlılığıdır; aslolan, bütçe üzerinden devletin işlerini yürütmesidir. Dolayısıyla, kurulacak olan Fonun devletin asli işi olan işlerini bütçe üzerinden yönetmesi ve toplumun bütçe hakkı olan bu mesele üzerinde dikkatlice durulması gerekir.

Geçmişe baktığımızda, bizim ülkemizde, maalesef, fonla ilgili özellikle 1980'li yıllarda uygulama yapıldı ve bu uygulamanın sonucunda kamu finansmanı açısından bunun doğru bir şey olmadığını 2001 krizini yaşayarak gördük. 1980'lerin fon uygulaması, 2001 krizine giden yolda taşları döşeyen uygulamadır çünkü fon uygulamasıyla daha önce akla hiç gelmemiş yeni gelir kaynakları yaratıldığı ileri sürülmektedir, bu yasa teklifinin iddiası da budur; oysa bu doğru değildir.

Fon gelirlerinin büyük bir bölümü mevcut vergi gelirleri ve diğer kamu gelirlerinin dönüştürülmesinden ibarettir, var olan gelirlerin belli bir amaçla, belli bir yere tahsis edilmesidir; ilave bir kaynak yaratımı söz konusu değildir. Fon uygulaması kamu ekonomisinin gerçek büyüklüğünü saklar. Bugün Türkiye Varlık Fonunun ne yaptığını bilmiyoruz. Günün birinde, önümüzdeki dönemde seçim yapıldıktan sonra Sayıştay'ı bunun içerisine sokup denetleme yaptırdığımızda, dolapları açtığımızda ne tür iskeletler üstümüze düşecek, bunu göreceğiz. Acaba bize gelecek nesillerin hakkını hukukunu koruyarak bir fon mu biriktirdiler, yoksa bize ödemek üzere borç mu bıraktılar, bunu yakından göreceğiz. Dedim gibi, fon uygulaması, kamu ekonomisinin gerçek büyüklüğünü saklar, gelir gider şeffaflığını önler, kamu kesimi genel dengesinin net olarak görünmesini perdeler, denetim dışına çıkılmasını motive eder. Bence bu yasa teklifinin en önemli özelliği de denetimin dışına çıkmaktır, motivasyonu budur.

Komisyon aşamasında kanun teklifini yapan arkadaşımıza sorduk: "Şu anda depremle ilgili olarak yapılan bağışlar var, hibeler var. Bu bağışlar, hibeler bu Fona ödenek yazılacak mı?" "Hayır." 2022 yılı Aralık ayında 2023 yılı bütçesi görüşülürken 994 milyar TL'lik bir vergi harcaması kalemiyle karşı karşıya geldik. Geçen hafta Genel Kurulda verilen bir teklifle, bu 994 milyar TL'lik vergi harcamasının yüzde 10'u depremde kullanılmak üzere mükelleflerin üzerine ilave vergi olarak salındı. Bunun toplam değeri 100 milyar TL, bu 100 milyar TL de bu Fonda görülecek mi? Cevap: "Hayır." Kanun teklifini sunan arkadaş ısrarla "Efendim, yurt dışından 5 milyar dolarlık bir hibe ve bağış beklentimiz var ama yabancılar devlete güvenmiyor, Bütçenin içerisinde görülmesini istemiyor, biz o nedenle bu Fonu kuruyoruz." dedi. Ben de o zaman kendisine dedim ki: Madem ki öyle, sadece yabancılardan gelecek olan ve beklentiniz olan 5 milyar dolarlık kısım için bir fon kuralım, bunun denetimini de yine yabancıların istediği şekilde özel denetim şirketlerine yaptıralım. Bu uygulamayla -nasıl 1980'li yıllardaki bu fon uygulaması bizi 2001 krizine götürdüysen- bugün aynı sorunların tohumunu ekiyor olacağız ve dolayısıyla da bunu bütçenin içerisine koyalım; bu, mümkün. Bütçede Maliye Bakanlığının bütçesi kısmında bir fasıl açarsın, bu fasıla bu afette ilgili olarak fonları ödenek yazarsın ve bunun harcanmasıyla ilgili olarak da bütçenin ekindeki E cetvelinde bir düzenleme, açıklama yaparsın; bu, mümkün. Fakat, maalesef, bunu yapmadılar. Evet, biz gerçekten 1980'li yıllarda bir fon furyası yaşadık ve bu, bizi krize götürdü.

Bakın, size bilgi vereyim: 1986 yılında fonların geliri 3,2 trilyon, 1987'de 5,3 trilyon, 1988'de 9,1 trilyon. Aynı yılların bütçedeki vergi geliri 5,9 trilyon, 9,07 trilyon, 14,58 trilyon. Fonun büyüklüğünün bütçedeki vergi gelirlerine oranı yüzde 54, yüzde 58, yüzde 62. 1988 yılında şunu yaşadık biz: Devletin, kamu kesiminin borçlanma gereği millî gelirin yüzde 13'üne, 14'üne geldiği bir yerde ve bütçe açıkları hızla artarken siz ve üstelik AKP, sürekli olarak ekonomiyle ilgili her toplantıda o dönemde, 2001 öncesinde bütçemizin yüzde 85'inin faize gittiğini vesaireyi söylüyordu. Evet, işte o yanlışlıkların sonucu bu. Dolayısıyla, millî gelirin yüzde 8'ine, bütçe gelirlerinin yüzde 60'ına varan bir fon denetim dışına çıkarılıyor ve buradan harcama yapılıyor. Yapılması gereken şey... Biz İYİ Parti olarak depremle ilgili... Çünkü vatandaş şu anda çadır kentte, konteyner kentte, yağmurda, karda, kışta, soğukta sıkıntı çekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – Bunların bir an önce kalıcı konutlara yerleştirilmesi lazım, bunun için de para lazım, harcama lazım ama bu harcamanın, bu finansmanın bütçe içinde kalarak, milletin bütçe hakkına saygı duyularak bunun içerisinde yapılması gerekir diyorum. Bu teknik olarak mümkün. Lütfen, lütfen, lütfen 1980'lerdeki yanlışları tekrar yapmayın, yapmayın, yapmayın. Bunun cezasını ilerideki nesiller... Çok uzun sürmez bunun cezası, bunun cezası üç beş yıl sonra karşımıza çıkar ve kanun maddesi yazılım itibarıyla son derece sorunlu. Dolayısıyla, burada biriken para... Üç yıl sonra, iki yıl sonra, bir yıl sonra, 11 ildeki sorun çözüldükten sonra bu Fonu kapatacak mısınız? Tekraren soruyorum, burada biriken para ne olacak? Eğer sonsuza kadar devam ederse burada biriken paralar kentsel dönüşüme izin vermiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Devamla) – ...önceden düzenleyici ve risk azaltıcı tedbire de izin vermiyor. O zaman ne yapacaksınız? Parayı harcamayabilmek için deprem olmasını mı bekleyeceğiz? Böyle bir mantıksızlık olmaz. O nedenle bu teklifin dilini tekrar gözden geçirelim ve bu teklifi de siz eğer geçirirseniz, bir müddet sonra bunun düzeltilmesi için tekrar buraya geleceksiniz ve bizden yetki isteyeceksiniz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Onlar gelmeyecekler ki zaten.

ERHAN USTA (Samsun) – Kökten değiştiririz Başkanım, merak etme sen, iki hafta kaldı.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun Sayın Kalaycı.

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 413 sıra

sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle sizleri ve aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

6 Şubat tarihinde, saat 04.17'de Kahramanmaraş Pazarcık ilçesi merkezli 7,7 büyüklüğünde, saat 13.24'te ise Elbistan merkezli 7,6 büyüklüğündeki 2 deprem yaygın bir kayba ve yıkıma yol açmıştır. Bu hazin tablo yediden yetmişe her vatandaşımızı, her insanımızı hüzne boğmuş, yüreklerle ateş düşürmüştür. Depremlerin ardı arkası kesilmemiş olup 20 Şubat 2023 tarihinde, Hatay'ın Defne ilçesi merkezli 6,4 büyüklüğündeki depremin yanında, Samandağ merkezli 5,8 büyüklüğündeki deprem ile Malatya'nın Yeşilyurt ilçesinde meydana eden 5,6 büyüklüğündeki deprem yine acılarımıza acı katmış, endişelerimizi artırmıştır. 11 ilimizde yaşayan 14 milyon vatandaşımızı doğrudan etkileyen, geniş bir çevrede hissedilen depremlerde 48.448 insanımız vefat ederken 115 bin insanımız da yaralı olarak kurtarılmıştır. Depremde hayatını kaybedenlere bir kez daha Allah'tan rahmet, yakınlarına ve milletimize başsağlığı diliyorum. Tedavi gören vatandaşlarımızın bir an evvel şifa bulmasını ve normal hayatlarına dönmelerini niyaz ediyorum.

Depremler nedeniyle büyük yıkım ve can kaybı yaşanan Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illeri genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilmiş, daha sonra Elâzığ ilimiz ve Sivas'a bağlı Gürün ilçemiz afet bölgesi kapsamına alınmıştır.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tüzel kişiliği haiz Afet Yeniden İmar Fonunun kurulmasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Fonun kurulmasında, başta uluslararası kuruluşlar tarafından olmak üzere, afet bölgesinde kullanılmak üzere verilecek bağış, yardım, hibe ve uygun kredilerin bir hesapta toplanarak doğrudan afet bölgesinin yeniden imarı için harcanmasını sağlamak amaçlanmaktadır.

Afet Yeniden İmar Fonu, Hazine ve Maliye Bakanı başkanlığında, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, İçişleri Bakanı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Strateji ve Bütçe Başkanından oluşan Yönetim Kurulu tarafından yönetilecektir. Gerekli altyapı ve üstyapı çalışmalarının koordinasyon içerisinde, hızlı ve etkili bir biçimde yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

Fonun kaynakları; yurt içi ve yurt dışı kaynaklı her nevi nakdi bağış, yardım, hibe ve krediler, bütçeye bu amaçla konulacak ödenek, Fon tarafından yurt içi ve yurt dışı sermaye ve para piyasalarından sağlanan finansman ve kaynaklar ile diğer gelirlerden oluşmaktadır. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti adına sağlanan ve sağlanacak dış finansmanın Afet Yeniden İmar Fonuna ve genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışında kalan kamu kurum ve kuruluşlarına karşılıksız olarak tahsis edilebilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanına yetki verilmektedir.

Fondan, kanunun amacına uygun olarak Fon Yönetim Kurulu tarafından karar verilen projeler için, harcama programı kapsamında ve gerçekleştirmelere bağlı olarak ödenmek üzere, Fon Yönetim Kurulu onayıyla ilgili kurum ve kuruluşlara kaynak aktarılması öngörülmektedir. Fondan aktarılabilecek tutarlar, bütçe ve yatırım programıyla doğrudan ilişkilendirilmektedir. Kamu idarelerinin bu kapsamda yaptıkları harcamalar karşılığında Fondan aktarılan tutarlar genel bütçeye ya da genel bütçe kapsamında olmayan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçesine gelir kaydedilecektir. İlgili mevzuatı gereğince yatırım programıyla ilişkilendirilmesi gereken giderler için de yatırım programı ilişkisi kurulduktan sonra kaydedilen tutarlar karşılığını ilgili idare bütçelerinde açılacak tertiplere ödenek kaydedilmesi konusunda yetki verilmektedir. Dolayısıyla, genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda, Fon Yönetim Kurulu tarafından karar verilen projeler kapsamında imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan harcamalar ve bu harcamalar için Fondan aktarılabilecek kaynaklar, ilgili idarelerin bütçelerinde harcama ve gelir olarak yer alacaktır.

Hâliyle, bütçeyle ilişkilendirilen bu harcamalar ve gelirler, Anayasa'nın 160'ıncı maddesi uyarınca kamu idarelerinin bütün gelir ve giderlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetleyen ve kesin hükme bağlayan Sayıştayın denetimine tabi olmaktadır. Ayrıca, Fon doğrudan Sayıştayın denetim kapsamına girmektedir. Keza, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Denetim alanı" başlıklı 4'üncü maddesinin (ç) bendinde "Kamu idareleri bütçelerinde yer alıp almadığına bakılmaksızın özel hesaplar dahil tüm kamu hesapları, fonları, kaynakları ve faaliyetlerini denetler." hükmü bulunmaktadır.

Teklifte, Fonun bağımsız denetim standartlarına uygun olarak denetlenmesi de öngörülmektedir. Bağımsız denetim, finansal tablo ve diğer finans bilgilerin finansal raporlama standartlarına uygunluğu ve doğruluğu hususunda makul güvence sağlayacak yeterli ve uygun bağımsız denetim kanıtlarının elde edilmesi amacıyla, denetim standartlarında öngörülen gerekli bağımsız denetim tekniklerinin uygulanarak defter, kayıt ve belgeler üzerinden denetlenmesi ve değerlendirilerek rapora bağlanmasını ifade etmektedir. Dolayısıyla, bağımsız denetim kimileri tarafından ifade edildiği gibi şekli bir denetim değildir. Bağımsız denetim, finansal durumun ve faaliyet sonuçlarının tüm yönleriyle gerçeğe uygun ve doğru biçimde gösterilip gösterilmediği konusunda rapor düzenlemektedir.

Teklifte, ayrıca, Fonun kaynakları ve aktarımlarına ilişkin mali verilerin en geç üçer aylık dönemler itibarıyla kamuoyuyla paylaşılması düzenlenmektedir. Böylelikle, Fonun hesapları kamuoyunun denetimine de açık, saydam bir nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla Fonun kaynakları ve Fondan yapılan aktarımlar konusunda her bakımdan açıklık, doğruluk, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu ilkeleri gözetilmektedir. Nitekim, kamuoyu denetimi var, bağımsız denetim var, Sayıştay denetimi var, TBMM denetimi var...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yetmez, Afet Fonunun denetimini CHP'ye verelim(!)

MUSTAFA KALAYCI (Devamla) – ...bütçe hakkının ihlali söz konusu değildir. Fon kurumlar vergisinden muaf olup iktisadi işletme oluşmuş sayılmamaktadır. Fonun kazanç ve iratları gelir ve kurumlar vergisi kesintilerinden de muaf tutulmaktadır. Fonun faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler damga vergisi ve harçlardan, banka ve sigorta muameleleri vergisinden, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu kesintisinden, bağış ve yardımlar bakımından da veraset ve intikal vergisinden müstesnadır. Fona yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamı, gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde beyanname üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilecektir.

Değerli milletvekilleri, zorlu bir dönemden geçtiğimiz herkesin malumdur. Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremler şiddeti ve etkisi açısından bakıldığında dünyanın en büyük doğal afetlerinden biri olmuştur. Tüm dünyanın kabul ettiği bu durum, yaşanan afette mücadelenin zorluklarını da ortaya koymaktadır. Depremi ilk anından itibaren devletimiz tüm gücüyle bölgeye intikal etmiş, kanayan yaraların sarılması, çökmüş binaların altında kalan kardeşlerimizin kurtarılması amacıyla geceli gündüzlü bir mücadele başlatılmış, kısa süre içerisinde de etkili sonuçlar alınmıştır. Resmî ve sivil tüm arama kurtarma ekiplerimiz, madencilerimiz, itfaiyecilerimiz, iş makinesi operatörlerimiz, askerlerimiz, polislerimiz, bekçilerimiz, sağlık çalışanlarımız, gönüllülerimiz ve dünyanın dört bir yanından gelen ekipler muazzam bir çalışma yapmış, dondurucu soğuğa, uykusuzluğa ve daha pek çok zorluğa rağmen canla başta olağanüstü bir gayret göstermişlerdir. Kamu görevlilerimiz ve gönüllülerle birlikte yarım milyon insanımız depremde kardeşlerimizin yardımına koşmuştur.

Asrın felaketi karşısında Türkiye tek nefes olmuştur. Türk milleti tek ses, tek bilek hâline gelmiştir. Millî yürekler toplu vurmuş ve kenetlenmiştir. Türk milletinin yardım olup bölgeye yağması millî birlik ve bütünlüğümüzün, insani ve vicdani değerlerimizin büyüklüğünün açık göstergesidir. Bu durum devlet-millet dayanışmasının da gıpta edilecek bir örneği olmuştur. Acılarımız çok büyük olsa da bu acıları iyileştirecek millî ve manevi dayanışma göz kamaştıran gönül seferberliği eşliğinde kuvveden fiile geçmiştir. Acımız ve kaybımız ne kadar fazla olursa olsun maşerî ve manevî vicdan Allah'a şükür ayaktadır. Devletimiz her şeye hâkimdir, yalanlar ve iftiralar ise beyhudedir. Devlet milletle bir ve beraber olmuş, felaketin derin izleri silinmeye, mağduriyetlerin geniş etkisi giderilmeye hızlı bir şekilde başlanılmış, çok ciddi mesafeler alınmıştır. Yeni Türkiye, yeni yüzyıl, yeni hayat sacayağında umutlar dirilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti devleti tüm unsurlarıyla görevinin başındadır, mağdur vatandaşlarımızın sonuna kadar da yanındadır. Hiç kimse yalnız, kimsesiz ve sahipsiz değildir, devletimiz bütün kurumlarıyla yaraları sarmaktadır. Depremzede vatandaşlarımıza gerekli ayni ve nakdî yardımlar sağlanmaktadır. Temel insani ihtiyaçların karşılanması hususunda olağanüstü bir gayret ve sürat görülmektedir. Depremzedelerin barınma, beslenme ve benzeri her ihtiyacını giderecek bir süreklilik sağlanmıştır. 3 milyon 320 bin insanımız deprem bölgesinden tahliye edilmiştir, 800 bin insanımız şehirlerden köylere taşınmıştır. Deprem bölgesinde mukim yaklaşık 1,5 milyon insanımız çadırlarda, 85 bin insanımız konteynerlerde, 125 bine yakın insanımız da kamu tesislerinde hayatlarını sürdürmektedir. Yurtlarda, otellerde ve misafirhanelerde ise 300 bine yakın insanımıza barınma imkânı sunulmuştur. Yapılan açıklamalara göre, iki aya kadar 115.585 konteynerin kurulumu yapılacak ve 500 bine yakın depremzede vatandaşımızın daha iyi şartlarda yaşamasına ortam açılacaktır. Deprem bölgesinde iş makineleri geceli gündüzlü faal hâledir. Hasarlı binalar yenilerinin yapılması amacıyla yıkılmaktadır. Depremlerden etkilenen 11 ilde 5 milyon 4 bin bağımsız bölümden oluşan 1 milyon 706 bin binanın incelendiği, 821.302 bağımsız bölümden oluşan 279 bin binanın acil yıkılacak, ağır hasarlı, yıkık veya orta hasarlı olduğunun tespit edildiği açıklanmıştır. Kalıcı konutların inşasına da her gün yeni temeller atılarak devam edilmektedir. 27.253 konutun ihaleleri yapıp sözleşmeleri imzalanarak fiilen şantiyelerde yapım sürecine başlanmıştır. İlk etapta bir yıl içinde 244 bin konut ve 75 bin köy evinden oluşan 319 bin hanenin tamamlanarak hemen hak sahiplerine teslim edilmesi amaçlanmaktadır. Esas hedef ise toplamda 800 binden fazla konutu barındıran yıkık, yıkılacak, ağır hasarlı, orta hasarlı 279 bin binayı ortadan kaldırarak depremde zarar gören şehirlerimizi âdeta sıfırdan kurmaktır. İnşa ve ihya faaliyetleri kadim şehircilik geleneklerimizi yaşatan, tarihî ve kültürel değerlerimizi koruyan bir anlayışla yürütülmektedir. Yerleşim yerlerinin ovalardan dağlara doğru kaydırılması öngörülmektedir. Yeni yapılacak konutların güvenli şehir üçgeni çerçevesinde, zemin artı 3 veya 4 katı geçmeyeceği açıklanmıştır. Bu durum, isabetli ve kayda değer bir gelişmedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye birinci derece deprem kuşağında olup çok sayıda diri fay hattının üzerindedir. Coğrafyamızın değişmez, değiştirilemez gerçeği budur. Önemli olan, depreme karşı dayanıklı binaların yapılması, depremle mücadele şuurunun topyekûn kazanılmasıdır. Depremle yaşamasını öğrenmek, buna müzahir bir hayat ve gelecek planlaması yapmak artık ihmal edemeyeceğimiz bir mecburiyettir. Sayın Cumhurbaşkanımızın himayesinde düzenlenen, jeoloji, sismoloji, şehircilik, inşaat, mimarlık ve sosyoloji gibi alanlarda uzman ve bilim insanlarının da katıldığı Ulusal Risk Kalkanı Toplantısı bize göre çok hayırlı bir adım, gelecek için umut verici bir atılımdır. Her neviden risk ve tehditlere kalkan olacak muazzam ve mutlak bir iradenin devlet politikası hâline gelmesi, son yüz yıllık tarihimizde ilk kez ortaya çıkan stratejik mahiyetli bir karardır.

Deprem başta olmak üzere sel, yangın, heyelan, kuraklık, salgın hastalıklar, terör, sığınmacı sorunu ve ekonomik krizler gibi ülkemizin karşı karşıya olduğu yakın tehlikelerin bütüncül bir anlayışla "afet" kavramı altında toplanacak olması çok doğru bir karardır ve desteğimiz tamdır.

Kurulların ve kurumların ilgili bakanlıklarla eş güdüm hâlinde çalışması muhtemel felaketlere karşı direnci ve iş birliğini doğal olarak güçlendirecektir. Afete maruz kalmadan önce hukuki, fiziki ve beşerî tüm alanlarda önlemler alınarak doğal afetlerin zararlarının en aza indirilebilmesi mümkündür. Öncelikle yerleşimlerin afete duyarlı olması şarttır. Türkiye'nin tamamını kapsayacak bir çalışmayla fay hatları, dere yatakları, kıyı şeritleri, tarım alanları ve doğal yapılar gibi imara uygun olmayan alanlar tespit edilerek yerleşime kapatılmalı, üst ölçekli planların tamamlanması suretiyle yer seçiminde yaşanan karmaşanın giderilerek düzenli kentleşmenin altyapısı oluşturulmalıdır. İller bazında hazırlanacak deprem master planlarının süratle icrası, kentsel dönüşüm çalışmalarının kararlılıkla ve hızla devamı, çürük binalara zamanında müdahalelerin yapılması, yapı denetimlerinin eksiksiz ifası sağlanmalıdır. Deprem riskine ve yapılacak zemin etütlerine göre şehirleşmenin, bu alandaki dönüşüm çabalarının önemi tartışma götürmez bir ihtiyaçtır. Her şeyden evvel deprem gerçeğini kabul ederek buna karşı her anlamda kalıcı ve köklü tedbirler geliştirmek, dayanıklı binalar inşa etmek bundan sonra vazgeçilmeyecek bir hedefimizdir. Önce tedbir alıp sonra tevekkül içinde hayatımıza devam etmeliyiz. İstanbul için dillendirilen felaket senaryolarının bütün ihtimallerini değerlendirip muhtemel depremlere hazır olmalıyız, güç birliği yaparak başa çıkmalıyız.

Kaybedecek zamanımız yok, Cumhur İttifakı olarak biz bu ağır yükü her şart altında kaldırıyoruz, bedeli ne olursa olsun Türkiye'mize sahip çıkarız. Bunu yapmak için inanç lazımdır, bunu yapmak için fedakârca çalışmak şarttır; hatta bunu yapmak için emin, ehil, iş bilen, iş yapan, güvenilir, tecrübeli, badireleri aşma konusunda kabiliyet ve cesaret sahibi bir iradenin varlığı ve yönetim yetkisini haiz bulunması beka düzeyinde bir zorunluluktur. Bu nedenle, yaparsa Cumhur İttifakı yapacaktır ve de başaracaktır.

Kahramanmaraş merkezli depremlerin ağır hasarı bütünüyle kaldırılıp mağdur insanlarımıza güvenli hayat şartları sunulacaktır. Depremden zarar görmüş her yer eskisinden de güzel ve yaşanabilir hâle getirilecektir. Bu kanun teklifiyle de kurulmakta olan Afet Yeniden İmar Fonu, deprem nedeniyle büyük yıkıma uğrayan afet bölgesindeki yerleşim yerlerinin ayağa kaldırılması, altyapısıyla yeniden imarı çalışmalarına önemli katkı sunacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak "kabul" oyu vereceğimiz bu kanun teklifinin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diliyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.32

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), Rümeysa KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum. 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Rıdvan Turan.

Buyurun Sayın Turan.

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi selamlıyorum.

Öncelikle bugün 14 Mart ve bütün meslektaşlarımızın Tıp Bayramı'nı kutlayarak sözlerime başlamak istiyorum. Çünkü her kritik dönemde hekimler gerçekten son derece önemli mücadelelerin içerisinde oldular. En son gördüğümüz ve izlediğimiz, tanık olduğumuz, kurtarma çalışmalarında bulunduğumuz depremde de hekimler yine her zaman olduğu gibi en öndeydiler. "Hekimlik" deyince tabii ki öncelikle koruyucu hekimlik akla geliyor. Yani hastalık ortaya çıkmadan, hastalığı ortadan kaldırma temeline bağlı hekimlik anlayışı bu. Buradan -tabii hekimlikle devam etmeyeceğim- kastım deprem. Yani koruyucu hekimlik nasıl ki hastalık ortaya çıkmadan, insan hasta olmadan onu korumayı temel alıyorsa aslında depreme yönelik yaklaşımın da temelinde hiç kuşku yok ki koruyucu hekimlik anlayışına benzer bir riski azaltıcı tedbirler bütünü olmak zorunda. Eğer böyle olursa ne olur? Daha sağlıklı binalar olur, daha bilimsel temellere dayalı bir kentleşme politikası olur, daha iyi sosyal donatılar olur, daha sağlıklı kentler olur ve sonuçta da insanlar depremler sebebiyle hayatını kaybetmez.

Ne yazık ki gördüğümüz ve tanık olduğumuz şey bizi son derece üzüyor, o üzüldüğümüz şey de Türkiye'de koruyucu hekimlik gibi deprem riskini azaltacak bir tedbirin alınmamış olması, ne bu Hükümet zamanında alındı ne bundan öncekiler zamanında alındı. Böyle bir perspektif olmadığından dolayı da ne yazık ki cenazeler hâlâ enkaz altında, aileler büyük bir açmaz içinde, aciz içinde ve bu kısır döngü sürekli sürekli tekrarlanıyor. Dolayısıyla, temelde bizim ihtiyacımız olan şey, deprem olmadan önce olası bir depremin tedbirlerini almak olmalı. Niye söylüyorum bunu? Çünkü Türkiye nüfusunun aşağı yukarı yüzde 98'i deprem bölgelerinde yaşıyor. Demek ki tedbir almak bu işin olmazsa olmazı ve bu tedbirlerin alınması için periyodik olarak da birtakım şeyler yapılıyor aslına bakılırsa. Mesela ne oldu? Geçtiğimiz dönemde bir Deprem Araştırma Komisyonu kuruldu ve bu Deprem Araştırma Komisyonu nelerin yapılması gerektiğiyle ilgili tuğla gibi bir yayına imza attı. Değerli arkadaşlar, kimse aklımızla dalga geçmesin diyeceğim ama dalga geçecek kimse de yok yani iktidar sıraları bomboş. Yani bu Komisyon toplantılarını yaptıktan sonra buna ilişkin tedbirler alınmıyorsa bunların ne anlamı var? Ha, şimdi bir komisyon daha kuruldu, yarın da toplantısı var bu Komisyonun. Bu Komisyon yine oturacak, diyecek ki: "Deprem şöyle önemli, böyle önemli; şunu yapalım, bunu yapalım." Peki, ne olacak sonuçta? Hiçbir şey olmayacak, hiçbir şey olmayacak çünkü aslında depreme yönelik tedbir almak bu iktidarı ayakta tutan sermaye birikim rejimiyle çelişkili. Yani siz depreme yönelik olarak Komisyondaki kararları hayata geçirecekseniz böyle 5'li çete gibi inşaat rantı üzerinden hayatını sürdüren asalak takımıyla aranıza mesafe koyacaksınız. Küçük büyük müteahhit sürüleriyle ilişkinizi keseceksiniz. Kendi siyasetinizin finansmanını onların yaptığı sağlıksız yapılarda, yollarda, köprülerde, şurada burada aramayacaksınız. O sebeple hani, mutlaka bilirsiniz: "Bir işin yapılmamasını istiyorsan komisyona havale et." diye bir laf vardır. İşte, ne yazık ki Meclisin yaptığı da o. Bu komisyonlardan herhangi bir şey çıkmıyor. Hatta ne oluyor biliyor musunuz? Bir şey çıkmıyor da bakın, geçen Komisyonda 268 tedbir konuşuldu, bir rapor yayınlandı ve biz, 13 bakanlığa yönelik olarak bu rapora ilişkin sorular sorduk ve böyle 40 maddelik bir kanun teklifi kaleme aldık. Bu bakanlıkların neredeyse hiçbir tanesinden sorduğumuz sorulara cevap gelmedi ama mesele daha derin, daha vahim. O ne biliyor musunuz? Şimdi, bu raporda Maraş, Hatay, Adıyaman, Malatya gibi depremden çok etkilenen illere ilişkin de bazı veriler vardı. Örneğin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Komisyona bir rapor sundu. Çevre ve Şehircilik Bakanlığına denildi ki: "Ya, kardeşim, siz ne yapıyorsunuz? Olası bir depreme karşı tedbiriniz var mı, ne yaptınız, ne ettiniz?" Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tabii bütün tedbirleri almış, diyor ki: "Adıyaman için yüzde 94,95, Hatay için yüzde 84,32 -küsurlarını okumayayım hadi- Maraş için yüzde 93 oranında riskli yapıları yıktık." Yani demiş oluyor ki: "Biz depreme karşı tedbir aldık." Yüzde 85-95 oranında bu yapılara ilişkin tedbirini aldığını hiç utanmadan, sıkılmadan koskoca Bakanlık, Komisyona bilgi diye geldi, sundu. Hep diyorum ya sizin adınıza utanmaktan gerçekten yıldı, gerçekten bıktık, bu kadar utanmazlık yani inanılır gibi değil.

Şimdi, bu Bakanlık bu kurulan Fonnda da Fonun Yönetim Kurulunda. O Bakan ve o Bakanlık, 5 Bakanlıkla birlikte, 5 Bakanla birlikte Fonun Yönetim Kurulunda. Bu kafaya sahip olan bir anlayış deprem fonunu sevk ve idare edecek, "Hangi işlere ne türden yatırımlar yapalım? Bu parayı nereye harcayalım? Yol mu yapalım, bina mı yapalım? Hangi müteahhide finansman desteği sağlayalım?"ı kararlaştıracak. Bu ne demek biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Bu, bu iktidar eliyle insanlar öldürülmeye devam edecek demek.

Yine buna ilişkin mesela "Malatya ilinde -ya, inanmak gerçekten zor- afete maruz kalacak ve risk oluşturabilecek herhangi bir yerleşim yeri bulunmuyor." diyor. Utanmazlığa bakar mısın? Bakanlık diyor bunu. Malatya'da böyle bir yer yokmuş. Malatya yerle bir oldu, insanlar hâlâ canı başı derinde yani buradan ortaya çıkan sonuç şu: Bu zamana kadar başımıza bu çorabı örenler, bu zamana kadar bu kadar insanın ölümünde söz sahibi, pay sahibi olanlar, bu kadar insanın kanı elinde olanlar şimdi çıkmışlar, diyorlar ki: "Biz bu bakanlıklarla bir komisyon kuracağız, bu komisyon deprem fonunu sevk ve idare edecek, bu deprem fonu da bu meselelere yönelik olarak tedbirler alacak."

Arkadaşlar, açık konuşmak gerekir, asrın felaketi falan değil, hep söylediğimiz gibi, bu, asrın cinayetidir. Bu felaketin temelinde esas olarak Recep Tayyip Erdoğan vardır ve onun kurduğu iktisadi rejim vardır; inşaatı dayalı sermaye birikim rejimi vardır, neoliberal politikaların olanca vahşiliğiyle uygulanması vardır, liyakatsizlik vardır, kurumların ikinin boşaltılması vardır ve günün sonunda döndük geldik, bize bu sorunları ortaya çıkaran temel meseleler hiç yokmuş gibi kerameti kendinden menkul, bütüne şamil olmayan, yalnızca oradaki meseleyle ilgilenen, koruyucu tedbirler nasıl alınır, ne türden planlamalar yapılır, kentleşme, bilimsel temellerde kentleşme nedir bunları içermeyen böyle bir lambadan cin çıkardılar, bunun da sorunları çözeceğini varsayıyorlar. Bir defa, sizin bütün süreç boyunca, depremin olduğu ilk günden bu zamana kadar yaptığınız şeyler neyse bunların tam tersini yapmak gerekir bir deprem politikasını oluşturmak için. Yani insanlara "Be adi, be şerefsiz, be ahlaksız!" diye hitap eden bir Cumhurbaşkanının olduğu yerde ne yazık ki bu kafa değişmeden depreme yönelik önlemler almak, tedbirler uygulamak mümkün falan değildir.

Ya, şunların hepsi bir tesadüf müdür? En büyük orman yangınları sizin zamanınızda, değil mi? En büyük deprem katliamları sizin zamanınızda. Hep bunlar kader, hep bunlar kader. En büyük madenci katliamları hep sizin zamanınızda. Niye? "E, kader." Kader falan değil; bu, sizin iktidarınızın ve sürdürdüğünüz ranta dayalı politikalarınızın temel sonucu. O sebeple biz diyoruz ki: Bu insanların her birinin kanı sizin ellerinizdedir ve bu akıl değişmeden, bu yaklaşım değişmeden depreme yönelik olarak tedbir almak mümkün değildir. Kardeşim, bu kader hep bize mi ya? Japonlara niye bu kader olmuyor? Amerikalılar, fay hattının tam da yakınlarında kentleşme politikaları uygulayanlar niye bu kaderden müstefit olmuyorlar da hep bu kader dönüyor dolaşıyor bizi vuruyor? Kader kader değil, palavra. Hırsızlıklarını ve üçkağıtılıklarını kader maskesinin arkasında sergilemek suretiyle insanların öfke potansiyelini, insanların reddetme duygusunu ehlileştirme çalışıyorlar. Daha insanlar yani cenazeler çıkarılmamış ve çok kötü tanıklıklarımız var, artık cenazelerin vücut bütünlüğüne bakılmaksızın enkaz kaldırılıyor karga tulumla parçalara bölünerek -ki ben de tanık oldum buna, bizzat gözlerimle gördüm- artık böyle bir hâle gelmiş durumda. Hâl bu düzeydeyken iktidar yine inşaat naraları atıyor. E, bu inşaatlar nasıl finanse olacak? Bir fona ihtiyaç var. Bu fona nereden paralar gelecek? Yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan gelecek. Peki, bu fondaki biriken parayı kimler sevk ve idare edecek? Başımıza 5'li çeteyi açan, 5'li çete belasını açan ne kadar bakanlık varsa onların hepsi bu parayı sevk ve idare edecekler. Bir defa merkezîyetçi her şeyden önce. Şimdi, Japonya'da 2014 yılında deprem bakanlığı kurulmuştu çünkü onlar şunu çok iyi görüyorlar: Depremle mücadele etmenin yöntemi merkezden direktifler yağdırmak falan değildir; depremle mücadele etmenin yöntemi, halkın da depremle mücadele sürecine aktif bir özne olarak katılmasından geçer. Bu sebeple bizler hep döne döne diyoruz ki: Bu işleri

merkezleştirir, bakanların eline verirsiniz, 5 bakan bu işle iştigal ederse, halk, oradaki demokratik kitle örgütleri, meslek odaları bu işin içerisine girmezse kardeşim, burada toplanan paranın tek bir anlamı olur, o da nedir biliyor musunuz? O toplanan parayla 5'li çetenin ve onun uzantılarının finansmanı sağlanır. Yani daha inşaat yapılacak durum söz konusu değilken inşaatçılığa başlamanın -ben size soruyorum- bize düşündürmesi gereken başka ne var? Hiçbir şey yok çünkü bilimsel ölçütler, normlar diyor ki: Bu depremin üzerinden belli bir süre geçmeden inşaatçılığa başlayamazsınız, başlarsanız yeni felaketlerin kapısını aralarsınız. Bu hem böyle olduğu için hem de bakın, Türkiye ekonomisi o bölgede o kadar konut yapacak güce sahip değildir, bir yıl içerisinde bu konutlar yapılmayacak hem o sebeple doğru söylemiyor, bir yıl dolmadan inşaatçılığa başladığı için, insanlar enkaz altında olduğu hâlde inşaatçılığa başladığı için yanlış yapıyor hem de insanlara "Bir yılda sizin konutlarınızı yapacağız, evlerinize gireceksiniz." yalanını söylediği için iktidar halkı dolandırıyor ve kandırıyor; bunun böyle olmayacağını hepimiz biliyoruz. Şimdi gelinmiş, böyle bir fonun yönetimi de böyle bir 5'liye verilmiş, bir de başkanlık var, orada zannediliyor ki gelen kaynaklarla böyle sağlıklı, insanların rahatça barınabileceği işler yapılacak. Bir defa bu Fondaki paranın nasıl denetleneceği konusu bile net değil. Hep Sayıştay denetiminden bahsediliyor, sormak gerekir: Ya, Sayıştay denetliyorsa -değil mi- diğer denetim kuruluşlarına, bağımsız denetime, dışarıdan denetime ne gerek var? Yani eğer bu, uluslararası alandan finans desteği sağlayacak kurumların bir dayatmasıysa, bu teklifin sahipleri çıkıp demelidir ki: "Bu böyledir." Meclis bunu böyle konuşmalıdır. Yok, eğer bu böyle değilse, bağımsız denetçiliğin maliyetini göz önünde bulundurmak gerekir, bunlar ciddi maliyetler. Böyle olunca da ekstra bir kalem daha ortaya çıkmış durumda.

Biz, bir şeyi Komisyonunda konuştuğuk arkadaşlar, bir şeyi konuştuğuk, buraya "indir kaldır"la geldi o şey ve fakat biz henüz bu depremin -devlet tarafından- kaç paraya mal olduğuna ilişkin bir fikre sahip değiliz. Normalde şöyle olması gerekmez mi: "Ya, bizim tahminimiz bu kadar milyar liraya, dolara -neyse- mal olacaktır bu deprem. O sebeple biz şöyle bir fon öneriyoruz." Doğru değil midir bu yaklaşım? Bilmiyoruz, onlar da bilmiyorlar; afaki, tamamen rant çarklarının dönmesi temeli üzerine kurulmuş bir dolambaç, öyle, kendi kendine dönüyor. En az 100 milyar dolar olarak biz düşünüyoruz bunu ve bütçeye 700 milyar liradan daha fazla bir ek kaynağın eklenmesini gerektirecek olağanüstü bir yıkımla ne yazık ki karşı karşıyayız. Şimdi, biz bu 5'li Bakanlığa güvenmemekte haksız mıyız? Vallaha, AFAD, İçişleri Bakanlığını bağlı ve AFAD'ın nasıl bir fonksiyon gördüğünü hepimiz gördük. Geçen gün, komisyondan geçen teklifle, iki yıl tarlasını ekleyenlerin tarlasına el koymaya niyetlenmiş bir Tarım Bakanlığı söz konusu. Ulaştırma Bakanlığı, Çevre Bakanlığı; bunlar zaten 5'li çetenin memleketteki taşeronu gibi çalıştılar. O yüzden, güvenmiyoruz, açık söyleyelim, güvenmiyoruz; bu zihniyete güvenmiyoruz, bu yaklaşıma, bu perspektife güvenmiyoruz.

Fonlarla yapılması gereken şey çok açıktır. Süreğen ve sistematik niteliğe sahip olmayan, denetlemesi son derece güç olan ve pek çok olumsuz örnekle tarihimize mal olan fon işini bir kenara bırakmak gerekir. Bu konuda atılması gereken ivedi adımlar, mutlaka ve mutlaka bu konuda bir afet ve kentsel dönüşüm bakanlığının ve bir afet ve kentsel dönüşüm bankasının kurulmasını zorunlu kılıyor. Artık, böyle günlük tedbirlerle bu meselenin içinden çıkmak mümkün değil. Arkadaşlar, bir Marmara depremi Türkiye'nin mali iflası anlamına gelir, Türkiye çöker böyle bir durumda. Buna ilişkin niye tedbir alınmıyor? Buna ilişkin alınacak tedbir ancak dönemsel fonlarla değil, kurumsal yapılarla mümkün olabilir, bunun için bakanlık gerekir. O bakanlığın işi gücü bu olacak, bilim insanlarıyla çalışacak; inşaatlar nasıl yapılır, fayda hareketlenmeler var mıdır? Bunlar yedi gün yirmi dört saat böyle çalışacaklar. Yapacakları işin finansmanı da bankaya -yani deprem, afet ve kentsel dönüşüm; bakın, hem afetler için hem de kentsel dönüşüm için geçerli bu- oraya aktarılacak, kaynaklar orada. Kaynaklar nereden gelecek? Vallahi, bu zamana kadar bizi soyanlar var ya, inşaat rantından dünyanın en zenginleri olanlar var ya, işte, onlara servet vergileri salarak, rant vergileri salarak bu kaynakları elde edeceğiz. Lüzumsuz yere topa tüfeğe yatırım yapmayarak bu kaynakları derleyeceğiz. Sarayın günlük milyonlarca lırayı aşan harcamalarına "Artık yeter, dur!" diyerek bu kaynakları derleyeceğiz ve bu kaynaklar bir banka vasıtasıyla bu alana kanallanıp edilecek. Yetmez, bu bankanın -az önce eleştirdim ya- demokratik bir muhtevası olması için katılımcı bir perspektife sahip olması lazım yani bu bankanın ortakları içerisinde kooperatifler olmalı, demokratik kurumlar olmalı, yerel yönetimler olmalı. Bu neyi sağlayacak, biliyor musunuz? insanların depremden korunmayı kendi meselesi, bire bir kendi sorunu olarak görmesi ve bunun için adım atmasını sağlayacak yoksa öyle fonlarla, şunlarla bunlarla olacak işler değil. Mesele -tehlikeyi- kamusal bilinci yükseltmektir. Bunun için ilk mektepte dahi dersler konulmalıdır; deprem nedir, nasıl korunulur? Öyle Bakanlığın, İçişlerinin yaptığı gibi "çök, otur, kapan"la falan olacak işler değil arkadaşlar bunlar. Daha büyük depremler ne yazık ki kapımızda.

Çok utanç duyduğumuz şeyler var. Şimdi bunları konuşuyoruz da hiç kimsenin sesi çıkmıyor oysa şu anda 8'inci imar affı geçmiş olacaktı değil mi? Bunun üzerinden Cumhur İttifakı oy devşirecek ve seçime bu kendinden emin durumla gidecekti. Sahi imar affı nedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – İmar affı, vatandaşın depremde yıkılacak evini devlet görmesin diye devletin vatandaştan aldığı rüşvettir, utanç verici bir şeydir yani ama 7 tanesi uygulandı, 8'incisi de ne yazık ki yoldaydı.

Bu fasit dairenin mutlak suretle bir yerinden kırılması gerekiyor. Merkeziyetçiliğin yerine herkesin kendini içinde göreceği, herkesin demokratik bir biçimde katılacağı mekanizmaların kurulması; kamu bilincinde depremin yer tutmasının sağlanması gerekiyor ama bu olmadığı koşullarda işte, o zaman bir jeolojik olay devasa bir katliama sebep oluyor. O sebeple, biz diyoruz ki hâlâ, hâlâ önlem alınabilir, hâlâ geç kalmış değiliz bazı konularda. Bir an evvel bu konuda fonlarla uğraşmak yerine daha temelli tedbirlere yönelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu.

Buyurun Sayın Bekaroğlu.

CHP GRUBU ADINA MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sesimden dolayı kusura bakmayın, biraz farenjit var.

Şimdi, bu görüştüğümüz 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'yle, Afet Yeniden İmar Fonunun kurulmasıyla ilgili kanun teklifiyle -isminden anlaşılacağı gibi- bir fon kuruluyor yani afette ilgili yapılacak işlemlerde kullanılmak üzere bir fon oluşturuluyor ve bu Fonun paraları nereden gelecek, nasıl gelecek, nasıl kullanılacak, nasıl denetlenecek bunlar kayda alınıyor bu kanun teklifiyle.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, tabii, burada kaynaklar, yardımlar var, bütçeden ayrılacak paralar var, alınacak krediler var. İşte, bu krediler farklı krediler olacak yani mesela, kısıtlamalardan muaf olacak. Biliyorsunuz, devletin borçlanması bütçe kanunuyla tespit ediliyor, onun dışında yüzde 5, yüzde 5 bakan ve Cumhurbaşkanı artırabiliyor, onun dışında borçlanamıyor. Bu borçlanmalar bunun dışında tutuluyor.

İlk bakışta, evet, depremle ilgili çok seri bir şekilde para kullanılması gerekiyor, bulunması gerekiyor ve bunların da seri bir şekilde harcanabilmesi gerekiyor. "O nedenle bunu kolaylaştırmak için böyle bir fon yapmışlar." diyoruz. Tabii, bu şekilde baksanız bile bu Fonun birtakım eksiklikleri var. Mesela, denetlemeyle ilgili çok enteresan bir şey var değerli arkadaşlarım. "Sayıştay denetler." diyor ama bir de "Bağımsız denetim kuruluşları da denetler." diyor. Nereden geldi bu arkadaş da? Bu, sizin aslında yirmi senelik resminizi de çekiyor. Sayıştay bir denetim kuruluşu yani uluslararası kabul gören bir denetim kuruluşu

olmaktan çıkmış; devlet harcamaları denetleniyor ama kimse güvenmiyor, onun için bağımsız denetçiler gerekiyor. Bağımsız denetçilerin raporu olmazsa bu krediler gelmez diye düşünüyorsunuz ve kendi kendinizi inkâr ediyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, bu fon işi Türkiye'de yeni bir iş değil. Aslında böyle bir fona ihtiyaç yok. Türkiye'de mevcut olan, mesela 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla; yine, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'la bu paraları toplayabilir ve seri şekilde harcayabilirsiniz, bütçenin içinde bunlar çok rahat bir şekilde yapılabilir. O nedenle, bu yapılabilirken böyle bir fon kurulmasına elbette muhalefet kuşkuyla bakıyor ve "Anayasa'ya aykırıdır." diyor.

Değerli arkadaşlarım, aslında fonlarla ilgili hikâye, Türkiye'nin hikâyesi yeni bir hikâye değil. Geçmişte bir dönem 60-70 tane fon vardı, bunlar gerçekten mali disiplini bozduğu için; devletin gelir ve giderini göremez, denetleyemez hâle geldiğimizden dolayı daha önce 2-3 defa kanun çıkarılarak bu fonlar -bir bölümü de sizin döneminizde- ortadan kaldırıldı, şimdi getiriyorsunuz. Bakın değerli arkadaşlarım, sadece imarla ilgili 11 tane fon kurulmuş daha evvel: Toplu Konut Fonu, Afetler Fonu, Deprem Fonu, Gecekondu Fonu, Geri Kalmış Yörelere Halk Konutu Fonu, Yeni Yerleşmeler Kredi Fonu, Devlet Lojmanları Fonu... Böyle gidiyor, bir sürü fon varmış; bunların hepsini kaldırmışsınız. Niye? Çünkü bütçenin üzerinde çok ciddi bir sorun olmaya başlamış da bunları kaldırmışsınız. Şimdi bu sorunu yeniden getiriyorsunuz değerli arkadaşlarım.

Aslında depremle ilgili, yani afetlerle ilgili çok ciddi problemler var yapılan. Türkiye'de, sokakta mutlaka size soruluyor, ama hâlâ kulağınızı tıkıyorsunuz: "Ya, bir deprem vergisi vardı, bu vergiden ne kadar para toplandı, ne oldu?" Bu sorunun cevabı bile yok değerli arkadaşlarım. Böyle olduğundan dolayı size güven yok. "Nereye götüreceksiniz bu Fonu, bu paraları? Niye bütçenin dışında böyle bir şey yapıyorsunuz, kaçırarak mısınız denetimden ya da başka şeylerden?" diye size soruyorlar değerli arkadaşlarım. 88 milyar lira toplanmış özel iletişim vergisinden yani deprem vergisidir bu -o zamanın parasıyla yani euroyla, işte, dolarla falan bir hesap yapılsa çok daha büyük bir para- ve bu paranın hesabı verilmemiş değerli arkadaşlarım; o sebepten dolayı ister istemez insanlar size güvenmiyorlar. Bakın, daha evvel, Ecevit Hükûmeti zamanında, 99 depreminde böyle bir fon kurulma ihtiyacı duyulmamış ama özel bir hesapta gelen paralar, yardımlar toplanarak bu iş görülebilmüş değerli arkadaşlarım.

Şimdi, bu Fonla ne çözeceksiniz, onu bir tarafa bırakıyorum ama bugüne kadar yaptıklarınız bundan sonra yapacaklarınızı açık bir şekilde gösteriyor.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanı depremle ilgili üç şey söylüyor arkadaşlarım. Bir: "Hakkınızı helal edin, ilk günlerde gelemedim." Bu bir itiraf. Gerçekten ilk günlerde gidilemedi değerli arkadaşlar. Hazırlığınız yoktu, başka şeyler vardı, şu vardı, bu vardı ama ilk günlerde insanlar yalnız bırakıldı. Değerli arkadaşlarım, devlet iyi organize olamadığından dolayı binlerce insan öldü; bu gerçeği kabul edelim. Bu, helallikle falan halledilecek bir iş değil, bunun helalliği falan olmaz. Önce bunu kabul edeceksiniz bundan sonra yapacaklarınıza güvenmeleri için yoksa halk size güvenmez değerli arkadaşlarım, maalesef bunlar oldu.

Birkaç tane örnek vereyim değerli arkadaşlarım: Bakın, AFAD filan yapacak ya, AFAD bir ay evvel Maraş'ta toplantı yapıyor "7,5 şiddetinde bir deprem olacak. Bu depremde şunları, şunları, şunları yapacağız." diyor ama hiçbir şey yapamıyorlar. Niye yapamıyorlar, ben size söyleyeyim; birçok sebep var, hazırlık yok, şu var ama bir tane önemli şey var: Bu mevcut Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, tek adam sistemi. Herkes korku içinde: "Acaba bir yanlış yapar mıyım?" Bürokrasinin, alt seviyelerin öz güveni yok. Bunu nereden anlıyoruz değerli arkadaşlarım? Yangın söndürmede bile "Cumhurbaşkanının talimatıyla yaptık." diyorsunuz ya; bunlar anlaşılır şeyler değil. Şimdi, bütün bunlardan sonra milletin karşısına çıkacaksınız...

Ne diyor şimdi? İkincisi: "Bir yılda yapacağınız bütün bunları; daha evvel yaptık, bir yılda gene yapacağız." Biraz sonra geleceğim oraya, bir yılda ne yapabileceksiniz, göreceğiz.

Cumhurbaşkanı başka bir şey daha diyor değerli arkadaşlarım, diyor ki: "Yıkılan binaların yüzde 98'i eski binalardı." Ya, arkadaşlar, Cumhurbaşkanı bunu diyor ya! Bu doğru değil yani ben bu kürsüden Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı yalan söylüyor diyemiyorum, demiyorum yani benim aldığım terbiyeye pek uymuyor bu. Doğru söylemiyor; milletin karşısına çıkıyor, doğru söylemiyor. Arkadaşlar da bu kürsüde bu şeyi tekrar ediyor yüzde 98'i. Yok, böyle bir şey değerli arkadaşlar, böyle değil; çok sayıda yeni bina yıkıldı değerli arkadaşlar. Ha, bu yıkımın başka sebepleri de var.

Başka ne diyor Cumhurbaşkanı? Cumhurbaşkanı "Kentsel dönüşüme karşı çıktılar." diyor. Bakın, birkaç yerde söyledi. "İlk günlerde, üç günde müdahale edemedik; bunun sebebi Bay Kemal'dir." diyecekti neredeyse değerli arkadaşlarım. Niye, niye? Çünkü Cumhuriyet Halk Partisi kentsel dönüşümü engellemiş; bu da büyük bir yalan, böyle bir şey yok. Nasıl engelledi Cumhuriyet Halk Partisi? Ya, siz ne yapmaya çalıştınız, hangi kanunu yaptınız, hangi kararı aldınız, uyguladınız da muhalefetin bunu engellemeye gücü yetti değerli arkadaşlar? Böyle bir şey var mı? Böyle bir şey yok ki. İstedığınızı yaptınız, hele hele son beş altı senede istediğiniz gibi kanun çıkardınız, her şeyi yaptınız; kanun hükmünde kararname çıkardınız ve millete de şöyle demiştiniz 2018 seçimlerinden önce: "Siz bu kardeşinize güvenin, verin, faiz maiz hiçbir şey kalmaz önümüzde, hepsini hallederiz." Şimdi faiz işlerine girmiyoruz, konumuz bu değil değerli arkadaşlarım.

Kentsel dönüşümü engelleyen falan yok, "rantsal dönüşüm" sözüne çok kızılıyorsunuz. Bakın, İstanbul'da yaşıyoruz; İstanbul'da yapılan kentsel dönüşümü eğer vakit olsa adım adım nerede, ne yapıldı, hepsini size söyleriz. İstanbul'da kentsel dönüşümle yapılan binaların yüzde 5'i bile depreme dayanıklı olmayan binaların dönüştürülmesi değildir değerli arkadaşlarım. "Filan mahalleye gittik." Ya, filan mahalleye gerçekten rant için gittiniz. Oraya gittiniz, dümdüz ettiniz, insanların başına evlerini yıktınız ve oralar çok değerli yerlerdi, insanları oradan çıkardınız Sulukule'den başlayarak. Fatih Sulukule, Güngören Tozkoşan, Zeytinburnu Merkezefendi Sümer Mahallesi, Cevizlibağ, Beyoğlu, Tarlabası, Beykoz, Tokatköy, Kadıköy, Fikirtepe... Böyle bir sürü yere gittiniz. Ya, siz kentsel dönüşümü Bağdat Caddesi'nde yaptınız değerli arkadaşlarım ama diğer gariban semtlerde yapılmadı değerli arkadaşım, yapılmadı Cemal Bey, yapılmadı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok şey yapıldı.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamlı) – Şimdi, bunu yapan Cumhurbaşkanı yirmi bir seneden beri bu ülkeyi yönetiyor ve milletin karşısına çıkıyor, diyor ki: "Vallahi, kentsel dönüşümü Cumhuriyet Halk Partisi engelledi." "İlk gün gidemedik oraya, Cumhuriyet Halk Partisi engelledi." diyecekler belki neredeyse; ayıp ya değerli arkadaşlar!

Bir başka büyük yalan da şu: "Biz bu konutları bir sene içinde yapacağız." Değerli arkadaşlarım, şimdi buraya geleceğim ama ondan önce bir şey söyleyeyim: 24 Şubat 2019 Hatay mitinginde Sayın Genel Başkan konuşuyor: "İmar barışıyla toplam 205 bin Hataylı vatandaşımızın sorununu çözdük." 6 Mart 2019 Malatya mitinginde Cumhurbaşkanı konuşuyor: "İmar barışıyla Malatya'da 88.507 vatandaşımızın sıkıntısını çözdük." 23 Şubat 2019 Kahramanmaraş mitinginde konuşuyor: "İmar barışıyla toplam 144.556 Maraşlı vatandaşımızın sorununu çözdük." Değerli arkadaşlarım, şimdi "Bu binalar yıkıldı, bunları yapacağız; yirmi sene vadeyle, düşük faizle paraları geri alacağız; ödemesiz dönemler de olacak." filan diyor. Öyle değil değerli arkadaşlarım; Anayasa çok açık, net: Bu zararlara eğer devlet sebep olmuşsa vatandaştan hiçbir şey alamaz, Anayasa'nın hükmü açık. Şimdi, bunları gidip söylediniz değerli arkadaşlarım.

Kentsel dönüşüm... Yıllardan beri, yirmi seneden beri bir şey yapmadınız; arkadaş, ondan sonra da geliyorsunuz: "Biz bu bir sene içinde bütün bunları yapacağız..." Değerli arkadaşlarım, o olmaz, bakın.

Bir sene içinde sizin neler yaptığınızla ilgili de ben birkaç bir şey söyleyeyim, bakın, sizin bir sene içinde yaptıklarınızı

size söyleyeyim. Kaç tane afet konutu yaptınız, biliyor musunuz arkadaşlar? Depremle ilgili söylüyorum: 2.857 tane Bingöl depremde, 928 tane Simav depremde, 17.222 tane Van depremde, 2.245 tane İzmir depremde. Sel ve yangınlar için yapılanlar da 5 binin altında değerli arkadaşlarım, siz bunu yaptınız. Şimdi diyorsunuz ki değerli arkadaşlarım: "405 bin konutu bir sene içinde yapıp vereceğiz ve bunların parasını da vatandaştan alacağız." Bu inandırıcı değil, bu da yalan değerli arkadaşlarım. Ha, başka bir şey daha var: Sayın Cumhurbaşkanı ilk günden itibaren milleti fırçalamaya başladı; bağırıldı, çağırıldı, muhalefet liderlerine ağza alınmayacak hakaretler, sivil toplum örgütlerine yapılmadık şeyler bırakılmadı. Değerli arkadaşlarım, AFAD'ınız ilk üç günde niye bir şey yapamadı biliyor musunuz? Çünkü AFAD enkaz altındaki milleti çıkarmaya çalışmadı, milleti enkazın altından çıkarmak için oraya gelen insanları koordine edeceği yerde tam tersi onları bir panik içinde sınırlamakla, onların çadırına kendi logosunu asmakla şey yaptı. Hatay'a İBB'nin göndermiş olduğu araçlar Hatay'ın dışında altı yedi saat, sekiz saat bekletildi değerli arkadaşlar, "Ben karar vereceğim, ben göndereceğim." diye oralarda bekletti. O insanlar o anda enkazın altında inliyordu. Bütün bunlar yapıldı.

Geçen sefer de bu kürsüden söyledim, bunun temelinde değerli arkadaşlarım, sizin paniğiniz var. "İlk andan itibaren nasıl daha fazla insan kurtarırsınız? Depremden kurtardığımız, enkazdan kurtardığımız insanların yaşamını nasıl normalleştirebiliriz?" Böyle değildi değerli arkadaşlarım sizin paniğinizin temeli. Eyvah ne oldu? Ya, kaybediyor muyuz? Panik hâlinde, bu psikolojiyle işin içine girdiniz ve sağa sola saldırdınız; yapamadınız. Daha bugün değerli arkadaşlarım, bugün Saadet Partisinin Malatya'da kurduğu ve günde 10 bin kişiye yemek verdiği aşevini gidip kapatınız. Ya, siz ne biçim insanlarsınız? Nasıl bir şey ya! Temel Bey'e kızıyorlar. Ya, 10 bin insanın günahı ne? Yemek veriyor insanlara arkadaşlar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, sen, rüya mı görüyorsun?

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Rüya görüyorum ya! Cemal Bey, rüya görüyorum! Rüya'yı siz görüyorsunuz Cemal Bey, hem de nasıl bir rüya görüyorsunuz!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ağabey, geçmiş olsun.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Geçmiş olur bana, sen merak etme, sesim geçer. Bu yapılacak bir şey miydi? Ya, gülüyor, sırıtıyor arkadaş; sırıtıyor burada.

10 bin kişiye yemek verilen aşevini kapatıyorlar değerli arkadaşlar bugün, hiçbir gerekçe yok. Başka bir şey söyleyeyim, dört beş gün önce, Fransa'dan 3 tane tır geliyor değerli arkadaşlarım, İstanbul Arnavutköy'de bir antrepoya geliyor, gümrük işlemleri falan yapılıyor. Bir derneğe verecek bunu, Avcılar Belediyesiyle birlikte çalışan bir derneğe verecek, o dernek de deprem bölgesine götürecektir. Geliyorlar, el koyuyorlar değerli arkadaşlar ve silah zoruyla yani devlet gücüyle "Bu tırlar Kayseri'ye gidecek." diyorlar. Niye Kayseri'ye gidecek? "Deprem bölgesine götüreceğiz." Nasıl Antep'te diktirdikleri çadırları Bursa'ya getirip orada amblem yazdılar ya! Ya, bunların yatacak yerleri yok, tutunacak dalları yok!

Yani panik hâlinde, aynen İstanbul seçimlerinde olduğu gibi -rahat olsun muhalefet- her gün daha büyük hatalar yapıyorlar. Bakmayın birkaç gün ona buna saldırmıyor; dayanamaz, dayanamaz, saldıracak değerli arkadaşlarım, dünya kadar yanlışlar yapacak ama burada tabii, zarar gören, burada ezilen, burada perişan olan vatandaşlarımız oluyor. Ya, arkadaş, 3 tır nitelikli yardım malzemesine el koydular -antrepodaki arkadaşlar vermediler tırları- orada indirdiler, başka tırlara doldurdular ve Pendik'e götürdüler, orada da yüklediler, oradan Kayseri'ye... Bunlar gerçekten yani dengeyi de kaybettiler değerli arkadaşlarım. Nasıl Fransa'dan gelir ya, nasıl Fransa'dan gelir ve bir dernek, Avcılar Belediyesiyle beraber çalışan bir dernek götürür(!) Anlaşılar gibi değil değerli arkadaşlarım.

Şimdi, siz "Biz yaptık." diyorsunuz ya arkadaşlar, yapmadınız, yapamadınız, bu yaptıklarınız doğru şeyler değil. Bakın, Cumhurbaşkanı 19 Haziran 2018'de -24'ündeydi o zaman seçim- "24'ünde siz bu kardeşinize yetki verin, ondan sonra, işte, faiz maiz hiçbir problem kalmayacak." falan diyor. Yirmi bir yıl sonra, yani bunlar iktidara geldiler, yirmi bir yıl sonra "Deprem için ne yaptınız?" diye soruyoruz. Deprem olacağı belli yani biz 99 Marmara depremini biliyoruz ve bütün bilim insanları konuşuyor. Bilimle hiçbir ilişkileri yok. Bakın, 50 milyar TL'lik ihale yaptılar. İhale filan yapmadılar yani İhale Kanunu 21/b'ye göre çağırdılar, ihale verdiler; o arada eleştiri aldılar bilim insanlarından, sivil toplum örgütlerinden, muhalefetten. "Ya, bilim adamlarını da dinlemek gerekiyormuş." diye topladılar bilim insanlarını değerli arkadaşlarım ve kendileri de uyuklayarak beşer dakika onları dinlediler, "İşi bitirdik." dediler. Öyle değil ya, öyle değil değerli arkadaşlarım, buralar yıkıldı. Buraların yıkılmasının sebebi, bu binalar usulüne uygun bir şekilde, doğru yerlerde doğru malzemeler kullanılarak yapılmadığından dolayı yıkıldı değerli arkadaşlarım. Bunu nasıl yapacağız? Doğru yerde doğru malzemelerle, doğru işçilikle binaları nasıl yapacağız? Bilim yapacak, meslek sahipleri yapacak. Ya, siz meslek sahibi mi bıraktınız, bilim mi bıraktınız, liyakat mı bıraktınız, ustalık mı bıraktınız, ehliyet mi bıraktınız değerli arkadaşlarım? İlgisiz ilgisiz insanları sizden diye oralara atadınız. Hadi bunları bıraktık "kurumsal hafıza" dediğimiz hafızaları ortadan kaldırdınız değerli arkadaşlarım. Osmanlı'dan kalan yüz yıllık, iki yüz yıllık kuruluş ile kurumlar vardı bu ülkede, güvenilen kurumlar vardı; Kızılay vardı, Kızılay, değerli arkadaşlarım. Siz Kızılayı holding hâline getirdiniz değerli arkadaşlarım. Nasıl bir şey bu ya? Nasıl bir akılla hareket ediyorsunuz? Sonra milletin karşısına çıkacaksınız "Biz yapacaktık da kentsel dönüşümü, muhalefet engelledi, olmadı." falan diyeceksiniz ve millet de size inanacak, öyle mi değerli arkadaşlarım?

Arkadaşlar, Anayasa ortada bakın, Anayasa'nın 57'nci maddesi ortada. Devlet şehirlerle ilgili ne yapar? "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler." Bu madde 49'uncu madde olarak 61 Anayasası'nda daha net bir şekilde yazılıyor.

Bitmedi değerli arkadaşlarım, bundan sonra yapacaklarınızla ilgili bitmedi. Bakın, Anayasa'nın 125'inci maddesinde -bunu not edin değerli arkadaşlarım, bunun hesabı sorulacak size ha değerli arkadaşlarım; şimdi siyaseten sorulacak, gerekiyorsa hukukten de sorulacak- "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararını ödemekle yükümlüdür." diyor. Siz Maraş'ta, Hatay'da, Malatya'da, Antep'te, Nurdagi'nde asla ve asla evi yıkılan vatandaştan hiçbir şey alamazsınız. Niye? Çünkü Sayın Cumhurbaşkanı gitti, koca Cumhurbaşkanı gitti ve oralarda dedi ki: "Şu kadar insanın işini hallettim."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Ya, ben vatandaşım, bir konuta başımı sokmuşum değerli arkadaşlarım, Cumhurbaşkanı geliyor, bana diyor ki: "Senin konutla ilgili problemin vardı, o problemi hallettim." Ben ne yaparım, sevinirim değil mi değerli arkadaşlarım? Ve ondan sonra bana bir de belge veriyor "Burada oturabilirsin." diye ve o ev yıkılıyor. Peki, orada ölen çocuğumu kim getirecek, eşimi, arkadaşımı kim getirecek geri? Hadi, onu bıraktım, diğer çocuklarımla bir eve şey yapacağım; "Para vereceksin." deniliyor. Ya, sen yıktın sen, Tayyip Erdoğan, sen yıktın bunları, sen vereceksin bunların hesabını! Tabii, önce halka hesap vereceksin, sandıkta vereceksin, sonra da gerekiyorsa hukuk önünde bunların hesabını vereceksiniz değerli arkadaşlarım, başka çaresi yok. Bu hesaplar öbür dünyaya götürülmez, burada çözülecek, evet, hepsi burada çözülecek.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsi adına ilk söz Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'e ait.

Buyurun Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, cumhuriyet tarihi boyunca en fazla can kaybının yaşandığı deprem olan 6 Şubat depremleri iktidar tarafından halkımızın hayatının ne kadar değersiz görüldüğünü büyük bir yıkımla göstermiştir. Bu yıkım tarihimizde kapanması mümkün olmayan kara bir sayfa olarak anılacaktır. Tüm dünya Türkiye’de iktidarın devletleşerek en hayati kurumların karar alma mekanizmalarını çökerttiğini gördü ve ülkemiz, meslek odalarının yetkisizleştirilmesiyle birlikte denetimsiz kâr ve rant odaklı yapılaşmaların ülkesi hâline geldi.

Değerli arkadaşlar, iktidar, bu büyük yıkım karşısında hiçbir sorumluluk üstlenmemiştir. Bu süreçte afet bölgesine hızla yardım götürmesi gereken bir kurum olan Kızılay, sivil toplum kuruluşlarına, meslek örgütlerine çadır ve gıda satarak afetten ticari çıkar elde etmeye çalışmıştır. Dahası iki gün boyunca ne maden işçileri ne de deprem günü saat 04.30’da hazır olduğu söylenen Silahlı Kuvvetler zamanında sahaya çıkarılmıştır. Sorumsuzluğun bedelini canlarıyla, sevdikleriyle, evleriyle, iş yerleriyle ödeyen halkı şimdilik deftere yazmakla yetindiğini söyleyerek gözdağı vermeyi kendilerine had bildirmişlerdir. Bu büyük yıkımın iktidarlarının sonu olacağını idrak ettikleri için söylemlerindeki hırçınlık her geçen gün keskinleşmiş, enkaz altındaki halkımızdan hesap sormaya cüret etmişlerdir.

6 Şubat tarihinden bu yana bir tarafta “asrın felaketi”, “kader planı” diyerek sorumluluktan kaçan sorumlular vardı, öte tarafta büyük yıkımın gerçekleştiği ilk andan itibaren deprem bölgesinde arama kurtarmaya destek olanlar vardı. Diğer illerde ise acil ihtiyaçların karşılanmasına yönelik bir seferberlikle, el birliğiyle ve en hızlı biçimde başlatan halk, sivil toplum örgütleri ve halkın vekilleri vardı.

Buradan sesleniyoruz; günler sonra yiten on binlerce canımızın ardından helallik isteyenlere hakkımız helal değildir ancak bugün hâlen gıdadan, barınmadan, içme suyundan yoksun bırakılan afetzede yurttaşlarımız için bu iktidarla hesaplaşma günü çok yakındır.

Değerli milletvekilleri, yapılması gereken eğer yapılmış olsaydı televizyon ekranlarından halkın vergileri, halkın bütçesi bir keseden çıkarılıp aynı keseye geri atılmadan önce toplanan 88 milyar liralık deprem vergisiyle can kayıplarının önüne geçilebilirdi; yapılması gereken eğer yapılmış olsaydı deprem vergileri iş edilmez, yıkımın ardından kurulması istenen Afet Yeniden İmar Fonu için yeni bağışlara, yeni hibelere, yeni yardımlara gerek duyulmazdı. Ancak gerçekler ortadadır; halkımız iktidarı bu büyük yıkımla birlikte toplumsal tarihin kara sayfalarına mahkûm edecektir. Halkımızın cebinden çıkan vergilerin halkımız için kullanılacağı, afetler henüz ortaya çıkmadan olumsuz sonuçlarının önüne geçileceği günler yakındır. Şimdiden bildiriyoruz, acımızı unutmadan, şehirlerimizi aslına uygun olarak, demografisini koruyarak yeniden inşa edeceğiz. Biz şehirlerimizi yeniden ve hep birlikte inşa edeceğiz, sizler ise hesap vereceksiniz.

Değerli milletvekilleri, bu teklifle kentlerin yeniden imarı için bir fon kuruluyor. Afet Fonu, Sayıştay denetimine tabi olmakla birlikte, bağımsız denetim standartlarına göre de denetlenecek. Bir kamu fonu Sayıştay denetimine tabi olacaksa -ki bu doğrudur- ayrıca neden bir bağımsız denetim standartlarına göre denetlenir? Bu denetimi yurt dışı finansman sağlayacak uluslararası kuruluşların size güvenmediği için istediği açıktır. Yeri gelmişken hatırlatmakta fayda var, 1999 depreminin ardından yapılan iç ve dış yardım ile bağışlar Ziraat Bankasında toplanmıştı. Bu yardımların nereye, nasıl harcandığı bir maliye müfettişi, bir Başbakanlık müfettişi ve bankalar yeminli murakibinin oluşturduğu Deprem Hesapları Denetleme Komisyonu tarafından denetlenmişti ve 1 Temmuz 2000 tarihli Resmî Gazete’de kalem kalem de yayımlanmıştı. Şeffaflıksa, bize böyle bir şeffaflık lazım. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Yardım kampanyasıyla toplanan 115 milyar lirayı Sayıştay denetiminin dışına çıkarıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, iktidar deprem bölgesi için daha şimdiden 40 milyar TL’yi aşkın konut ve altyapıyı içeren onlarca ihale yapmışken, depremin üzerinden bir aydan fazla zaman geçmişken Hatay’da yaşanan ve beraberinde sağlık sorunlarını da getiren, insanın en temel ihtiyaçlarından susuzluk sorunu nasıl çözülemez? Başta Merkez Bankası olmak üzere, kamu kurumlarına talimatla bağış yaptırdığınız 120 milyar lira kaynak acilen bu sorunları çözmek için neden kullanılmaz? Fonun gelir kaynaklarından biri bağış ve yardımlar ancak köklü kurumlarımızdan Kızılay holdingleştirildiği için ve liyakatsiz kadrolarla yönetildiği için vatandaşların devletin kurumlarına güvensizliği katmerlenmiştir. AFAD ile Kızılayı kriz yönetmekle sorumlu iki kardeş kuruluş olarak bildik biz, öyle olmadıkları anlaşıldı. Afganistan’a yardım gönderirken gösterdikleri iş birliğini Anadolu’da göremedik maalesef. Kızılay Başkanı, ürettikleri çadırlara AFAD’ın kendi logosunu basıp deprem bölgesine gönderdiğinden yakındı. Böylelikle, AFAD’ın rol çalmak için Kızılay çadırlarını sahiplendiğini görmüş olduk. Bu arada, Kızılayın Türk Eczacıları Birliği ile Ahbap Derneğine çadır satarak depremde ticaret yaptığı da ortaya çıktı. Kızılay Başkanı çadırları kendilerinin değil, şirketlerinden birinin sattığını söyleyerek kamuoyunda tepki çeken bir savunma da yaptı.

Kızılay, gayrimenkul, girişim, içecek, sağlık, yapı, çadır ve tekstil, kültür ve sanat alanlarında üretim ve ticaretle uğraşan 7 anonim şirketten oluşan bir holdinge dönüştürüldü, kamucu yapısından ve anlayışından çok şey yitirdi, deyim yerindeyse özelleştirildi. Şirketleri, ticaret yasalarıyla öngörülen kurallara uyarınca yönetiliyor. Çadır, kan, ikinci el eşya ticaretini tüzel kişilik olarak Kızılay değil, şirketlerinden biri yapıyor. Holdingleşmiş bir kamu kurumundan dayanışma işi beklenemeyeceğini de biliyoruz. Şimdi, buradan sormak istiyoruz: Halkın bağış ve yardımları üzerinden ticaret yapıp depremezeder için parayla satılan çadır rezaletinden sonra siz hangi yüzle bağış talep edeceksiniz vatandaşın? Kaldı ki Dünya Bankası bile iktidara güvenmediği için deprem dolayısıyla yapacağı 1,8 milyar dolarlık yardımı belediyelere proje karşılığında vereceğini açıkladı.

Deprem bir doğa olayıdır, depremin bir felakete dönüşmesi ise siyasetin öngörüsüzlüğünün, hazırlıksızlığının bir sonucudur. Siyaset öngörü işidir arkadaşlar. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı afet bölgesinde yapılacak yeni binaların yatay mimari tarzında, zemin artı 3 ya da 4 katı geçmeyeceğini açıkladı. Muğla ilimiz deprem bölgesinde yer alması nedeniyle il belediyesi döneminden bugüne kadar deprem tehlikesini göz önünde bulundurarak imar planlarını onaylamıştır. İmar planlarında maksimum kat yüksekliği 4 katla sınırlıdır ve deprem tehlikesine karşı mikrobölgeleme çalışmaları yaparak zemin yapısına göre risk tespitlerini ilçe ilçe yapmış ve yapmaya devam etmektedir. Muğla’da halkın can ve mal güvenliğiyle ilgili bu kadar hassasiyet gösterilirken TOKİ, 2’nci etabında -Bakanlık yüksek emsal ve 6 kat olarak resen imar planını onaylamış- plan bütünlüğünü bozarak inşaatlarını tamamlamıştır. “Muğla” denilince iktidarın aklına rant, koyların MUÇEV eliyle talanı, en güzel arazilerin Özelleştirme İdaresi eliyle peşkeşi geliyor ancak halkını düşünen bir iktidarın “Muğla” denilince aklına gelmesi gereken şey uyguladığı belediyeçilik anlayışı olmalıdır; neyse ki iki ay kaldı, bunları bizler gerçekleştireceğiz.

Değerli arkadaşlar, son olarak halkımıza seslenmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Devamla) – Değerli halkımız, “Her şey kontrol altında.” dediler, “Ulaşılamadık yer yok.” dediler, ilk üç gün öylece beklediler, yardımları engellediler, insanları diri diri enkaz altında bırakıp hayattan kopardılar, bir gecede 115 milyar toplarken terlik ve kahvaltı bağışı istediler, “Dünyada hiçbir devlet bizim kadar başarılı müdahale edemezdi.” dediler, sonra helallik istediler. İnsanlara verilmiş en güzel duygu utanma duygusudur arkadaşlar; her insanda keşke olsa. AKP iktidarı kınadıklarıyla sınıyor. Bir deprem sonrası iktidara gelmişsiniz, bir depremle gidiyorsunuz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.
BAŞKAN – Sayın Ataş, buyurun.
V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun 413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ATAŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Evet, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan milletvekilleri kamuoyunu doğru bilgilendirmek zorundadır diye düşünüyorum; işin ahlaki yönü budur. Biraz önce Cumhuriyet Halk Partisi adına konuşan Sayın Bekaroğlu Malatya'da Saadet Partililerin kurduğu aşevinin kapatıldığını iddia etti. Şimdi, ben, Malatya Valiliğinin paylaşımını sizinle paylaşmak istiyorum: "Bazı sosyal medya hesaplarında bir derneğe ait aşevinin kapatılmak istendiği yönünde iddialar tamamen asılsızdır. Söz konusu alanda geçici iş yerleri inşa edileceği için aşevi çadırı uygun başka bir alana taşınacaktır. Yeni yerinde faaliyetine devam edecektir." Bunu Meclisimizle paylaşmak istiyorum. Yani biraz önce arkadaş utanma duygusundan bahsetti de yalan söyleyenlerin de biraz utanması gerektiğini düşünüyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413) (Devam)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci konuşmacı Giresun Milletvekili Sayın Cemal Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonu kurulmasıyla ilgili Kanun Teklifi üzerinde söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hepimizin bildiği gibi, içimizi yakan 6 Şubat tarihinde Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerde bugüne kadar resmî rakamlara göre 48.440 vatandaşımız vefat etmiş, 115 binden daha fazla vatandaşımız da yaralanmıştır; maddi kayıpların hesaplara sığmayacak kadar büyük olduğunu hepimiz biliyoruz. Buradan depremde vefat eden, hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar ve aziz milletimize de başsağlığı diliyorum.

Elbette yaraların sarılması için ilk dakikadan itibaren devlet-millet el ele vererek canla başla, tüm gücümüzle, tüm güçle çalışılmaktadır. Ölenlerin geri getirilmesi mümkün değil ancak yaraların sarılması, acıların hafifletilmesi el birliğiyle çalışırsak mümkündür; devletimiz güçlüdür, milletimiz yardımseverdir. İnşallah, tüm bu zorlukları aşacak, şehirlerimizi, köylerimizi yeniden inşa edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, afet döngüsünün risk yönetimi, kriz yönetimi ve rehabilitasyon, diğer bir ifadeyle yaraların sarılması süreci olmak üzere üç boyutu vardır. Risk yönetimi, afet ortaya çıkmadan önce ileride oluşabilecek sorun alanlarını tespit edip bunları gidermektir. Örneğin, yapıların kontrol edilip kentsel dönüşümle dönüştürülmesi risk yönetiminin alanına girmektedir. Esas olan da risk yönetimidir. Uluslararası alanda yapılan bir hesaplama göre risk yönetimine harcanan 1 birim para kriz yönetiminde 7 lirayı tasarruf etmeyi sağlar yani yedide 1'dir, esas olan budur. Risk yönetimi koruyucu hekimlik gibidir, kriz yönetiminde esas olan -AFAD sorumludur Türkiye'de- ise hastaneye gidip tedavi olmak gibidir. Türkiye'nin risk yönetimiyle ilgili yapacağı çok şey var, değerli arkadaşlarımız burada dile getirdi ama bu akşamki Fonun konusu değildir bu. Kurmakta olduğumuz Fonun esas konusu rehabilitasyon yönetimine ilişkindir ama ben buna girmeden önce kriz çıktıktan sonra insanları sahipsiz bırakmama, enkazlara hızlı müdahale, hastaları sevk etme, vefat edenlerle ilgilenme, geride kalanlara barınma, geçici barınma ve benzer alanları içeren kriz yönetimi de AFAD'ın görevleri arasındadır ve Türkiye'de AFAD bu işi başarıyla da yürütmektedir. Afet yönetiminin üçüncü aşaması yani bu döngünün üçüncü aşaması olan iyileşme süreci yani yaraların sarılması aşaması ki bizim kurmakta olduğumuz Fonun da esas görev alanı burada başlamaktadır. Bu aşama krizden sonra kalıcı çarelerin üretildiği alandır hem konut anlamında hem altyapı anlamında yıkılmış yapıları yeniden yapmayı, onarmayı ve hayatı normalleştirmeyi içermektedir, ekonomik ve sosyal olarak normalleşme sürecini kapsamaktadır. İşte bu görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifiyle kurulacak olan Fon bu üçüncü aşamayla ilgilidir yani iyileştirme süreciyle, yaraların sarılmasıyla ilişkilidir.

Fonun kurulmasının amacını böyle ifade ettikten sonra Fon neyi kapsamaktadır? Bazı arkadaşlar çok geniş aldılar; bunlar, kanun teklifimizin ilgili maddesindeki, başlangıcındaki "Amaç ve kapsam" bölümünde "Bu Kanunun amacı, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda; imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla Afet Yeniden İmar Fonu kurmak..." şeklinde düzenleniyor. Bunun için de her nevi bağış, yardım, hibe, bütçeye konulacak ödenek ile yurt içi ve yurt dışı piyasalardan sağlanacak finansman ve kaynaklar kurulacak olan Fonda bir araya getirilerek ilgili proje ve harcamalar için kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılacaktır. Afet Yeniden İmar Fonu, Hazine ve Maliye Bakanı başkanlığında; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, İçişleri Bakanı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Strateji ve Bütçe Başkanından oluşan Yönetim Kurulu tarafından yönetilecektir. Şeffaf bir yönetim ve ilgili bakanlıkların katılımıyla, gerekli altyapı ve üstyapı çalışmalarının koordinasyon içerisinde hızlı ve etkili bir biçimde yapılabilmesi sağlanacaktır. Fonun kuruluşu, yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere hazırlanan kanun teklifi Fonun finansmanı ve denetimi konularını da geniş şekilde düzenlemektedir. Fonla doğal afetlerden etkilenen bölgelerdeki yıkımların telafi edilmesi ve yerleşim yerlerinin altyapısı ile yeniden imarı çalışmalarına kaynak sağlanmasının hızlandırılması amaçlanmaktadır. Fon kaynaklarına baktığımızda bağış alabilecek bir yapıda olduğu görülmektedir. Ayrıca, bütçeden de buraya kaynak aktarılabilir. Yine, uluslararası ve yerli kurumlardan da bu Fona kredi bulunması hedeflenmektedir. Dünyada afet fonlarına uzun vadeli, daha iyi şartlarda kredi bulmak mümkündür. Bu yapıyla birlikte afetle ilgili ulusal ve uluslararası fonlardan daha uygun şartlarda kredi ve hibe bulmak, biraz önce söylediğim gibi, mümkün olabilecektir. Fonun kurulmasıyla şeffaf, hesap verilebilir, amaç dışı harcamayı engelleyici bir yapı oluşturuluyor.

Mevzuatımızda aslında afet hâllerinde olağanüstü hâl ilan edildiğinde ek bütçe yapmadan bütçenin yüzde 5'ine kadar kaynak tahsisine imkân veren bir düzenleme de mevcuttur, bunu hepimiz biliyoruz. Bu da 2023 yılı bütçe büyüklüğü dikkate alındığında 225 milyar lira tutarında bir rakama tekabül etmektedir. Kurulacak Fonla ilgili önemli bir unsur da Fonun icracı bir kurum olmamasıdır yani Fon kendisi doğrudan ihale yapmayacak, paraları kendisi harcamayacaktır. Kaynaklar bir havuzda toplanacak, bununla ilgili bu kaynaklar ilgili kurumlara tahsis edilecektir.

Bu öncelikler çerçevesinde mesela konut için ise Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığı vasıtasıyla TOKİ'ye kaynak tahsis edilecektir. Örneğin yol yapımı, onarımı için kaynak gerekiyorsa Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına kaynak tahsis edilecektir; enerji

altyapısının iyileştirilmesine dönük projeler için ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına. Fonla yapılmak istenen, esas itibarıyla, kaynak toplama ve tahsis mekanizması kurulmasıdır, yoksa Fonun kendisi bir yatırımcı kuruluş değildir. Türkiye'de fonlar Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı olarak kurulduğu için bu Fon da Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı olarak kurulmaktadır. Fonun sekretaryasını, biraz önce söylediğim gibi, yine Hazine ve Maliye Bakanlığı yapacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özetlemek gerekirse Afet Yeniden İmar Fonunun kurulmasıyla doğal afetler nedeniyle yapılacak imar faaliyetleri kapsamındaki harcamaların yalnızca bu amaçla kurulmuş ve merkezî yapıyla birlikte çalışacak bu Fon üzerinden yapılması planlanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Devamla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Yine, bu Fonun kurulmasıyla ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca taahhüt edilen yardım ve desteklerin tek bir elden takibi ve yönetimi amaçlanıyor, böylece uluslararası yardımlar etkin şekilde temin edilecek, doğal afetler nedeniyle yapılacak projelere hızlı bir şekilde kaynak aktarılabilir. Doğal afetler nedeniyle genel hayatı etkili afet bölgesi ilan edilen alanlar için yapılacak harcamalar ise şeffaf olacaktır, bu Fonun belki de en önemli özelliği denetlenebilir, şeffaf olmasıdır. Bu kapsamda, kanun teklifinin maddelerinde de gerekli düzenlemeler vardır. Ben, teklifin kabul edilmesini diliyor, kurulacak olan Afet Yeniden İmar Fonunun ülkemize, milletimize ve tüm insanlığa hayırlı olması dilekleriyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, bir kısa söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, İstanbul Milletvekili Mustafa Ataş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkanım, biraz önce Sayın Bekaroğlu'nun bahsettiği konu Sayın Temel Karamollaoğlu tarafından "Kamuoyuna 10 bin kişiye yemek sağladığımız aşevini kapattılar." tepkisi ortaya konulduğunda aşevi hakikaten kapatılmıştı, sonrasında gelen kamuoyu baskısı üzerine bir açıklama yaptılar "Biz, orada, geçici iş yerleri yapacaktık, o yüzden o aşevini kapattık." diye. Ben, tüm deprem bölgelerini gezdiğim gibi oraya da gittim hatta o aşevini ziyaret de ettim Genel Başkanımızla beraber hatta o "Geçici iş yerleri yapılacak." denilen arazi de eski MÜSİAD Başkanının almış olduğu, belediyeden aldığı bir alan hatta kendisi orada hâlen daha husumeti sürdürerek Saadet Partililere yönelik olarak "Efendim, Erbakan Hoca'mızın kemikleri sızlıyor, siz kimlerle işbirliği yapıyorsunuz?" diye bizim ziyaretimizi protesto eden kişidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O kişiye dönük olarak da hem Saadet Partililer hem o aşevinden yararlananlar ciddi tepki göstermiştir. Mesele, belediyenin bir yerinin inşaat için alındığı, Sadet Partisinin aşevinin kapatıldığı, gerekçenin geçici iş yeri yapılacağı olduğu, o konuda gelen baskı üzerine de şimdi sürüyor. Bu kadar net bir durum ortadayken milletvekilimizi yalancılıkla suçlamak da uygun düşmemiştir. Bu konuyu kayda geçirmek istedim.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporları (S. Sayısı: 413) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 5'inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Hayrettin Nuhoğlu.

Buyurun Sayın Nuhoğlu.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yeniden İmar Fonunun Kurulmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine İYİ Parti adına söz aldım. Selamlarımı sunarım.

Teklifinin genel gerekçesine bakıldığında, 6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizde meydana gelen ve 11 ilimizi etkileyen depremlerle oluşan yıkım sonucu bölgenin yeniden imar ve inşası için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması için Afet Yeniden İmar Fonu kurulmasının amaçlandığı ifade edilmiştir. Gerekçesinden de anlaşılacağı gibi, sadece bu 11 ilimizde meydana gelen hasarın telafisi istenmektedir. Esasen ülkemizin bir deprem ülkesi olduğu gerçeğiyle hareket etme mecburiyetimiz vardır. Bilhassa Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde yakın zamanda kırılmayan yerleşim yerleri ile Ege Bölgesi'nin tamamına yakını tehdit altında bulunmaktadır. Bu bölgelerdeki kentsel dönüşüm faaliyetlerine en kısa zamanda başlanıp dönüşümün bir an önce tamamlanması şarttır. Bunun için bütüncül bir afet yönetimi planlanmalıdır. Afet yönetiminin ilk bölümü, riski en aza indirmeye dönük depreme dayanıklı yapılaşmadır. İkinci bölümü ise afete acil müdahaledir ki bunun da hazırlığı önceden yapılmalıdır. Üçüncü bölümü ise afet yaralarını sarmaktır. Bu sebeple, oluşturulacak olan Fonun sadece afet bölgesi ilan edilen 11 ili değil, kentsel dönüşümü zorunlu olan bütün yerleşim yerlerini kapsamaması gerekmektedir. Kurulacak olan Fonun yönetimi sorunlu görülmektedir. Afetten sorumlu, son derece başarısız bakanlıkların Fonun yönetiminde yer almış olması Fona olan güveni sarsacağı için başarı şansını peşinen azaltılmaktadır. Şimdiye kadar afetler için toplanan paraların nerelere harcadığı inandırıcı bir şekilde açıklanabilmiş değildir. Bütün harcamaların şeffaf olması vazgeçilmez bir mecburiyet iken her defasında şüphe olmuştur. Hesap verilebilirlik bakımından son derece sabıkalı olan iktidarın, Fon yönetimini bu kapsama alması şaibe yaratmaktadır. Güvenin sağlanabilmesi için Fonun yönetiminde belediyeler, ilgili meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin yer almasının doğru olacağı ve güveni artıracacağı kanaatindeyiz.

Değerli milletvekilleri, çok geniş bir alanda bölgemizin ve dünyanın en büyük felaketlerinden biriyle karşı karşıya olduğumuz bir gerçektir. İktidarın afet yönetimi konusunda bu gerçeğe uygun davranmadığı, bu felaketle birlikte hazırlıksız ve son derece beceriksiz olduğu ortaya çıktığı için biz her fırsatta yapılan yanlışlıkları açıklamaya devam edeceğiz.

Diğer taraftan, bütün afetlerde olduğu gibi bu afetten sonra da milletimizin ortaya koyduğu azim, gayret, sosyal dayanışma, millî birlik ve beraberlik övgüye değerdir. Her yöreden, her kesimden, her yaştan herkes seferber olmuştur. İhtiyaç duyulan ne varsa buldukları ulaşım imkânlarıyla deprem bölgesine bizzat getirmiş veya göndermiş ama dağıtım konusunda

özellikle ilk günlerde engele takılmıştır. Üzüntüyle ifade etmek isterim ki: Kurtarma ve yardım faaliyetlerinde de iktidar ilk üç gün çok ama çok başarısız olmuştur. Günler sonra bile enkazlarına girilmeyen siteler ve mahalleler vardı. Enkazın yanından ağlayarak arayan çok sayıda insanla ben de konuştum, feryatlarına şahit oldum ama şaşırdığım bir şey var: Bu iktidar milletvekilleri o feryatları hiç mi duymadılar gerçekten?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Nasıl böyle bir şey söylersiniz, rica ediyorum ya?

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Ben duydum, hiç mi duymadınız diye soruyorum size.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bütün vekiller oradaydı, herkes duydu.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Bu feryatları duydum; Hatay'dan da duydum, Adıyaman'dan da Antep'ten de Maraş'tan da duydum ve duyan birçok milletvekili var; hepimiz duyduk bu feryatları.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – “Allah razı olsun.” diyenleri de duydun mu?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Bu nasıl bir şey ya?

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Ses duydukları hâlde ellerinden hiçbir şey gelmeyen, göz göre göre aile yakınlarına yardım edemeyen insanların ahi hiç şüphesiz yerde kalmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, sonuçları itibarıyla afetlerin en korkutucu olanı şüphesiz depremdir. Can kayıpları ve yaralılarla birlikte ortaya çıkan psikolojik, sosyal ve ekonomik sonuçların telafisi uzun yıllar almaktadır. O hâlde can ve mal kayıplarının en aza indirilmesi için gerekli tedbirlerin önceden alınması çok önem kazanmaktadır.

Depremi ilk günlerinde yaygın olarak çok duyduğumuz sözlerden biri “Böyle zamanlarda suçlu aranmaz.” şeklindeydi: Ben öyle düşünmüyorum çünkü bu kürsüden 30 defa deprem konuşmuşum ve “Bu kafayla giderseniz her depremden sonra gözyaşı dökülmeye devam edilecektir.” demiştim; ben haklı çıktığıma sevinmiyorum ama gerçek budur. Depremi ilk günlerinde bu sözleri duyduk ama ben gerçekten öyle düşünmüyorum “Niçin suçlu aramayalım, bu ağır yıkımın sorumluları yok mudur?” diyorum. Pembe tablolar çizerek deprem konusunda çok başarılı işler yapıldığı algısını yaratanlar şimdi nerededir? Hani, deprem tatbikatları yapıyorlardı, merak ediyorum, hangi tatbikatı uyguladılar acaba? Depremi olacağını bildiğimiz hâlde niçin hazır değildik? Çünkü depreme dayanıklı yapılaşma konusunda siyasi irade yoktu, bilimsel metotlarla çözüm arayışına girilmedi, yapılaşmada en önemli unsur olan mühendis odaları ve bilim insanları dışlandı, ciddiye alınmadı, yandaş olmadıkları için onlara düşman gözüyle bakıldı. Kabul etmemekte direnseler de kesinlikle afete müdahalede geç kalındı. 11'inci, 12'nci hatta 13'üncü günde bile enkaz altında canlı vatandaşlarımıza ulaşıldıysa mucize gösterilerinden daha ziyade çok ciddi bir değerlendirme yapılması gerekirdi. Depremi ilk üç gününde olması gereken kurtarma faaliyetleri çok ama çok gecikti. Yetkili oldukları hâlde sorumluluk üstlenmeyenlerin mutlaka hesap vermesi gerekir. Niçin arama kurtarma ve yardım ekipleri zamanında sahada yoktu? Niçin düzeni ve koordinasyonu sağlayacak kimseler yoktu? Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bakanlar ve parti sözcüsü algı yaratmak için hep konuşular ama maalesef gerçekleri söylemediler. Çok bilinen bir söz vardır: Deprem öldürmez, binalar öldürür. Öldüren, yaralayan bu çürük binaları yapan müteahhidinden mühendisine, işçisinden fenni mesulüne ve belediye yetkililerine kadar herkes sorumludur ama kentsel dönüşümü gerçekleştirmeyen, algı oluşturmak için sadece konuşmakta olan başta Çevre ve Şehircilik Bakanı olmak üzere bütün yetkililer de sorumludur. AFAD, Kızılay, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı bu enkazın altında kalmıştır; aslında, iktidar tümüyle enkazın altında kalmıştır. Kimse afetin büyüklüğünün arkasına saklanmasın, kendisini aklamaya kalkmasın. Devlet yönetmek ciddi bir iştir. Kim ne derse desin, bu iktidar kalıcı çözümlerin yerine getirilmesi gerektiğine hiçbir zaman inanmadı zaten.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin tamamına yakını birinci ve ikinci derece deprem kuşakları üzerindedir. Deprem hakkında bilinmesi ve alınması gereken tedbirler hususunda Mecliste, sonuncusu 2021'de olmak üzere tam 8 araştırma komisyonu kurulmuş ve başarılı çalışmalar yaparak raporlar ortaya çıkarılmıştır. Ne var ki raporlarda belirtilen hususlardan araştırma konusunda önemli ilerlemeler kaydedilmiş olmasına rağmen eğitim ve uygulamada hiçbir ilerleme kaydedilememiştir. Siyasi irade, tercihlerini kalıcı çözümlerden yana değil rantiyecilerden yana kullanmıştır. Deprem olduğunda ağlamak, sızlamak, pembe tablolar çizmek ve vaatlerde bulunmak deprem gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – İmar afları, imar barışları, deprem fonları, kentsel dönüşüm kanunları çıkarmak ve rezerv yapı alanları ilan etmek hep yandaşlara yaramıştır ama deprem tehdidini ortadan kaldıramamıştır. Akıbeti meçhul sosyal konut projeleri de deprem gerçeğini olumlu yönde değiştirmeye asla yetmeyecektir.

İnada gerek yoktur, afetin büyüklüğü dolayısıyla meydana gelen yıkımın sonuçlarının telafisi ve yaraların kısa sürede sarılması iktidarın tek başına altından kalkabileceği bir iş değildir. Yaratılan algılar ve parlak vaatlerle bu milleti kandırmaya kimsenin hakkı yoktur.

Kentsel dönüşüm adına yirmi seneyi boşa geçiren bu iktidarın depremin ağır sonuçlarından kesinlikle sorumlu olduğunu ifade ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan.

Buyurun Sayın Aycan.

MHP GRUBU ADINA SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat'ta, önce Kahramanmaraş Pazarcık, daha sonra, dokuz saat sonra da Kahramanmaraş Elbistan merkez üslü depremler hakikaten çok büyük etkilere sebep olmuş, yıkıma sebep olmuştur. 7,7 ve 7,6 büyüklüklerindeki depremler, bilindiği gibi, 11 ilimizi etkilemiştir. Yaklaşık 110 bin kilometrekare coğrafya üzerinde etkili olmuştur, bu da ülkemizin yedide 1'ini oluşturmaktadır. Bu bölgede yaşayan 13,5 milyon nüfusumuz etkilenmiştir. 120 ilçe, binlerce köyü etkileyen büyük bir felaket yaşamış bulunuyoruz. Tabii, bu felakette 48.500 vatandaşımız, kardeşimiz vefat etmiştir; vefat eden tüm kardeşlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum. Yaralanan 115 bin kişimiz vardır; bunların büyük bir kısmında organ kayıpları, amputasyon oluşmuştur maalesef, engelli duruma gelmişlerdir.

Tabii, büyük bir felaket oldu ve buna bağlı da ciddi bir etki oluştu. Sadece bina yıkılması değil, buradan açığa çıkan ağır hasarlı binalar ve acil yıkılacak binaları da kattığımızda yüz binlerce konut ihtiyacı ortaya çıkmış bulunuyor. Tabii ki bu yaraları da saracağız, bunun üstesinden de geleceğiz. Devletimiz, milletimiz güçlüdür, buna muktedirdir; elbette bunu da başaracağız.

Depremi ilk etkileri geçmiş, insanlarımızı çadırlarda ve konteynerlerde yaşatma çalışmaları devam etmektedir. Enkaz kaldırma çalışmaları bir taraftan devam etmektedir, özellikle depremin en çok etkilediği 4 ilimiz, Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Malatya bazında baktığımızda bu çalışmalar devam etmektedir fakat diğer taraftan kalıcı konut yapmayla ilgili çalışmalar da sürmektedir. Bugün bu Fon kalıcı konutların yapılmasıyla ilgili bir fondur. Şehircilik Bakanlığımızın yaptığı çalışmaya göre 405 bin yeni konuta ihtiyaç vardır. Bunun 146 bini Hatay'da, 88.500'ü Kahramanmaraş'ta, 66 bini Malatya'da, 47 bini de Adıyaman'da olmak üzere toplam 405 bin konuta ihtiyaç olduğu saptanmıştır. Bununla ilgili çalışmalar da hızla devam

etmektedir. Kahramanmaraş'ta bununla ilgili toplantılara da katılmış bulunuyorum. Tabii, bu konutlara özellikle yeni yerleşim yerleri saptanmaya çalışılmaktadır; fay hattı üzerinde olmaması, hazineye ait olması ve sağlam zeminde yer alması burada aranan kriterlerdir. Ciddi bir çalışma yapılmaktadır, yoğun bir çalışma yapılmaktadır. Özellikle fay hattı üzerinde olmamasına özen gösterilmekte; bununla da yetinilmemekte, mutlaka belirlenen arazilerde de zemin incelemesi yapılmakta, zemin etüdü yapılmakta, ondan sonra da bu uygun yeterlilikte, büyüklükte ise burayla ilgili projeler oluşturulmaktadır ve bu projeler hazırlandığında da ihaleye çıkılmaktadır. Titiz bir çalışma yürütülmektedir ve birçok mimardan, şehir planlamacısından da destek alınarak hem yeni konutların yapılacağı yerler hem de beraberinde eski yerlerde, yıkılan bölgelerde de yeniden yapılaşma için uygun planlar hazırlanmaktadır. Bu çalışmalar yoğun bir şekilde sürmektedir, bu çalışmaları destekliyoruz. Tabii ki bir tek vatandaşımızın ölmesini de istemedik ama 48.500 vatandaşımız vefat etti. Fakat tabii ki olan oldu, keşke olmasaydı; olmaması için binalarımız gerçekten güvenli, dirençli, depreme dayanıklı olsaydı, bunları yaşamasaydık elbette çok daha iyi olacaktı ama burada da kalamayız, mutlaka hayatı da devam ettirmemiz lazım. Yıkılan binaların yerine yeni binalar yaparak şehirlerimizi tekrar canlandırmamız, şehirlerimizi tekrar yaşanır hâle getirmemiz, buradaki yaşantıyı da idame ettirmemiz gerekiyor. Bu şehirlerin hepsi ülkemizin çok değerli, kadim şehirleridir, kadim kültürlerin yaşadığı şehirlerdir. Şehirlerimizin yeniden imarını mutlaka yapacağız. Bu imar sonrasında da bu şehirler tekrar yaşanılır hâle gelecektir ve eski günlere dönüş için -belki de eski hâleden daha iyisi yapılarak- buralarda çalışmalar yapılacaktır. Onun için, bugün görüştüğümüz Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulmasına Dair Kanun Teklifi'nin detaylarına baktığımız zaman, Afet Fonunun kurulmasına, bu Fonun işleyişine ve kaynakların nasıl dağıtılacağına, nasıl denetleneceğine dair hükümler var. Bu çalışmayı, bu kanun teklifini biz, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, çok doğru ve yerinde buluyoruz. Mutlaka böyle bir fonun kurulması gerekirdi, o yüzden yapılan kanun teklifi çok yerindedir ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu kanun teklifini destekliyoruz. Devlet dediğiniz de böyle olur; devlet dediğiniz, yaraları sarar, hiç kimseyi mağdur etmez.

Konutu yıkılan her konut sahibini tekrar konut sahibi yapmaya yönelik bir çalışma yürütülmektedir. Bildiğimiz kadarıyla, evi yıkılan her vatandaşımıza bir şekilde ev verilecektir ve bununla ilgili de tabii ki ciddi bir projelendirme, altyapı ve üstyapı çalışmaları sürmektedir. Bu, çok ciddi bir kaynağa ihtiyaç doğurmaktadır. Tabii ki devlet olarak bunu karşılayacak gücümüz, buna muktediriz ama çeşitli yerlerden gelen kaynakların birleştirilerek tek elden dağıtılmasıyla ilgili bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç olduğu açıktır; bu da doğrudur. Bu, ister hibe şeklinde olsun ister dış kaynaklı olsun, kredi olsun veya bağış şeklinde olsun, tüm kaynakların bir elden toplanarak ilgili bakanlıklara dağıtımını sağlamak üzere oluşturulan bir fondur ve denetime açıktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu hâliyle bu kanun teklifinin yerinde olduğunu, çok doğru bir uygulama olduğunu düşünüyoruz. Ülkemizin de buna ihtiyacının olduğunu belirterek kanun teklifinin tümünü ve maddelerini de tümüyle destekliyoruz. Hatta, kentsel dönüşüm çalışmalarını da organize eden, buna da kaynak oluşturan bir fon çalışmasının da yapılması gerektiğine inanıyoruz. Bunun da -belki ayrı bir kanunla- böyle bir kaynak oluşturulması ve kaynakların sadece deprem bölgesindeki illerde değil ülkemiz genelindeki tüm kentsel dönüşüm çalışmalarının finanse edilmesi açısından önemli bir girişim olacağını düşünüyoruz. Bütün illerimizde depreme hazırlıklı olmak adına bunu da kurduğumuz zaman, bu bütün eskimiş, yıpranmış veya mevzuata uygun olmayan binaların yeniden yapılmasına da vesile olacaktır diye düşünüyoruz ve böyle bir fonu da öneriyoruz.

Bu vesileyle, depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza tekrar Allah'tan rahmet diliyorum. Türk milleti olarak, Türk devleti olarak bu acıların hepsinin üstesinden geleceğiz. İnanıyoruz ki devletimiz, Hükümetimiz bu acıların hepsini saracak ve herkesi de tekrar, yeniden konut sahibi yapacaktır.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan.

HDP GRUBU ADINA GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, depremin yarası çok büyük ve maalesef siz hâlâ bunun farkında değilsiniz. Güç gösterisi yapıyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanı almış müteahhitlerini “Temel atacağız.” diyor. Ya, değerli arkadaşlar, afetlerde öncelikler vardır; önce enkazın altından yurttaşları çıkarırsınız, onlara çadır sağlarsınız, onların işesini sağlarsınız, ardından artçı depremler durur, kalıcı konutları yaparsınız. Bakın, güç gösterisi yapıyorlar ya, Sayın Cumhurbaşkanı deprem bölgesine gidiyor, helikopteriyle belirlenmiş bir alana gidiyor, birkaç seymen yanına getiriliyor “Allah razı olsun Sayın Cumhurbaşkanı, çok mutluyuz, hiçbir şeye ihtiyacımız yok.” diyor, Sayın Cumhurbaşkanı “Ne güzel ya, her şey dört dörtlük, güllük gülistanlık.” diyor, geri helikopterine biniyor, Ankara'ya, sarayına dönüyor. Bu mudur gerçeklik arkadaşlar? Siz bu milletin vekilisiniz, bu mudur gerçeklik değerli arkadaşlar? Hayır, gerçeklik bu değil. Biz bu rezaleti defalarca ifşa ettik ama hiçbirimiz İçişleri Bakanı Süleyman Soylu kadar iyi ifşa etmemiştik. Şapka düştü kel göründü, o kel de değerli arkadaşlar... Sayın Süleyman Soylu dedi ki: “Kahvaltı veremiyoruz, çay, şeker veremiyoruz; kahvaltı gönderin.” Vallahi, hiç birimiz keli bu kadar güzel göstermemiştik değerli arkadaşlar. Dedi ki: “Terlik gönderin, eşofman gönderin.” Ya, düşünebiliyor musunuz, otuz sekiz gün geçmiş, yüz binlerce konut yapacağını iddia eden bir iktidar 115 milyar TL de para toplamış ama “Yurttaşlarımıza kahvaltı veremiyoruz.” diyen bir İçişleri Bakanı gerçekliğiyle karşı karşıyayız. Değerli arkadaşlar, siz bunları duyudunuz mu? Bu İçişleri Bakanının zavallılığını gördünüz mü? Düşünün, 115 milyar TL para toplamışsın, bir kahvaltı veremiyorsun yurttaşımıza. Ne yaptınız bu 115 milyar TL'yle? Soruyoruz: Ne yaptınız kahvaltı bile veremiyorsanız yurttaşımıza?

Şimdi, diyorsunuz ki: “Fon kuracağım.” Ee? “Borçlandıracağım Türkiye'yi.” Niye güvenelim biz size fon kurarken? Sorarım, size niye güvenelim. Deprem vergileriyle 40 milyar dolar topladınız, 750 milyar TL yapar bugünün parasıyla. Bana 750 milyar TL'yi verseydiniz, Maraş'ı da Malatya'yı da Adıyaman'ı da Hatay'ı da İstanbul'u da Manisa'yı da Hakkâri'yi de Bingöl'ü de depreme hazır hâle getirirdim. Tek bir bina yıkılmazdı bu 750 milyar TL'yle. Niye? Çünkü koruyucu hekimlik hem daha insandır, yaşama önceler hem de daha ucuzdur. Bir hekimden siz ne beklersiniz? Kanser olacaksınız erken teşhis etmesini beklersiniz, sizi iyileştirmesini beklersiniz, kalp damarınız tıkalıysa size anjiyo yapmasını beklersiniz kalp krizi geçirmeden önce. Bu Fon ne diyor biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Ne diyor bu Fon biliyor musunuz? “Afet olduktan sonra enkaz altında kalan yurttaşlara ev yapacağım.” diyor yani koruyucu bir hekimlik önermiyor bu Fon değerli yurttaşlar. Bu iktidar eğer devam ederse her iki yılda bir deprem yaşayacağız, on binlerce yurttaşımız enkaz altında kalacak. Ee? Bunlar da bu Fonu devreye sokacaklar “kader” “kısmet” “kader planı” diyecekler. Ee? Bu Fonla da ev yapacaklarmış. Değerli arkadaşlar, böyle bir vicdansızlığa bu Meclis “evet” diyecek mi? Artı, size şunu söylerim: Yapamazlar, yapamazsınız; bu depremin yarası çok büyük, çok. 2 trilyon TL'lik kaynağa ihtiyaç var, 2 trilyon TL. 2 trilyon TL ne demek biliyor musunuz? 100 milyar dolar. Bu Fonla hedefledikleri para ne biliyor musunuz? 5 milyar dolar yani yaranın yalnızca yüzde 5'i. Neyle? Dünya Bankası kaynaklarıyla, yurt dışından borçlanarak. Ben size sorarım: 5 milyar TL topladınız, yüzde 5'ini kapattınız yaranın; yara kapanmış olacak mı? Olmayacak, bu bir.

İkincisi: Bu 5 milyar dolarlık borçla kimi borçlandırmış oluyorsunuz? Köylü Hasan amca'yı, işçi Ayşe teyzeyi borçlandırıyor musunuz yani 85 milyon kişiyi eşit şekilde borçlandırıyor musunuz. Peki, biz eşit miyiz? Hayır, değiliz. Birileriniz çok zenginleşti, çok semirdi; 1 trilyon dolarlık rant dağıttınız, 20 trilyon TL'lik rant dağıttınız, birilerini zenginleştirdiniz. Şimdi böyle bir afet anında bir titreyip kendinize gelin, niye 85 milyon yoksul yurttaşımıza yükliyorsunuz bu borcu? Ne yapmamız lazım? Zenginleştirdiğiniz bir avuç yandaşınıza yüklenmemiz lazım. Bu Meclisin vicdanlı milletvekilleri olarak şimdi “Yirmi yıl boyunca

bunları semirttik, şimdi onlardan alma zamanı.” dememiz lazım. Bunun için de değerli arkadaşlar, bir deprem bütçesi yaratmamız lazım, bir deprem bütçesi; bu deprem bütçesiyle de tercihlerimizi değiştirmemiz lazım.

Az önce MHP sözcüsü diyor ki: “Bu Fonu destekliyoruz.” İşte “Gerekirse binalarımızı da yenileriz.” diyor değil mi? Yenileyemezsiniz Sayın Vekilim, yenileyemezsiniz çünkü para yok, kaynak yok, kasayı sıfırladılar.

Tercihlerimizi değiştirmemiz lazım arkadaşlar. Titreyip tercihlerimizi değiştirmemiz lazım. Aşırı güvenlikçi politikalardan vazgeçmemiz lazım. “Yurtta sulh, cihanda sulh.” dememiz lazım. Bu savaşa, aşırı güvenlikçi politikalara giden kaynakları durdurmamız lazım. Saraylara, israflara giden kaynakları durdurmamız lazım. Faize giden kaynakları durdurmamız lazım. Yandaşlara giden kaynakları durdurmamız lazım. Bunları durdurursak ancak 2 trilyon TL’lik kaynak toplayabiliyoruz. 2 trilyon TL sırf yarayı sarmak için lazım; 2 trilyon TL de İstanbul’u, Bursa’yı, Manisa’yı, Bingöl’ü, Hakkâri’yi depreme hazırlamak için lazım arkadaşlar.

Bakın, 1999 depreminden sonra bir daha asla demiştik değil mi, bir daha asla demiştik. Ne oldu arkadaşlar? Ne çabuk unuttuk değil mi? Altı ay geçti, unuttuk, insanlarımızı tabut evlerde yaşatmaya devam ettik. Rant çarkına teslim olduk; o yolsuzluk düzenine, rant çarkına teslim olduk. Öyle değil mi arkadaşlar? Şimdi “Yaşamı önceleyecek miyiz?” diye bir soru var karşımızda.

Bak Süleyman Soylu, sen niye terlik ister duruma düştün biliyor musun? Sen neden kahvaltılık isteyecek, çay, şeker isteyecek duruma düştün biliyor musun? İlk on beş gün sen yoktun.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Nasıl yoktu?

SALİH CORA (Trabzon) – Nasıl yoktu ya! Yalan konuşuyorsun, yalan!

OYA ERSOY (İstanbul) – Kim yalan konuşuyor?

GARO PAYLAN (Devamla) – Sivil toplum kuruluşları vardı, sivil toplum kuruluşları vardı.

SALİH CORA (Trabzon) – Yalancısın, yalancı!

OYA ERSOY (İstanbul) – Kim yalan konuşuyor?

GARO PAYLAN (Devamla) – Sivil toplum kuruluşları oraya çay, şeker götürdüler. Sivil toplum kuruluşları oraya kahvaltılık götürdüler.

SALİH CORA (Trabzon) – Televizyonları aç bak, depremin ilk günü sabah sekizde oradaydı! Yalancılığı asıl sen yaptın!

OYA ERSOY (İstanbul) – Sen gittin mi oraya? Gittin mi oraya?

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Tabii ki gitti, herkes gitti!

OYA ERSOY (İstanbul) – Nereye gitti?

GARO PAYLAN (Devamla) – Ne yaptın biliyor musun? Onların tırlarına el koydun, onların tırlarına el koydun, onların yardımlarına el koydun.

SALİH CORA (Trabzon) – Sen provokatörlük için gittin, kovuldun oradan! Yalancısın sen!

OYA ERSOY (İstanbul) – Bütün tribünler slogan atıyor, kimin yalan söylediğini söylüyor! Bağırmayın!

GARO PAYLAN (Devamla) – Onlara gelen tırlara el koyup önüne “AKP” logosu astın, “AFAD” logosu astın. Sonra ne oldu biliyor musun?

SALİH CORA (Trabzon) – Provokatörlük yaptın orada, millet seni kovdu! Yalan konuşuyorsun!

OYA ERSOY (İstanbul) – Sen Fenerbahçe maçına git de gör kim yalan söylüyor!

SALİH CORA (Trabzon) – Sen yalan konuşuyorsun! Sabahın köründe oradaydı! Sabahın köründe oradaydı, yalan konuşma!

GARO PAYLAN (Devamla) – Sayın Başkan, şu Cora’yı bir susturur musunuz rica etsem.

SALİH CORA (Trabzon) – Bile bile yalan konuşmak adildir!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, bırakın, bitirsin!

OYA ERSOY (İstanbul) – Yeniden aday mı olmak istiyorsun?

GARO PAYLAN (Devamla) – Sonra ne oldu biliyor musunuz? Yardımlar kesildi. Yardımlar niye kesildi biliyor musunuz arkadaşlar?

SALİH CORA (Trabzon) – Yalancı! Ayıp ya!

OYA ERSOY (İstanbul) – Ayıp, ayıp! Senin yaptığın ayıp, ayıp! Ayıp, ayıp, ayıp!

SALİH CORA (Trabzon) – Sabah saatinde oradaydı ya, televizyonlarda izlemiyor muydun? Çok ayıp ya!

GARO PAYLAN (Devamla) – Çünkü siz tırlara el koydunuz, yardım faaliyetlerini engellediniz. Pazarcık’taki yardım koordinasyonuna kayyum atadınız mı, atamadınız mı ya? Kayyum atadınız.

SALİH CORA (Trabzon) – Eleştirebilir, en başta sert cümleler kullandı, ona bir şey demedim ama bunlar yalan yani!

OYA ERSOY (İstanbul) – Hayır, yalan değil, doğruyu söylüyor!

SALİH CORA (Trabzon) – Sabahın köründe oradaydı ya! Çok ayıp ya!

OYA ERSOY (İstanbul) – Kral çıplak artık, kral çıplak!

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Aynı gün oradaydı! Aynı gün oradaydı!

GARO PAYLAN (Devamla) – Bunun sonucunda da değerli arkadaşlar, yardımlar kesildi, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu “Eşofman gönderin, kahvaltılık gönderin, çay, şeker gönderin.” diye zavallı bir duruma düştü. Bundan utanmıyor musunuz değerli arkadaşlar?

SALİH CORA (Trabzon) – Sen kendi iline gidemiyorsun ya! Sen kendi seçim bölgene gidemiyorsun ya! Diyarbakır’dan kovdular seni!

GARO PAYLAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bakın “Afet Fonu kurulacak.” diyorsunuz ya ne yapacak değerli arkadaşlar, ne yapacak bu Afet Fonu? Enkazdan sonra yurttaşlarımıza, ölmeyenlere -ölenlere zaten “kader planı” diyecek- “Ev yapacağım.” diyecek. Kim yapacak peki bunu? İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, Ulaştırma Bakanı yapacak. Değerli arkadaşlar, bu Bakanlar değil mi bu depremin müsebbipleri?

SALİH CORA (Trabzon) – Biz yapacağız, biz yapacağız!

GARO PAYLAN (Devamla) – Bu depremde ilk istifa etmesi gerekenler bunlar değil mi? Evet, ilk istifa etmesi gerekenler.

SALİH CORA (Trabzon) – Malatya’da yaptık, Elâzığ’da yaptık, İzmir’de yaptık; orada da yapacağız, sen merak etme! Gölge etmeyin, başka ihsan istemiyoruz!

GARO PAYLAN (Devamla) – Ama şimdi, diyorsunuz ki: Biz, milyarlarca lira kaynağı, istifa etmesi gereken, bu depremde yurttaşlarımızı yoksun bırakan, telefonsuz bırakan, internetsiz bırakan Ulaştırma Bakanına; afette enkaz altına bırakan İçişleri Bakanına ve şehirlerimizi güvensiz bırakan Çevre Bakanına ne yapacaktınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Devamla) – Afet Fonu kuracaktınız değerli arkadaşlar.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Siz değil, biz kuracağız. Biz kuruyoruz, siz bir şey yapmayın.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Biz kuracağız, merak etmeyin biz kurarız, binaları da yaparız.

GARO PAYLAN (Devamla) – Benim önerim ne biliyor musunuz? Gelin, bir üst kurul kuralım, üst kurul. Bütün bu Fonu da yönetecek, afet planını da yürütecek, şehirlerimizi depreme de hazırlayacak bir üst kurul kuralım. Bu üst kurulda sivil toplum kurumlarının temsilcileri olsun, Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği meslek örgütlerinin temsilcileri olsun -Şehir Plancıları Odasının temsilcileri olsun, Jeoloji Mühendisleri Odası temsilcileri olsun- bunlar nerede imar yapılır, nasıl imar yapılır, buna karar versinler. Değerli arkadaşlar, bu rant düzeninin devamını savunanlara böyle bir yetki verilemez; bu yetki ancak yaşamdan yana, insandan yana olan yurttaşlara verilebilir.

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Zaten öyle, zaten öyle, zaten onlarda.

GARO PAYLAN (Devamla) – Bu açıdan, bu yanlış yoldan dönelim derim, saygılar sunarım.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Ezberlenmiş cümleleri tekrar ediyorsunuz.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır.

Buyurun Sayın Sındır.

CHP GRUBU ADINA KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, son yaşadığımız depremlerde ve çok öncesinden bugünlere kadar afetlerde yitirdiğimiz tüm canlarımızı rahmetle anmak istiyorum, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Yok olan hayalleri geri getiremiyoruz, afetler de maalesef bu acıları bize yaşıyor.

Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinin adı: “Afet Yeniden İmar Fonu...” Ya, birisi bana açıklasın, ne demek bu? “Afet Yeniden İmar Fonu” şarkı sözü gibi. Ya, Türkçe bir kalıbı yok mu bunun? “Afet Yeniden İmar Fonu.”

SALİH CORA (Trabzon) – Bülent Kuşoğlu “Çok güzel bir isim.” dedi buna.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – Evet, bakın, kanun teklifinin adıyla başladım ama “afet”in bir de tanımına bakalım; bakın, ben size afete ilgili genel bir tanım yapayım: “Afet” insanları ve yaşamın sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyen; fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran -altını çizerek söylüyorum; fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran- normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen, doğal veya insan kaynaklı olaylara denilmektedir.

Şimdi, bu kanun teklifinin gerekçesine baktığımızda, burada bahsedilen ekonomik ve sosyal kayıplar değil, sadece gördüğümüz tek şey var: Beton. “Bina yapalım. Deprem oldu; yeniden bina yapalım, betonlaşalım. İmar...” Ya, bu insanların hiç mi tarihi yok; yitirdikleri tarihî, kültürel değerler yok? Gerekçede bunlara yönelik hiç mi bir atıfta bulunulmaz? Ben, açıkçası, bu anlamda, yaşamın sürdürülebilirliğine dair bir vurguyu burada göremiyorum. Sadece “Bina yapalım, betonlaşalım, yeniden imarlaşalım...” Dolayısıyla, bunun özellikle altını çizmek istiyorum: Beton odaklı bir kurguyla düzenlenmiş bir kanun teklifi.

Bir diğer konu da şu: Yönetim Kurulu var kanun teklifinde; oluşturuluyor. Yönetim Kurulunda örneğin Sağlık Bakanlığı yok. Afet sonrası bu insanların sağlıkla ilgili ihtiyaçları olmayacak mı da Fondan kaynak sağlansın? Ya da Kültür ve Turizm Bakanlığı... Hatay’da, Antakya’da, bölgede bir tarih yok oldu ama bu tarihin yeniden imarı, yeniden inşası, ayağa kaldırılması veya bu tahribatın ortadan kaldırılması adına hiçbir şey yok. Sadece “Binaları yeniden yapalım. TOKİ, binalara yine tip binalar şeklinde devam etsin...”

Şimdi, değerli arkadaşlar, hepimiz diyoruz “Deprem değil, bina öldürür.” Aslında bina da değil cehalet öldürüyor, biliyoruz; akıl ve bilimin yol göstericiliğinden uzak uygulamalar, liyakatsiz yöneticiler, ahlak yoksunluğu, eğitim yoksunluğu, bunlar öldürüyor; tabii, bir de imar barışı ve imar affıyla yapılan düzenlemeler. Bu düzenlemelerle ilgili en son yapılan imar barışıyla yapı kayıt belgesi düzenlendi, milyonlarca yapı kayıt belgesi düzenlendi. Bir dönem Bakanlığa sordum kamu idarelerine ait yapılar ne kadar diye, yapı kayıt belgesi düzenlenmiş yaklaşık 270 bin kamu binası var yani imar barışından yararlanacak. E, şimdi, orada bir hastaneyi, bir okulu, bir kamu binasını düşünün; böyle bir imar barışı yaşamı nasıl etkiler, buna da siz karar verin ama şunu da söyleyeyim: Bu deprem bile hâlâ akıllandırmamış bizi, daha doğrusu siyasal iktidarı. Şimdi, Orman Kanunu’yla ilgili bir düzenleme geliyor. Bu kanuni düzenleme Komisyondan geçti. Bakın, ne diyor burada? Hemen maddeden bir cümle okuyacağım size: “Devlet ormanlarında el konulan bütün yapı ve tesisler -bu kaçak olan yapı ve tesisler- inşa aşamasında olanlar da dâhil olmak üzere, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, Orman Genel Müdürlüğü tarafından derhal yıkılır -güzel- veya ihtiyaç görüldüğü takdirde ormancılık hizmetlerinde kullanılabilir.” Yani bu getirdiğiniz, Meclise gelecek bu kanun teklifi diyor ki: “İmarsız, ruhsata aykırı, kaçak yapılmış da olsa ben onu ihtiyaç duyduğumda kullanabilirim.” İşte, sizin imar anlayışınız, imar barışı, imar affı anlayışınız bu yani devlet eliyle İmar Kanunu’na aykırı binaları yasallaştırmak. Şimdi, değerli arkadaşlar, böyle olunca bu afet bir doğa olayı olmaktan çıkar, tabii ki insan yaşamını, tarihini ve kültürünü yok eden bir afete dönüşür.

Değerli arkadaşlar, tabii, fonun da bir tanımı var. Bakın “fon” bir kurumu finanse etmek ya da belli bir işin yürütmesini sağlamak için gerektiği zaman harcanmak üzere ayrılan paraya denir. Şimdi, bu Afet Yeniden İmar Fonu böyle bir tanıma uyuyor mu? Belki “kısmen” denebilir ama bu Fonun bir Yönetim Kurulu var. Bu Yönetim Kurulunun görevi neymiş, bakalım; madde 3’te yazıyor: “Fon, Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde yönetilir. Yönetim Kurulu, fondan kaynak aktarımı yapılacak projeleri, aktarılacak kaynak tutarını ve harcama programlarını belirler.” Yani, bu Fon, kullanılacak bir kaynak değil, ne yapılacağına Yönetim Kuruluyla karar veren, belirleyen, projeyi de belirleyen bir kurum hâline gelmiş durumda.

Gene, aynı teklifin 5’inci maddesine bakacak olursanız “...Yönetim Kurulu tarafından karar verilen projeler için, harcama programı kapsamında ve gerçekleştirmelere bağlı olarak ödenmek üzere Fondan, Yönetim Kurulu onayı ile ilgili kurum ve kuruluşlara kaynak aktarılır.” diye gidiyor. Yani Fonun bir Yönetim Kurulu var -devlet içinde devlet- Fonun nereye kullanılacağına, hangi projeler için kullanılacağına Fonun Yönetim Kurulu karar verecek. Yani her ne kadar bakanlardan oluşan bir Yönetim Kurulu olsa da böylesi bütçe dışı bir Fonun Sayın Cemal Öztürk icracı bir Fon olmadığını, kurum olmadığını söylüyor ama bu teklifin bu maddeleri bunun böyle olmadığını bize gösteriyor.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu kanun teklifinde bir etki analizi gelmedi Komisyonda bizlere. Yani bu teklifte, bu yaşadığımız depremden ne kadar bir fona ihtiyaç var; bu tahribatı, bu yaşanan yıkımı yeniden inşa edebilmek, bu sosyal yaşamı yeniden canlandırabilmek ve bölgenin tarihini, kültürünü yeniden ayağa kaldırabilmek için neye ihtiyacımız var, bununla ilgili etki analizi yok. Bakanlık yetkilileri “Herhangi bir rakam veremeyiz.” diyorlar. Ya, Bakanlığın veremediği rakamları, bakıyorsunuz, bir hocamız, Sayın Mahfi Eğilmez, yapmış, araştırmış, oturmuş tek başına bütün rakamları ortaya koymuş; bu yaşanan son depremlerin yaklaşık 50 milyar dolara yakın bir maliyeti olduğunu söylüyor yani bu yeniden imar ve bahsettiğim insana ve yaşama dair bütün tahribatı ortadan kaldıracak işlemlerin maliyeti bu ama Bakanlıktan veya teklifi veren arkadaşlardan böyle bir etki analizini maalesef göremedik.

Değerli arkadaşlar, bakın, depremin ilk haftalarında bir bağış kampanyası düzenlendi biliyorsunuz: Türkiye Tek Yürek. Bu kampanyada... Bunun öncesinde ben hatırlıyorum, Ağustos 2021’de de yangın ve sel felaketlerinden zarar görenler için yine Cumhurbaşkanlığı kararıyla yardım kampanyası düzenlenmişti. Daha önce de işte “deprem vergisi” “iletişim vergisi” adı altında deprem için birtakım fonlar sağlandı. Sürekli bir yardım kampanyası, bağış kampanyası... Devlet, artık o kadar fakrüzaruret

içerisine sokulmuş ki ancak bağışlarla, yardım kampanyalarıyla iş yapar hâle gelmiş durumda, maalesef kendi bütçesiyle bütçe ödenekleri içerisinde iş yapamaz hâle gelmiş durumda. Son kampanyada da 115 milyar lira bir bağış toplandı. Şimdi, sorduk: Bu bağışlar bu Fona alınacak mı, aktarılacak mı? Gelen yanıt: “Hayır, bu Fon kurulduktan sonra gelecek bağışlar Fona aktarılacak.” Yani bu bağışların, aslında bu vadedilen paraların ne kadarının toplandığı, nerede tutulduğu, ne kadarının nereye harcanacağı konusunda da bir bilgi sahibi olamadık. Kaldı ki bu 115 milyar 146 milyon liralık bağışın da yaklaşık 72 milyar lirası -işte Merkez Bankası 30 milyar lira- hepimizin, kamunun kaynaklarından sağlanan bir yardım hâline dönüşmüş durumda.

Şimdi, az önce söyledim, devleti öyle bir hâle getirdiniz ki, acınacak, fakruzaruret içerisinde bir hâle getirdiniz ki bir İçişleri Bakanı, Türkiye Cumhuriyeti devletimizin İçişleri Bakanı “Kahvaltı verdiğimiz yerler var, veremediğimiz yerler var.” diyebiliyor. Diyor ki: “Onun için kahvaltılık ürün istiyoruz.” Yani bunu kamuoyuna bir açıklama yapmasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZLEM ZENGİN (Tokat) – Ya bunda ne var ya?

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – “Yani özellikle vatandaşlarımızdan bu konuda hayır sahiplerinden, bağış sahiplerinden destekler arzu ediyoruz, istiyoruz. Yine, çocukların ve büyüklerin terlik ihtiyaçları var, eşofman ihtiyaçları var. Bunları da vatandaşlarımız için bir ihtiyaç listesi şeklinde sıralamaya çalışıyorum, bunların olması gerekir düşüncesindeyim.” Bunları diyen bir İçişleri Bakanı değerli arkadaşlar, bu devletin ve AFAD’dan sorumlu bir Bakanlığın başındaki kişi “Biraz önce kahvaltılık söyledim; çayı, şekeri de tekrar eklemek istiyorum. Burada benim esas itibarıyla şu anda söyleyebileceğim bu kadar.” diyor. Daha ne söyleyeceksin? Yani bitmiş, tükenmiş kaynakları olmayan bir devleti bu hâle getirdiniz. Devlet bağış toplamaz, vergi toplar; bağışı olsa olsa STK’ler toplar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (Devamla) – İşte, bizim bu yüce milletimiz Millî Mücadele’de nasıl yaptıysa yine aynı şekilde ayağa kalkmasını da bilir.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerinde gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına ilk söz, Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı’nındır.

Buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, 6 Şubat tarihinde 11 ilimizde resmî rakamlara göre 48 binin üzerinde insanımız yaşamını yitirdi. Depremin geleceği, depremin gelmesiyle ne kadar büyük bir yıkıma yol açacağı bilim insanları tarafından defalarca dile getirilmesine rağmen, iktidar, bilimi ranta kurban etti. Yirmi bir yıl boyunca AKP iktidarı sahip olduğu siyasi gücü inşaat finansmanına ayırmışken bir gecede gelen iki dakikalık deprem, bu siyasetinizin çöküşünü, enkaz altında kaldığını göstermektedir çünkü iktidar partisi, geçmişin acılarından ders alarak değil paranın hırsıyla inşaat politikasını merkezine almıştır. 1939 yılında 32.968 kişinin yaşamını yitirdiği Erzincan depremi ve 1999 yılında 17.480 kişinin yaşamını yitirdiği Kocaeli Gölçük depremi, 2011 Van depremi, 2020 İzmir ve Elâzığ depremleri unutulmuşçasına kentler denetimsiz müteahhitlerle dolduruldu. Tabii, sadece AKP değil 1939 yılından 2023 yılına kadar gelen tüm iktidarlar, depreme karşı etkin ve etkili bir deprem yönetim sistemi hayata geçirmek yerine semptomatik çözümlerle süreçleri geçiştirmeye çalıştılar. İşte, binlerce can kaybını görmezden gelen iktidarların yol açtığı gerçeklik ise maalesef on binlerce insanın yaşamına neden oldu. Deprem ve diğer doğal afetlerle ilgili olarak dünyada kabul gören ana strateji risk azaltma olmasına karşın, Türkiye’de bu strateji arama kurtarma, acil yardım ödemeleri, destek paketleri, geçici barınma ve neticede de yeniden konut inşası olarak belirlenmiş; kaldı ki bu bile başarısız. Bu süreç, bize, sadece deprem öncesine değil deprem sonrasında dahi hazır olunmadığını acı bir şekilde gösterdi.

Peki, deprem ülkesi olduğumuz gerçeği biliniyor olmasına rağmen, depremi, acılarını neredeyse her yıl görüyor olmamıza rağmen AKP yirmi bir yıllık iktidarında ne yaptı? Hazine ve Maliye Bakanlığının paylaştığı bütçelerden de açıkça görüldüğü üzere, 2000-2022 yıllarını kapsayan yirmi iki senede toplam 88 milyar 998 milyon lira özel iletişim vergisi toplanmıştır. 2003-2022 arasındaki on dokuz yıllık AKP iktidarında ise toplanan deprem vergisi 86 milyar 138 milyon liradır. Toplanan bu vergilerle 96 metrekaresine büyüklüğünde 1 milyon 315 bin konut yapmak mümkünken yapılmamıştır. 87 milyar TL’yle yapmanız gerekeni yapmadığınız için şimdi Dünya Bankası verilerine göre 34 milyar dolar harcamak zorunda kalınacaktır. Bu halk yıllarca “özel iletişim vergisi” adı altında deprem vergisi ödemiş, bu paranın nereye gittiğini açıklayamıyorsunuz; şimdi de Afet Yeniden İmar Fonu kurarak güvenli şehirleşmeden bahsediyorsunuz. Deprem vergilerini buharlaştırırken Kızılay aracılığıyla çadır, kan satın, AFAD ekiplerinin eline malzeme dahi vermeyin, sonunda da bir fon kurarak süreci, her şeyi halledeceğinizi iddia edin. Şimdiye kadar siz sadece fon kurarak gelecek paraların denetimsiz, sorgusuz harcanmasına ortam yarattınız.

Değerli milletvekilleri, bu Fonun istediğiniz güvenli şehirleri kurması için ne kadar zamanınız kaldı, ki bir yıl içinde şehir kurmaktan bahseden bir Cumhurbaşkanı varken nasıl bir güvenli şehirleşmeden bahsediyorsunuz? İşte, bugün bile Maraş’ta neredeyse 5’e yakın 2 deprem meydana geldi. Hâl bu iken siz inşaatlara, şehirleşmeye mi başlayacaksınız? Biraz da meslek kuruluşlarına, bilim ve bilim insanlarına kulak verin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

“Varlık Fonu” dediniz, insanları yokluğa mahkûm ettiniz, yoksa İmar Fonuyla da insanları evsiz kalmaya mı mahkûm etmeyi planlıyorsunuz? Sizler yapacağınızı yaptınız, bizler ise sizleri yaptıklarınızla ve yapamadıklarınızla hatırlayacağız; sadece bizler değil, milyonlarca insan da bu şekilde hatırlayacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz, Uşak Milletvekili İsmail Güneş’in

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 413 sıra sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulmasına Dair Kanun Teklifi hakkında şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş Pazarcık ve Elbistan merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde 2 adet deprem yaşadı. Bu deprem 14 milyona yakın vatandaşımızın yaşadığı 11 ilimizi, 62 ilçemizi, 10 binden fazla köyümüzü etkiledi ve çok büyük yıkımlara neden oldu. 1939 yılındaki Erzincan depreminden sonra yaşadığımız en büyük depremdi bu. Daha önce yaşadığımız depremlere göre de şiddeti ve etkisi oldukça fazlaydı. Bu deprem neticesinde 48 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetti; Cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum, ailelerimize ve milletimize başsağlığı ve sabır diliyorum; 115 bin kardeşimiz yaralandı, onlara da acil şifalar diliyorum.

Depremi olduğu ilk andan itibaren Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde, AFAD, Kızılay, Emniyet, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz, belediyelerimiz, sivil toplum örgütlerimiz harekete geçirilmiş; aynı zamanda, bakanlarımız, valilerimiz, kaymakamlarımız, belediye başkanlarımız ve milletvekillerimiz bu bölgede görevlendirilmiş. Bölgeye 35 bini kurtarma ekibinden olan 271 bin kamu personelimiz, 65 uçak, 69 helikopter, 5 İHA, 24 gemi ve 18 bin iş makinesi gönderilmiştir. Ben de o sırada Kahramanmaraş Pazarcık ilçesindeyim; hem hava şartlarının zorluğundan dolayı hem de depremden etkilenen alanın büyüklüğünden dolayı gerçekten de bir anda müdahale etmek mümkün değildi. Sadece 31 bin bina yıkılmıştı arkadaşlar ve dolayısıyla da 31 bin binaya 31 bin tane iş makinesi olsa en az 150 bin tane de kurtarma ekibi gerekiyordu.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen geçmiş dönemlerde depremlerden ve afetlerden edildığımız tecrübelerle en kısa sürede bu bölgeye müdahale edilmiş, gerçekten de 1.800 metre rakımlı olan yerlere bile helikopterle çadırlar dağıtılmıştır. Birtakım eksikliklerimiz olabilir ama gerçekten de devletimizin tüm imkânları oraya seferber edilmiş, milletimiz devletimizin yanında yer almış ve vatandaşımızın dertlerine çare bulmak için gayret gösterilmiştir.

Ben, şunu istihdam ederim: Tabii ki tüm milletimizin, buradaki tüm milletvekillerimizin devletimizin bu gücüyle gerçekten de gurur duyması lazım. Eksikimiz yok mu? Mutlaka vardır. Bu depremin neticesine baktığımız zaman o bölgede yaklaşık 1 milyon 706 bin bina ve 5 milyon bağımsız binadan neredeyse yarısı zarar görmüş arkadaşlar; 31 bin bina ve 89 bin bağımsız bölüm tamamen yıkılmış ve buradan baktığımız zaman gerçekten de depremin etkisi büyük. Burada tabii, muhalefete baktığımız zaman sanki tüm sorumluluk bizde gibi bir ifade kullanıyor, bu yanlış; arkadaşlar, sorumluluk hepimizin. Yıkılan binalara baktığımız zaman bunların yüzde 97'si 1999 öncesi yani sorumluluk hepimizde; burada müteahhitte de var, betonu atan işçide de var, demiri bağlayanda da var, belediye başkanlarında da var, herkes de var arkadaşlar. Tabii, bu süre zarfında arkadaşlar şunu da unutmamak lazım; AK PARTİ iktidarlarında 2012 yılından bugüne kadar riskli yapılardan 898.810 bağımsız birim riskli tespit edilmiş. 279 riskli alan, 181 kentsel dönüşüm ve gelişim proje alanı ve yine 564 rezerv yapı alanı ilan edilmiş ve toplam 1 milyon 845 bin 768 bağımsız birim dönüştürülmüştür ve toplam 31 milyon 550 milyon TL de para harcanmıştır. Bu biz bu dönüşümü yaparken 279 adet riskli alan ilanının 81 tanesine dava açılmış arkadaşlar. Buradan baktığımız zaman o gün dava açanların, o gün bunun karşısında olanların bugün ne kadar yanlış iş yaptıklarının farkında olması lazım çünkü o gün sizler Hükûmetimize yardımcı olsaydınız belki bugün Hatay'da ve başka illerdeki bu afetlerin etkisi azaltılacaktı ve dolayısıyla da bunlardan ders çıkarmak lazım arkadaşlar.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – “Malı götüreceğiz, elimizden tut.” diyorsunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Devamla) – Şimdi, diğer taraftan yine 181 adet Belediye Kanunu'nca belirlenen dönüşüm alanlarının da 34 tanesine yine dava açılmış. İstanbul'da 36 dava açılmış arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Devamla) – Ben buradan şuraya gelmek istiyorum: Tabii ki devletimiz güçlüdür ve gidenleri getirmemiz mümkün değil ama bu yaraları en kısa sürede saracağız arkadaşlar. Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi bir yıl içinde 329 bin konut, 83 bin köy evi yapılacaktır. Bunlardan 9 Mart itibarıyla 1.253'üne başlanmıştır, iki ay içinde de tamamına başlanacaktır arkadaşlar. Sayın Cumhurbaşkanımız, Cumhurbaşkanlığı olarak şimdiye kadar ne söz veriyse yapmıştır. 2011 yılında Van depreminde 25 bin konut, 2020 yılında Elâzığ ve Malatya depreminde 36 bin konut, yine İzmir depreminde 5 bin konut, Kastamonu'nun Bozkurt ilçesinde yaşanan sel felaketinde 649 konut, yine Manavgat yangınında 896 konutu bitirmiştir. Bunlar da bundan sonraki bu konutları bitirebileceğimizin teminatıdır. “Bu işi kim yapar?” dediğiniz zaman vatandaşın da kahir ekseriyeti “Bunu Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde Cumhurbaşkanlığı yapar.” diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Soru-cevap yok.

Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.06

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir), Rûmeysa KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

413 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 15 Mart 2023 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.08